

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7436.С.14.00-2015
(позначення стандарту)

Професія: Швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 1-2, 3, 4, 5, 6-го розрядів

**Видання офіційне
Київ - 2015**

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
„ 08 ” жовтня 2015 р. № 1036

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7436.С.14.00-2015
(позначення стандарту)

Професія: Швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 1-2, 3, 4, 5, 6-го розрядів

**Видання офіційне
Київ - 2015**

Авторський колектив

Каламуняк М.М. – директор ЗАТ «Ужгородська швейна фабрика»;

Корнієнко О.Я. – заступник директора з НВР, викладач спецдисциплін Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету;

Довгомеля В.П. – викладач спецдисциплін Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету;

Фіголь Т.Ю. – майстер виробничого навчання Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету;

Росул Л.М. – майстер виробничого навчання Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету;

Левчак З.Ф. – майстер виробничого навчання Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету;

Бергауер С.М. – майстер виробничого навчання Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету.

Літературний редактор

Горячова Л.Б. – методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Закарпатській області.

Технічний редактор

Довгомеля В.П. – викладач спецдисциплін Ужгородського вищого комерційного училища Київського національного торговельно-економічного університету.

Керівники проекту

Супрун В'ячеслав Васильович – директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України.

Паржницький Віктор Валентинович – начальник відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Багмут Ольга Миколаївна – завідувач наукового сектору відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Слюсарева Ольга Володимирівна – директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Закарпатській області.

Шнюкова Ірина Вадимівна – науковий співробітник відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту, замовлення на його придбання просимо надсилати за адресою:

03035, м. Києва, вул. Митрополита Василя Липківського, 36

Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Телефон: (044) 248-91-16

*Примітка. Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Загальні положення щодо реалізації ДСПТО

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії швачка 1-2, 3, 4, 5, 6 розрядів розроблено відповідно до статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 року № 1135 «Про затвердження стандарту професійно-технічної освіти» і та є обов'язковим для виконання всіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників, незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

У ПТНЗ першого атестаційного рівня тривалість професійного навчання на 1-2 розряд – 752 години, на 3 розряд – 587 годин, на 4 розряд – 506 годин, на 5 розряд – 400 годин, на 6 розряд – 374 години.

У ПТНЗ другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, якої набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50% за рахунок виключення раніше вивченого матеріалу за наявності в слухача документа про присвоєння робітничої професії.

У разі необхідності зазначені строки навчання можуть бути подовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці («Техніка пошуку роботи», «Ділова етика і культура спілкування» тощо).

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника складена на основі кваліфікаційної характеристики професії Швачка (Випуск № 13 «Виробництво готового одягу та хутра», Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства промислової політики України від 13.07.2005 року № 245), досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування особливостей галузі, потреб роботодавців і містить вимоги до рівня знань, умінь і навичок. Крім основних вимог до рівня знань, умінь і навичок, до кваліфікаційних характеристик включено вимоги, передбачені пунктом 7 «Загальних положень» (Випуск 1. «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності») Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом

Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 року № 336.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях, лабораторіях, на навчально-виробничих дільницях та/або безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Обсяг навчального часу на обов'язкову компоненту змісту професійно-технічної освіти не може перевищувати 80% загального фонду навчального часу, відповідно варіативний компонент – 20%.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційної атестації.

Під час прийому на перепідготовку або підвищення кваліфікації робітників професійно-технічним навчальним закладом здійснюється вхідний контроль знань, умінь та навичок у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

Після завершення навчання кожний учень (слухач) повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, установленними у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні (слухачі) допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами,

підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик, критеріїв оцінювання.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Зразки диплома кваліфікованого робітника та свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 року № 979 «Про затвердження зразків документів про професійно-технічну освіту».

Особам, які достроково випускаються з професійно-технічного навчального закладу та за результатами проміжної кваліфікаційної атестації їм присвоєна відповідна робітнича кваліфікація, видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації державного зразка.

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7436.С.14.00-2015
(позначення стандарту)

Професія: Швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 1-2 -го розряду

**Видання офіційне
Київ - 2015**

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика
випускника професійно-технічного
навчального закладу**

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

- 1. Професія:** 7436 Швачка
- 2. Кваліфікація:** швачка 1-го розряду
- 3. Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати:

методи та прийоми виконання операцій підготовки;
призначення та правила експлуатації устаткування, яке обслуговується;
номери голок;
правила закріплення ниток, заміни шпуль, регулювання натягу ниток та частоти строчки;
основи матеріалознавства,
принципи раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;
норми, методи і прийоми безпечного ведення робіт;
правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;
вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища.

Повинен уміти:

виконувати на машинах або вручну операції з підготовки до пошиття виробів з різних матеріалів;
усувати обрив ниток, виконувати заміну шпулі;
регулювати натяг ниток та частоту строчки.

- 4. Кваліфікація:** швачка 2-го розряду
- 5. Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати:

методи та прийоми виконання найпростіших операцій при обробці зрізів, деталей та вузлів;
типи швів, технічні умови та методи їх виконання;
операції та режими виконання волого-теплової обробки;
принцип роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується;
відомості про текстильні волокна, склад, будову та властивості тканин;
асортимент тканин, нетканих матеріалів; матеріали для з'єднання деталей та фурнітуру.
основи електротехнічної підготовки;

принципи раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;
 норми, методи і прийоми безпечного ведення робіт;
 правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;
 вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища.

Повинен уміти:

виконувати на машинах або вручну найпростіші операції з обробки окремих деталей, вузлів та пошиття виробів з різних матеріалів;
 виконувати найпростіші операції з обслуговування універсальних та спеціальних швейних машин: заправку ниток, заміну голок, регулювання довжини стібка та натягу нижньої та верхньої ниток;
 контролювати якість крою, відповідність фурнітури до кольору та призначення виробів.

6. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;
 дотримуватися норм технологічного процесу;
 не допускати браку в роботі;
 знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
 використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
 знати основи інформаційних технологій в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
 володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

7. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

7.1. При вступі на навчання

Повна або базова загальна середня освіта.

7.2. Після закінчення навчання

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 2-го розряду; без вимог до стажу роботи.

8. Сфера професійного використання випускника

Виробництво одягу. Виробництво одягу, крім хутряного.
(КВЕД 2010, секція-С, розділ-14)

9. Специфічні вимоги :

9.1 Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення навчання відповідно до законодавства.

9.2 Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

9.3 Медичні обмеження.

Типовий навчальний план

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація – 1-2 розряд

Загальний фонд навчального часу – 772 години

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Загальнопрофесійна підготовка	74	8
1.1	Основи галузевої економіки і підприємництва	17	
1.2	Основи правових знань	17	
1.3	Правила дорожнього руху	8	
1.4	Інформаційні технології	17	8
1.5	Резерв часу	15	
2	Професійно-теоретична підготовка	217	50
2.1	Технологія виготовлення швейних виробів	49	12
2.2	Обладнання швейного виробництва	32	6
2.3	Матеріалознавство	34	10
2.4	Спеціальне малювання	28	12
2.5	Охорона праці	30	
2.6	Електротехніка	27	4
2.7	Основи креслення	17	4
3	Професійно-практична підготовка	454	
3.1	Виробниче навчання:	216	
3.1.1	- в навчальному закладі	144	
3.1.2	- на виробництві	72	
3.2	Виробнича практика	238	
4	Консультації	20	
5	Державна кваліфікаційна атестація (або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	752	58

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень
для підготовки кваліфікованих робітників за професією «швачка»**

1. Кабінети:

інформаційних технологій;
технології виготовлення швейних виробів;
обладнання швейного виробництва;
матеріалознавства;
охорони праці.

2. Швейна навчальна майстерня (1 майстерня на 15 осіб)

Примітка. Для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватися при наявності обладнаного робочого місця;

предмети «Інформаційні технології», «Правила дорожнього руху» вивчаються за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Предмет і роль курсу «Основи галузевої економіки і підприємництва»	1	
2.	Поняття ринку і ринкових відносин. Формування та розвиток ринку	2	
3.	Реформування економіки. Власність та її економічна сутність	2	
4.	Системи підприємництва. Підприємство у системі ринкових відносин	2	
5.	Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціна та ціноутворення. Прибуток та система оподаткування прибутків підприємств	3	
6.	Економічно активне населення. Зайнятість населення. Ринок праці Підготовка конкурентоспроможних робітників – основа соціального захисту	4	
7.	Відтворення суспільного продукту. Національний дохід	3	
Усього годин:		17	

Тема 1. Предмет і роль курсу «Основи галузевої економіки і підприємництва»

Стислі відомості про економіку України на сучасному етапі, становлення соціально орієнтованої ринкової економіки.

Потреби суспільства, їх сутність і структура.

Суспільне виробництво та його структура. Основні фактори виробництва. Робоча сила та її властивості. Засоби і предмети праці. Земля як фактор виробництва. Продуктивні сили суспільного виробництва. Суспільна праця та її необхідність. Процес праці. Праця як джерело добробуту та багатства суспільства. Продуктивність праці.

Сутність відносин власності. Форми власності. Виробничі відносини, їх сутність.

Поняття «економіка», типи економічних систем. Поняття «національна економіка». Економічна ефективність суспільного виробництва та її показники.

Тема 2. Поняття ринку і ринкових відносин. Формування та розвиток ринку

Поняття, сутність ринку, його роль. Ринкова інфраструктура. Товарне виробництво як першооснова ринкової економіки. Закони ринкового господарства.

Розвиток товарно-грошових відносин на сучасному етапі. Конкуренція - найважливіша властивість ринку. Інфляція, причини та наслідки.

Тема 3. Реформування економіки. Власність та її економічна сутність

Роздержавлення та приватизація.

Основні напрями реформування економіки України.

Реформування державної власності в сучасних умовах. Роздержавлення та приватизація. Державна програма приватизації в Україні. Орендна форма господарювання.

Мета створення та функціонування приватних (приватно-орендних) підприємств та інших приватних формувань.

Тема 4. Система підприємництва. Підприємство у системі ринкових відносин

Підприємництво - соціально-економічна основа ринкової економіки. Сутність підприємництва, особисті й суспільні інтереси в підприємстві. Організаційно-економічні форми підприємництва.

Особливості функціонування підприємницьких структур в легкій промисловості, економічні та екологічні аспекти.

Підприємство. Види, форми підприємств, їх розвиток у системі ринкових відносин.

Тема 5. Витрати виробництва і собівартість продукції. Ціна та ціноутворення. Прибуток та система оподаткування прибутків підприємств

Витрати виробництва. Собівартість продукції та шляхи їх зниження.

Поняття про ціни та їх види. Фактори підвищення та зниження цін. Особливості регулювання цін на продукцію швейного виробництва.

Прибуток та його економічна природа. Види прибутку. Розподіл та використання прибутку на підприємствах.

Рентабельність виробництва. Фактори, що впливають на підвищення прибутковості підприємства. Система оподаткування прибутків підприємства. Особливості оподаткування в умовах ринкових відносин. Пільги при оподаткуванні прибутків.

Тема 6. Економічно активне населення. Зайнятість населення. Ринок праці

Підготовка конкурентоспроможних робітників – основа соціального захисту

Економічно-активне населення та його використання.

Зайнятість населення, сучасні проблеми, нові підходи і форми регулювання. Служба зайнятості в Україні. Безробіття, його форми. Міграція населення.

Ринок праці. Особливості його формування в Україні.

Удосконалення системи професійного навчання робітничих кадрів. Перепідготовка незайнятого населення. Підготовка конкурентоспроможних робітників з урахуванням суспільних потреб - основа соціального захисту.

Тема 7. Відтворення суспільного продукту. Національний дохід

Поняття про суспільне відтворення, види та типи. Відтворення суспільного продукту, розподіл його на фонди, засоби виробництва та предмети споживання.

Національний дохід: сутність, значення, джерела зростання, розподіл та перерозподіл.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи правових знань»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Право-соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави	2	
2	Конституційні основи України	4	
3	Цивільне право і відносини, що ним регулюються	2	
4	Господарське право	2	
5	Захист господарчих прав та інтересів. Розгляд господарчих спорів	1	
6	Праця, закон і ми	2	
7	Державне управління і виконавча влада	2	
8	Злочин і покарання	1	
9	Правова охорона природи. Охорона природи – невід’ємна умова економічного та соціального розвитку України	1	
Усього годин:		17	

Тема 1. Право-соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави

Право у житті кожного з нас. Право – цінність – одна із засад державного і суспільного життя. Принципи права – його провідні основоположні ідеї. Морально-етична природа права. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність.

Тема 2. Конституційні основи України

Громадянин і держава. Поняття громадянства в Україні. Правове становище громадян України, їхня рівноправність.

Особисті права і свободи громадян: право кожної людини на життя, на повагу до гідності, на свободу та особисту недоторканість; недоторканість житла кожного, таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, право на захист від втручання в особисте і сімейне життя тощо.

Вибори, референдум в Україні. Здійснення волевиявлення народу через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії в Україні. Верховна Рада України (парламент). Верховна Рада – представницький орган державної влади в Україні. Її склад, структура, повноваження і порядок роботи. Президент України – глава держави. Обрання Президента України та його повноваження. Припинення повноважень Президента України.

Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади.

Правосуддя. Конституційний суд України. Здійснення правосуддя в Україні винятково судами. Система судів в Україні.

Місьцеве самоврядування. Поняття місцевого самоврядування в Україні, його система та повноваження.

Тема 3. Цивільне право і відносини, що ним регулюються

Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини та їх регулювання. Суб'єкти цивільних правовідносин. Юридичні особи. Об'єкти цивільних правовідносин.

Тема 4. Господарство і право

Поняття господарського права та його роль у регулюванні господарських відносин. Система господарського права. Господарське законодавство, господарські правовідносини. Суб'єкти господарського права. Правове становище господарських організацій. Правове становище підприємств і об'єднань.

Тема 5. Захист господарських прав та інтересів. Розгляд господарських спорів

Загальні положення. Органи, що вирішують господарські спори. Закони, які використовуються для розв'язання господарських спорів.

Тема 6. Праця, закон і ми

Право громадян України на працю.

Загальна характеристика трудового права України. Робочий час і час відпочинку. Заробітна плата.

Тема 7. Державне управління і виконавча влада

Визначення та загальні положення адміністративного права. Поняття та організація державного управління. Співвідношення виконавчої влади, державного управління та адміністративного права

Роль адміністративного права у регулюванні відносин у сфері державного управління.

Тема 8. Злочин і покарання

Поняття кримінального права. Загальні положення кримінального права. Злочин та інші правопорушення.

Види покарань. Поняття індивідуалізації покарання стосовно особи відповідно до вчинку.

Тема 9. Правова охорона природи. Охорона природи – невід'ємна умова економічного та соціального розвитку України

Екологічне право та його роль у регулюванні системи «природа-людина-суспільство». Основні принципи охорони навколишнього середовища.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища.

**Типова навчальна програма
з предмета «Правила дорожнього руху»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Закон України «Про дорожній рух» Загальні положення, визначення	1	
2.	Обов'язки та права пасажирів і пішоходів	1	
3.	Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом і погоничів тварин	1	
4.	Регулювання дорожнього руху	1	
5.	Рух транспорту та безпека пішоходів і пасажирів	1	
6.	Особливі умови руху	1	
7.	Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних випадків	1	
8.	Відповідальність за порушення правил дорожнього руху	1	
Усього годин:		8	

Тема 1. Закон України «Про дорожній рух». Загальні положення, визначення

Правила дорожнього руху. Загальні положення. Терміни та визначення Закону України «Про дорожній рух». Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху, що має створити безпечні умови для всіх його учасників.

Закон України «Про дорожній рух». Порядок навчання різних груп населення Правилам дорожнього руху.

Аналіз дорожньо-транспортних пригод у населеному пункті, області та причини їх виникнення.

Загальна структура і основні вимоги Правил дорожнього руху.

Порядок введення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень, інструкцій та інших нормативних актів вимогам Правил дорожнього руху.

Терміни: пішохід, механічний транспортний засіб, мотоцикл, велосипед, причеп, напівпричеп, дорога, дозволена максимальна вага, прорізна частина, смуга руху, перехрестя, залізничний перехід, населений пункт, зупинка, стоянка, обгін, поступити дорогу, переважне право. Визначення цих термінів.

Тема 2. Обов'язки та права пасажирів і пішоходів

Порядок руху пішоходів у населених пунктах.

Особливості руху пішоходів, які переносять громіздкі предмети, осіб, які пересуваються в інвалідних колясках без двигуна, керують велосипедом, мопедом та мотоциклом, тягнуть санки, візок тощо

Порядок руху пішоходів за межами населених пунктів. Рух пішоходів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості. Груповий рух людей дорогою.

Розподіл транспортних і пішохідних потоків. Тротуар. Пішохідна доріжка. Організована колона. Знак «Пішохідний перехід». Груповий рух людей дорогою. Порядок переходу проїжджої частини дороги. Дії пішоходів при наближенні транспортного засобу з увімкненим проблісковим маячком і спеціальним звуковим сигналом.

Дії пішоходів, які причетні до дорожньо-транспортної пригоди.

Поведінка пасажирів на зупинках маршрутного транспорту

Значення світлофорів і жестів регулювальника. Як очікувати автобус, тролейбус, трамвай, автомобіль-таксі. Посадка та висадка пасажирів під час зупинки транспорту.

Тема 3. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом і погоничів тварин

Віковий ценз і вимоги до велосипедистів і водіїв мопедів, гужового транспорту і погоничів тварин. Технологічний стан і обладнання транспортних засобів. Документи водія. Обов'язки водія.

Розміщення транспортних засобів на проїжджій частині дороги.

Правила користування велосипедною доріжкою. Випадки, коли рух зазначених транспортних засобів і прогін тварин забороняється. Заборони водію. Вимоги до водія велосипеда, гужового транспорту, погоничів тварин. Заборони водію велосипеда забороняється. Заборони водію гужового транспорту. Заборони погоничам тварин.

Небезпечні наслідки порушення вимог руху керуючими велосипедами, мопедами, гужовим транспортом і прогоном тварин.

Тема 4. Регулювання дорожнього руху

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, їх класифікація.

Дорожня розмітка та її значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація розмітки.

Дорожнє обладнання як допоміжний засіб забезпечення регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках трас.

Типи світлофорів. Сигнали світлофора. Сигнали, що регулюють рух світлофорів. Вертикальні світлофори. Значення світлофорів.

Сигнали регулювальника (особи, уповноважені регулювати дорожній рух): руки, що витягнуті в сторони, опущені; права рука зігнута перед грудьми; права рука витягнута вперед; рука, піднята вгору; інші сигнали регулювальника.

Перевага сигналів регулювальника над сигналами світлофора, дорожніми знаками і розміткою.

Тема 5. Рух транспорту та безпека пішоходів і пасажирів

Правосторонній рух транспорту і безпека пішоходів. Рух у декілька рядів.

Взаємна увага – умова безпеки руху.

Види і призначення попереджувальних сигналів. Правила подання світлових сигналів або рукою. Небезпечні наслідки порушення правил подавання попереджувальних сигналів.

Попереджувальні сигнали. Швидкість руху. Дистанція. Обгін. Безпека пішоходів і пасажирів.

Поняття про шлях гальмування. Фактори, що впливають на величину шляху гальмування.

Види перехресть. Порядок руху на перехрестях. Зупинка і стоянка.

Тема 6. Особливі умови руху

Перевезення пасажирів при буксируванні транспортних засобів.

Навчальна їзда. Умови, за яких дозволяється навчальна їзда на дорогах.

Рух у житловій зоні. Переваги пішоходів під час руху в житловій зоні.

Автомагістралі і автобани, їх основні ознаки.

Рух по автомагістралях і автобанах.

Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків. Вимоги правил руху на гірських дорогах і крутих спусках.

Початок руху, маневрування. Обгін. Зупинка та стоянка. Рух по швидкісних дорогах. Рух по гірських дорогах. Рух і стоянка в темний час доби. Буксирування.

Тема 7. Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних випадків

Визначення і термінове призначення дії фактора травмування, звільнення потерпілого із пошкодженого транспортного засобу.

Основні правила першої долікарської допомоги потерпілим. Надання першої допомоги при різних видах травм. Транспортування потерпілих при ДТП.

Тема 8. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху

Соціально – економічні і правові наслідки ДТП і порушення ПДР. Поняття і види адміністративних порушень. Кримінальна відповідальність. Відповідальність за нанесення матеріальної та природо-екологічної шкоди.

Засоби адміністративного покарання. Дисциплінарна відповідальність. Суспільний вплив. Громадянська відповідальність.

**Типова навчальна програма
з предмета «Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології	1	
2.	Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології	8	4
3.	Мережні системи та сервіси	8	4
Усього годин:		17	8

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Поняття про інформацію та інформаційні технології.

Тема 2. Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології

Програми створення текстових і графічних документів. Стили оформлення та подання інформації. Розробка фірмового стилю.

Мультимедійні технології.

Види і типи презентацій. Загальні відомості про засоби створення презентацій. PowerPoint.

Лабораторно-практичні роботи

1. Програми для створення текстових документів: MS Word, Publisher. Візуальний стиль оформлення та подання інформації.

2. Програми для створення графічних документів. Розробка фірмового стилю.

3. Створення презентацій. Тема: «Заклад, де я навчаюсь».

4. Створення презентацій. Тема: «Моя майбутня професія – швачка».

Тема 3. Мережні системи та сервіси

Основи мережних систем. Мережі на основі ПК. Локальні, корпоративні і глобальні мережі.

Загальні відомості про Internet, електронну пошту та телеконференції.

Основні мережні сервіси. Браузери.

Лабораторно-практичні роботи

1. Пошук інформації в мережі Internet (з професії швачка).

2. Пошук статистичної інформації в мережі Internet (швейне виробництво).
3. Створення публікації «Інновації в швейному виробництві з професії швачка».
4. Використання електронної пошти. Реєстрація на поштовому сервері.

**Типова навчальна програма
з предмета «Технологія виготовлення швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Мета, завдання та зміст предмета	1	
2.	Ручні роботи	10	2
3.	Машинні роботи	14	4
4.	Волого-теплова обробка деталей та вузлів швейних виробу	2	
5.	Технологія обробки окремих деталей та вузлів швейних виробів	22	6
	Усього годин:	49	12

Тема 1. Мета, завдання та зміст предмета.

Завдання підприємств швейної промисловості. Історія та перспективи розвитку швейної промисловості.

Навчальні заклади професійно-технічної освіти та їх роль у підготовці кваліфікованих робітників.

Ознайомлення з кваліфікаційною характеристикою швачки 1-2 розрядів та навчальною програмою з предмета.

Тема 2. Ручні роботи

Організація робочого місця. Безпека праці під час виконання ручних робіт. Інструменти та пристосування. Значення правильної організації робочого місця для підвищення продуктивності праці та якості продукції.

Поняття про стібку, строчку, шов. Види ручних стібків.

Прямі стібки, їх призначення, технічні умови виконання, та застосування.

Косі стібки, їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Петлеподібні стібки, їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Хрестоподібні стібки, їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Спеціальні стібки, їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Термінологія ручних робіт.

Лабораторно – практична робота

1. Виконання строчок прямого, косоного, петлеподібного хрестоподібного, та спеціальних стібків за допомогою інструментів та пристроїв.

Тема 3. Машинні роботи

Організація робочого місця для виконання машинних робіт. Безпека праці під час виконання машинних робіт. Значення правильної організації робочого місця для підвищення продуктивності праці та якості продукції.

Види машинних стібків і строчок. Машинні ниткові шви; споживчі та промислові вимоги до них. Технічні умови виконання.

З'єднувальні шви: зшивні, накладні, настрочні та білизняні. Їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Крайові шви: у підгин, обкантувальні, обшивні, з пришитою підкладкою. Їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Оздоблювальні шви: рельєфні, для утворення складок, з кантом. Їх призначення, технічні умови виконання та застосування.

Термінологія машинних робіт.

Лабораторно – практичні роботи

1. Виконання схематичного та графічного зображень з'єднувальних швів різного призначення.

2. Виконання схематичного та графічного зображень крайових та оздоблювальних швів різного призначення.

Тема 4. Волого - теплова обробка (ВТО) деталей і виробу

Види волого-теплової обробки у процесі виготовлення швейних виробів. Значення волого-теплової обробки швейних виробів.

Обладнання для ВТО, його характеристика.

Організація робочого місця для виконання ВТО. Термінологія ВТО. Режими ВТО. Технічні вимоги до виконання ВТО.

Клейові та зварювальні методи з'єднання деталей швейних виробів. Безпека праці під час виконання ВТО.

Тема 5. Технологія обробки окремих деталей та вузлів швейних виробів

Види дрібних деталей, способи їх обробки. Технологія обробки клапанів, пат, хлястиків, поясів, листочок та інших дрібних деталей різними методами.

Манжети, планки, кокетки. Складові частини манжет, їх форма й види. Методи обробки манжет. Правила обробки планок. Форма кокеток і способи їх обробки. Технологія обробки з'єднання кокеток з основними деталями.

Види кишень у виробках, способи їх обробки. Класифікація кишень за розміщенням, направленням, формою прорізу, видом оздоблення. Деталі, необхідні для їх обробки.

Накладні кишені, їх види, місця розташування. Спосіб обробки простої накладної кишені для сукні. Особливості обробки накладної кишені з бейкою, кантом, мереживом.

Способи з'єднання оздоблювальних клапанів із виробом.

Види непрорізних кишень. Деталі, необхідні для кишень із листочкою й без листочки у швах і складках. Технологія їх обробки. Особливості обробки кишень з основних деталей виробу.

Види виточок і підрізів, їх обробка. Призначення виточок, види виточок за способом обробки й місцем розташування, глибиною виточок.

Технологія обробки виточок верхніх, передніх, бокових. Правила й способи зшивання. Волого-теплова обробка виточок. Технічні вимоги до виточок. Можливі дефекти обробки виточок та способи їх усунення. Технологія обробки підрізів.

Види застібок, їх обробка. Технологія обробки бортів підбортами.

Лабораторно – практичні роботи

1. Складання технологічної послідовності обробки кокетки за зразком .
2. Складання технологічної послідовності обробки непрорізної кишені за зразком.
3. Складання технологічної послідовності обробки застібки за зразком.

**Типова навчальна програма
з предмета «Обладнання швейного виробництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Завдання і зміст предмета «Обладнання швейного виробництва»	1	
2.	Загальні відомості про швейне обладнання. Класифікація швейних машин.	2	
3.	Типи передач і робочі органи швейних машин	2	
4.	Човниковий стібкок, процес його утворення. Заправка та регулювання натягу ниток. Класифікація машинних голок	7	2
5.	Характеристика і конструкція універсальних машин, їх модифікації	7	
6.	Характеристика і конструкція машин однопниткового та двопниткового ланцюгового стібка	3	
7.	Характеристика і конструкція обметувальних та зшивно-обметувальних машин	4	2
8.	Основні неполадки в роботі швейних машин та їх технічне обслуговування.	4	2
9.	Праски, та обладнання для ВТО.	2	
	Усього годин:	32	6

Тема 1. Завдання і зміст предмета «Обладнання швейного виробництва», зв'язок з іншими предметами.

Історія розвитку та перспектива швейного машинобудування в Україні. Головні напрями розвитку швейного машинобудування у світі. Сучасний стан і завдання технічного переоснащення та впровадження автоматизованого обладнання у швейне виробництво.

Класифікація машин за призначенням. Підприємства швейного технологічного обладнання.

Тема 2. Загальні відомості про швейне обладнання. Класифікація швейних машин. Заводи-виробники швейного обладнання

Класифікація машин за призначенням та видами виконуваних операцій; за ступенем механізації та автоматизації технологічного процесу; за

характером переплетення ниток; за модульно-блоковим принципом підприємств та фірм виробників обладнання.

Підприємства та фірми-виробники швейного технологічного обладнання.

Тема 3. Типи передач і основні робочі деталі та механізми швейних машин

Загальні відомості про деталі машин і механізми.

Основні визначення: машина, механізм, ланка, деталь.

Чотири групи деталей, їх представники; основні матеріали для виготовлення основних деталей швейних машин і вимоги до них.

Види з'єднань. Деталі для з'єднання частин швейних машин.

Поняття про типи передач: паскові, ланцюгові, фрикційні і зубчасті (циліндричні з зовнішнім та внутрішнім зачепленням зубців; конічні та черв'ячні).

Механізми для перетворення рухів: обертальних у зворотно-поступальні (кривошипно-шатунний механізм і його складові ланки) та обертальних у коливні або зворотно-обертальні (складові ланки ексцентрикового механізму).

Призначення (функції) і траєкторія руху основних робочих деталей машин човникового стібка: голки, ниткопритягувача, човника, рейки зубчастої, лапки притискної.

Тема 4. Човниковий стібок, процес його утворення. Заправка та регулювання натягу ниток. Класифікація машинних голок

Будова, властивості, призначення човникових стібків. Загальна будова швейних машин човникового стібка на прикладі універсальних швейних машин 97-А кл ОЗЛМ, 1022 кл ОЗЛМ. Взаємодія робочих органів машини в процесі утворення двониткових човникових стібків.

Принцип і правила регулювання натягу верхньої та нижньої ниток.

Регулятор натягу верхньої (голкової) нитки, його призначення, будова, робота.

Послідовність та правила заправки голкової та човникової ниток.

Намотування ниток на шпульку за допомогою автмоталок, їх конструкція та робота.

Установка та регулювання висоти голки, рейки і лапки, в залежності від товщини і щільності сточувальних матеріалів.

Принципи регулювання довжини стібка в універсальних швейних машинах.

Контроль якості строчки, можливі дефекти строчки, способи їх запобігання і усунення. Безпечні умови виконання робіт. Організація робочого місця.

Класифікація голок до швейних машин за ДЕСТом 22249-82. Типи голок і номери. Матеріал для голок. Маркування голок. Підбір голок у

залежності від зшиваних матеріалів. Загальні правила вибору голок і ниток. Елементи конструкції машинної голки, їх відмінність від ручних голок.

Лабораторно – практичні роботи

1. Заправлення верхньої голкової та нижньої човникової ниток; регулювання натягу ниток та довжини стібка універсальних машин.
2. Встановлення та регулювання голки, рейки та лапки за висотою.

Тема 5. Характеристика і конструкція універсальних машин та їх модифікацій

Призначення і технічна характеристика універсальних швейних машин загального призначення.

Конструкція (будова), робота, регулювання, основні місця змащування механізмів голки, човника ниткопритягувача, зубчатої рейки, притисної лапки на прикладі машини (97кл. ОЗЛМ та 1022кл. ОЗЛМ).

Тема 6. Машини одниткового та двониткового ланцюжкового стібка

Будова, властивості та призначення одниткових ланцюжкових стібків і строчок. Процес утворення стібків машинами з обертальним петельником.

Властивості, призначення двониткових ланцюжкових стібків. Переваги, недоліки і перспективи застосування стібків ланцюжкового переплетення ниток.

Характеристика і конструкційні особливості швейних машин ланцюжкового стібка 2222 кл. ОЗЛМ, 28 кл. ПМЗ, 237 кл. ПМЗ, 971кл. ПМЗ (або їх аналогів), а також фірм замовників кадрів.

Тема 7. Характеристика і конструкція обметувальних та зшивно-обметувальних машин

Призначення обметувальних та зшивно-обметувальних строчок, процес утворення двониткових і триниткових краєобметувальних ланцюжкових стібків.

Призначення, технічна характеристика і конструкційні особливості краєобметувальних машин 51кл., 51-А кл. ПМЗ. Робочі органи машини, їх функції, траєкторія руху, основні регулювання, заправлення ниток в голку, лівий та правий петельники.

Лабораторно – практична робота

1. Заправлення ниток краєобметувальної машини, порядок чистки, змащування та догляд за машиною.

Тема 8. Основні неполадки в роботі швейних машин та їх технічне обслуговування

Причини та способи усунення основних неполадок:

- неякісна строчка;
- поломка голки;

- обрив ниток;
- пропуски стібків;
- погане переміщення матеріалів.

Поняття про систему ППР (планово-попереджувальний ремонт). Види ремонтів і робіт, передбачених системою ППР:

- поточний, середній і капітальний ремонт;
- технічні огляди обладнання;
- контроль за роботою обладнання та устаткування.

Міжремонтне обслуговування. Основні правила підготовки машини до роботи.

Порядок здачі машини після ремонту і після зміни. Порядок повного чищення і змащування машини. Мастильні матеріали, їх норма витрат.

Лабораторно – практична робота

1. Регулювання строчки та усунення основних неполадок у роботі універсальної машини. Чистка та змащування машини.

Тема 9. Праски та обладнання для ВТО

Поняття, види, призначення волого-теплових робіт (ВТО) при виготовленні швейних виробів. Праски і прасувальні столи. Режими (параметри) ВТО. Способи та види теплонагрівальних елементів, їх коротка характеристика, переваги і недоліки.

Класифікація, характеристика прасок зі спіральними і трубчастими теплонагрівальними елементами; переваги ТЕНів, недоліки спіральних теплонагрівачів. Призначення та принцип дії терморегулятора.

**Типова навчальна програма
з предмета «Матеріалознавство»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Зміст та завдання предмета «Матеріалознавство»	1	
2.	Текстильні волокна	8	4
3.	Відомості про технології текстильного виробництва	1	
4.	Склад, будова та властивості тканини.	14	4
5.	Гатунок тканин	2	
6.	Асортимент тканин	4	2
7.	Неткані матеріали	1	
8.	Матеріали для з'єднання деталей одягу	1	
9.	Фурнітура для одягу, прокладкові, оздоблювальні матеріали	1	
10.	Чищення, зберігання матеріалів та виробів	1	
	Усього годин:	34	10

Тема 1. Зміст та завдання предмета «Матеріалознавство». Значення і перспективи розвитку текстильної промисловості.

Загальна характеристика асортименту сучасних матеріалів.

Райони розміщення підприємств текстильної промисловості. Класифікація швейних матеріалів.

Вимоги до текстильних матеріалів.

Тема 2. Текстильні волокна

Загальні відомості про текстильні волокна. Розподіл текстильних волокон на натуральні та хімічні. Приклади натуральних і хімічних волокон, їх характерні властивості.

Класифікація текстильних волокон. Структура волокон. Основні властивості, їх розмірні характеристики. Волокна рослинного і тваринного походження, мінеральні волокна, хімічні волокна.

Бавовна. Поняття про бавовну-сирець. Будова бавовняного волокна. Хімічний склад і фізико-хімічні властивості волокна.

Льон. Будова, хімічний склад і фізико-хімічні властивості волокна льону. Класифікація. Показники волокна льону.

Вовна. Поняття про вовну. Види вовни, їх відмінності. Будова і хімічний склад волокна із вовни, його фізико-хімічні властивості. Вовна для

гребінної і апаратної пряжі. Вовняне волокно із вторинної сировини: властивості, призначення і використання.

Натуральний шовк. Загальні відомості про отримання шовку-сирцю. Будова і хімічний склад шовкового волокна. Фізико-механічні властивості натурального шовку, відношення його до хімічних реактивів і світопогоди. Вид натурального шовку і його використання.

Хімічні волокна. Розподіл хімічних волокон на штучні і синтетичні. Штучні волокна. Види. Сировина. Будова, фізичні і хімічні властивості віскозного, ацетатного і мідно-ацетатного волокна. Полінозне, триацетатне волокна.

Синтетичні волокна. Види. Сировина. Будова і фізико-хімічні властивості синтетичних волокон основних видів. Переваги і недоліки.

Мінеральні волокна. Загальні відомості про мінеральні волокна, їх види і застосування.

Лабораторно – практичні роботи

1. Визначення волокнистого складу натуральних та хімічних волокон за зразками тканини.

2. Визначення властивостей натуральних волокон органолептичним та лабораторним способами.

Тема 3. Відомості про технології текстильного виробництва

Прядіння. Загальні поняття про пряжу і процес прядіння. Коротка характеристика кардного, гребеневого і апаратного прядіння. Особливості прядіння вовни, штапельних волокон, льону, шовку.

Ткацтво. Коротка характеристика процесу утворення тканини на ткацькому верстаті. Загальні відомості про підготовчі операції в ткацтві.

Обробка тканин. Її цілі і задачі. Обробка бавовняних і льняних тканин. Коротка характеристика основних операцій оздоблення.

Тема 4. Склад, будова та властивості тканин

Класифікація тканин за волокнистим складом. Загальна характеристика будови і властивостей тканин, фактори, які визначають структуру тканини. Структура лицьового та виворотного боку тканин. Визначення напрямку нитки основи тканин. Властивості тканин (загальні поняття). Методи визначення волокнистого складу тканин.

Розмірні величини тканини, їх вплив на технологію пошиву одягу. Взаємозв'язок структури, щільності і товщини тканини. Вплив ширини і ваги тканини на фасон, конструкцію виробу і розкрій.

Характерні ширини тканин. Ткацькі переплетення: прості, дрібновізерунчаті, складні, крупновізерунчаті.

Структура лицьового та виворітного боку тканини. Властивості тканин.

Механічні властивості тканин. Міцність тканин на розрив при розтягуванні і подовження під дією навантаження. Фактори, які впливають

на міцність тканини. Зносостійкість, змиральність, жорсткість і драпірувальність, їх залежність від переплетення і щільності. Коефіцієнт змиральності різних видів тканин.

Фізичні (гігієнічні) властивості тканин, їх характеристика. Теплозахисні властивості, повітропроникність тканин, їх призначення для одягу. Вимоги до фізичних властивостей.

Технологічні властивості тканин. Обсипальність тканин, стійкість ниток до зсуву, прорубка, опір різання, сковання ниток, усадка тканин; характеристика цих властивостей і їх призначення для швейного виробництва. Міцність фарбування тканин і спосіб його визначення. Властивість тканин змінювати форму при волого-тепловій обробці. Оптичні властивості: колорит, малюнок і забарвлення тканин.

Лабораторно – практичні роботи

1. Визначення лицьової та виворітної сторони, ниток основи і утку тканини, волокнистого складу тканини, виду переплетення.

2. Визначення технологічних властивостей тканини, виду забарвлення за зразком тканин.

Тема 5. Гатунок тканин

Стандартизація тканин. Поняття про стандарт. Роль стандартів у підвищенні якості тканин. Основні показники якості тканин, які прийняті за основу при встановленні сортності.

Тема 6. Асортимент тканин

Загальні відомості про асортимент тканин. Класифікація тканин.

Асортимент бавовняних і льняних тканин. Коротка характеристика окремих груп і видів тканин.

Лабораторно – практична робота

1. Розпізнавання видів бавовняних і льняних тканин.

Тема 7. Неткані матеріали

Неткані матеріали, принцип їх виготовлення. Економічні переваги виготовлення нетканних матеріалів. Класифікація нетканних матеріалів волокнистим складом та за способом їх одержання.

Асортимент. Фізико-механічні і технологічні властивості.

Тема 8. Матеріали для з'єднання деталей одягу

Матеріали для з'єднання деталей одягу. Нитки, їх одержання, ознаки, групування. Вимоги до якості ниток. Використання різних видів ниток і пряжі відповідно до технічних умов. Доцільність заміни натуральних шовкових ниток синтетичними.

Тема 9. Фурнітура для одягу, прокладкові, оздоблювальні матеріали

Гудзики: матеріали, способи виготовлення і класифікація.

Вимоги до якості гудзиків різних видів.

Прокладкові матеріали, їх різновиди, призначення.

Оздоблювальні матеріали. Тасьма, стрічки, шнури, мереживо, їх асортимент і призначення.

Тема 10. Чищення, зберігання матеріалів та виробів

Загальна методика виведення плям на одязі.

Способи виведення плям з виробу, які найчастіше трапляються.

Правила зберігання тканин, хутра, швейних виробів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Спеціальне малювання»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Малюнок – основа зорової культури	1	
2.	Загальні відомості про малюнок. Малювання геометричних фігур.	6	2
3.	Малювання складок і драпіровок.	3	2
4.	Колір. Орнамент. Зорові ілюзії в одязі.	2	2
5.	Малювання фігури людини.	5	2
6.	Малювання деталей одягу з журналів мод. Умовності в малювання моделей одягу	6	2
7.	Малювання моделей одягу в різних техніках зображення.	5	2
Усього годин:		28	12

Тема 1. Малюнок – основа зорової культури.

Значення малювання в розвитку художнього смаку учнів. Малюнок, як засіб передачі думок і почуттів людини.

Необхідні приладдя для малювання.

Тема 2. Загальні відомості про малюнок. Малювання геометричних фігур

Загальні поняття перспективи. Світлотінь на предметах в залежності від джерела світла. Падаючі тіні. Виявлення конструкції предметів.

Лабораторно – практична робота

1. Зображення геометричних фігур.

Тема 3. Малювання складок і драпіровок

Різні види складок. Поняття драпіровки, характер створення м'яких складок залежно від виду матеріалу. Малювання різних видів складок.

Лабораторно – практична робота

1. Малювання складок і драпіровок.

Тема 4. Колір, орнамент. Зорові ілюзії в одязі

Кольорове коло. Теплі та холодні кольори. Контрастні, допоміжні близько розташовані кольори. Хроматичні і ахроматичні групи кольорів.

Орнамент як елемент обробки одягу. Орнамент з геометричними і рослинними елементами.

Лабораторно – практична робота

1. Малювання орнаменту з геометричними і рослинними елементами.

Тема 5. Малювання фігури людини

Значення знань швейників про побудову тіла людини. Особливості чоловічої, жіночої та дитячої фігури. Канони та модулі в побудові фігури. Схеми пропорційної та стилізованої фігури.

Лабораторно – практична робота

1. Малювання схем пропорційної та стилізованої фігури людини.

Тема 6. Умовності у малюванні моделей одягу. Малювання деталей одягу з журналів мод

Зв'язок одягу з пластикою фігури людини. Промальовування деталей одягу. Прилягаючі та не прилягаючі частини одягу.

Малювання моделей одягу по журналам мод. Малювання комірів. Малювання елементів обробки, їх конструкція. Малювання одягу з різноманітним кроєм рукавів: втачний, суцільнокроєний, реглан, напівреглан, комбінований.

Малювання легкого одягу з журналів мод. Малювання верхнього одягу з журналів мод.

Лабораторно – практична робота

1. Малювання окремих деталей одягу з журналів мод.

Тема 7. Малювання моделей одягу в різних техніках зображення

Послідовність виконання малюнків одягу за схемами. Основні лінії силуету: горизонтальні, вертикальні. Різні способи виконання малюнків: контурна лінія, умовна передача об'єму.

Конструктивні, конструктивно-декоративні та декоративні лінії в одязі.

Лабораторно – практична робота

1. Малювання деталей одягу в різних техніках зображення.

**Типова навчальна програма
з предмета «Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правові та організаційні основи охорони праці.	4	
2.	Основи безпеки праці в швейній галузі. Загальні відомості про потенціал небезпеки.	8	
3.	Основи пожежної безпеки.	4	
4.	Основи електробезпеки.	4	
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди.	4	
6.	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.	6	
Усього годин:		30	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «Охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці робітників для виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Основні законодавчі акти з охорони праці: Конституція України, Закон України «Про охорону праці», Кодекс законів про працю, Закон України «Про пожежну безпеку». «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Основні завдання системи стандартів безпеки праці: зниження і усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працюючих. Галузеві стандарти.

Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладення і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків. Порядок забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту.

Державний і громадський контроль за охороною праці, відомчий контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, матеріальна і кримінальна відповідальність.

Інструктування з безпеки праці. Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві, алкоголізм і безпека праці. Професійні захворювання і отруєння.

Основні причини травматизму і захворювання на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму і захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруєнь.

Розслідування нещасних випадків у навчальних закладах.

Відшкодування власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків.

Тема 2. Основи безпеки праці в швейній галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці. Роботи з підвищеною небезпекою в швейній галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування, які відносяться до професії швачка. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізації. Попереджувальні написи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, вібрацій, несприятливих метеорологічних умов. Мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання. Загальні вимоги забезпечення безпечних умов праці при обслуговуванні та ремонті контрольно-вимірювальних приладів.

Обов'язкові для всіх робітників правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. План ліквідації аварії. Перелік робіт з підвищеною небезпекою та тих, які потребують професійного добору, організація безпеки праці на таких роботах.

Вимоги безпеки у навчальних, навчально-виробничих приміщеннях, лабораторіях навчальних закладів. Засоби колективного захисту працівників.

Огороджувальні пристрої. Вимоги техніки безпеки при роботі з контрольно-вимірювальними приладами в лабораторіях та виробничих майстернях.

Тема 3. Основи пожежної безпеки

Характерні причини виникнення пожежі: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання

опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі, пожежонебезпечні речовини, які використовуються при монтажних роботах (спирт, бензин, лаки).

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Горіння речовин і способи його припинення. Умови горіння. Спалах, заpalення, самозаpalення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важкозаймисті і незаймисті речовини, матеріали та конструкції.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасильні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежогасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання на пожежі.

Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища.

Запобігання аварійній розгерметизації технологічних систем, загорання аварійних викидів.

Особливості гасіння пожежі на об'єктах радіотехнічних заводів.

Тема 4. Основи електробезпеки

Види електрики: промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікація виробничих приміщень відносно безпеки ураження працюючих електричним струмом.

Допуск до роботи з електровимірювальними приладами. Колективні та індивідуальні засоби захисту при проведенні монтажних робіт. Попереджувальні написи, плакати та пристрої. Занулення та захисне заземлення, їх призначення.

Захист від статичної електрики при проведенні монтажних робіт. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці, виробничої санітарії. Медичні огляди.

Поняття про виробничу санітарію. Шкідливі виробничі фактори: шум, вібрація, іонізуючі випромінювання, електромагнітне випромінювання, лазерне випромінювання, високочастотне випромінювання.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за професією монтажник радіоелектронної апаратури та приладів. Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря, виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працюючих за професією швачка.

Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої медичної допомоги потерпілим при нещасних випадках

Стислі основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої долікарської допомоги.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість дій.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Перша допомога при запорошенні очей, пораненнях, вивихах, переломах, сонячних ударах, знепритомніннях, обмороженнях.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень, стравоходу, кінцівок.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, ніотином.

Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом, послідовність дій.

Оживлення, способи штучного дихання, положення потерпілого і дії особи, яка надає допомогу. Непрямий масаж серця. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання.

Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Електротехніка»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно - практичні роботи
1.	Зміст предмета «Електротехніка»	1	
2.	Постійний струм та кола постійного струму	2	
3.	Електромагнетизм	2	
4.	Змінний струм та кола змінного струму	2	
5.	Електровимірювальні прилади	2	2
6.	Електричні машини:		
6.1	Електричні машини змінного струму	4	
6.2	Електричні машини постійного струму	6	2
7.	Трансформатори	2	
8.	Електричні апарати	2	
9.	Виробництво, розподіл та споживання електричної енергії	2	
10.	Електропривод	2	
	Усього годин:	27	4

Тема 1. Зміст предмета «Електротехніка»

Коротка характеристика і зміст предмета «Електротехніка». Зв'язок цього предмета з іншими предметами (математика, фізика, хімія). Значення електротехнічної підготовки для кваліфікованих робітників професій швейного виробництва. Основні напрямки розвитку електроенергетики та електричної промисловості в Україні.

Тема 2. Постійний струм та кола постійного струму

Струм та сила струму. Резистори, величина їх опору і його залежність від температури.

Теплова дія струму. Закони Ома і Джоуля-Ленца. Нагрівання проводів. Максимально припустимий (номінальний) струм у проводі.

Джерела постійного струму.

Кола постійного струму: паралельне, послідовне та змішане з'єднання елементів. Закон Ома для повного кола.

Тема 3. Електромагнетизм

Прості магнітні поля: магнітне поле провідника із струмом, соленоїда та постійного магніта.

Основні характеристики магнітного поля: напруженість, магнітна індукція, магнітний потік, магнітна проникність.

Парамагнітні, діамагнітні та феромагнітні матеріали. Намагнічування тіл. Явище гістерезису. Електромагніти.

Закон повного струму. Магнітний опір. Розрахунок магнітних кіл.

Провідник із струмом в магнітному полі. Взаємодія паралельних провідників зі струмом. Явище електромагнітної індукції. Самоіндукція, величина та напрями електрорушійної сили самоіндукції. Індуктивність. Взаємоіндукція. Вихрові струми.

Тема 4. Змінний струм та кола змінного струму

Синусоїдальний змінний струм. Активний опір провідників. Електричне коло змінного струму з активним опором. Електричне коло змінного струму з індуктивністю; індуктивний опір. Ємність у колі змінного струму.

Трифазна система змінного струму, її графічне зображення. Роль нульового проводу.

Тема 5. Електровимірювальні прилади

Значення і роль електричних вимірювань. Класифікація електровимірювальних приладів.

Вимірювання струмів і напруг. Схеми увімкнення амперметра і вольтметра. Вимірювання опорів.

Вимірювання потужності.

Лабораторно-практична робота

1. Вимірювання різноманітних величин елементів (за завданням викладача) цифровим вимірювальним приладом.

Тема 6. Електричні машини

1. Призначення і принцип дії електричних машин.

6.1. Електричні машини змінного струму

Обертове магнітне поле. Будова і принцип дії асинхронних двигунів. Синхронна швидкість обертання магнітного поля. Ковзання. Обертовий момент. Пуск, реверсування та регулювання швидкості обертання синхронних машин. Коефіцієнт корисної дії. Сфера застосування асинхронних електричних машин.

Синхронні машини. Синхронні генератори.

Електричні машини малої потужності. Використання машин змінного струму.

6.2. Електричні машини постійного струму

Принцип дії та будова машин постійного струму. Втрати і коефіцієнт корисної дії машин постійного струму.

Основні характеристики генератора постійного струму. Двигуни постійного струму. Двигуни з паралельним, послідовним та змішаним збудженням.

Використання машин постійного струму.

Лабораторно – практична робота

1. Робота з електродвигуном постійного струму паралельного та змішаного збудження (за завданням викладача).

Тема 7. Трансформатори

Будова та принцип дії трансформаторів. Коефіцієнт трансформації. Режим роботи трансформатора: режим холостого ходу, режим короткого замикання, режим навантаження. Коефіцієнт корисної дії трансформатора. Коефіцієнт навантаження. Втрати потужності. Використання трансформаторів для передачі електроенергії на великі відстані.

Трифазні трансформатори. Групи з'єднання обмоток. Паралельна робота трансформаторів. Автотрансформатори, будова, принцип дії, основні характеристики автотрансформаторів та сфера застосування. Вимірювальні трансформатори.

Тема 8. Електричні апарати

Загальні відомості про електричні апарати.

Рубильники, вимикачі, перемикачі.

Запобіжники. Автоматичні вимикачі. Електромагнітні виконавчі пристрої.

Електромагнітні контактори та пускачі. Безконтактні контактори. Електричні реле.

Тема 9. Виробництво, розподіл та споживання електричної енергії

Виробництво і споживання електричної енергії як єдиний процес. Електро-енергетичні системи.

Електричні станції. Порівняльні техніко-економічні характеристики теплових, гідравлічних і атомних електростанцій.

Електричні мережі. Кабельні і повітряні лінії електропередач. Електропостачання промислових та електротранспортних підприємств. Трансформаторні підстанції і розподільчі пункти. Тягові підстанції. Типи споживачів електричної енергії.

Тема 10. Електропривод

Визначення та основні поняття електропривода. Класифікація електроприводів. Загальні відомості про керування електроприводами. Електроприводи, що застосовуються у швейному виробництві.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи креслення»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них на лабораторно-практичні роботи
1.	Зміст предмета «Основи креслення»	1	
2.	Загальні вимоги до виконання та оформлення креслення	8	2
3.	Геометричне креслення	5	2
4.	Загальні відомості про проєкції	1	
5.	Зображення предметів на кресленні	2	
Усього годин:		17	4

Тема 1. Зміст предмета «Основи креслення». Призначення креслень. Способи передачі форми предметів: малюнок, фотографія, креслення. Ознайомлення з кресленнями, інструментами. Лінії креслення. Співвідношення між товщинами цих ліній. Розміри на кресленнях. Правила постановки розмірів. Поняття про масштаб.

Рамки креслень розмірів. Надписи на кресленнях. Алфавіт. Написання цифр. Значення ескізів. Оформлення чорнових.

Тема 2. Загальні вимоги до виконання та оформлення креслення

Правила оформлення креслень. Формати креслень. Рамка і основний напис креслення. Лінії креслення: суцільна товста основна лінія, суцільна тонка лінія, штрихова лінія, штрих пунктирна тонка лінія, штрих пунктирна потовщена лінія, штрих пунктирна з двома точками лінія, розімкнута лінія. Написи на кресленнях. Правила нанесення розмірів. Масштаби креслень.

Лабораторно-практична робота

1. Виконання креслення рамки, основних написів, контурів і зображень із застосуванням різних типів ліній. Написи креслярським шрифтом. Основні написи для текстових та графічних документів.

Тема 3. Геометричне креслення

Вправи в проведенні паралельних і перпендикулярних ліній за допомогою лінійки і трикутника. Лінії і кути. Поділ відрізків прямої на дві і декілька рівних частин. Поділ кутів, побудова кутів і геометричних фігур. Коло і багатогранники. Поділ кола.

Спряження. Поняття про спряження як про плавний перехід однієї лінії в іншу. Спряження сторін кутів. Спряження двох паралельних прямих. Зовнішні і внутрішні дотики дуг. Спряження дуг.

Креслення деталей одягу. Лекальні криві. Метод координат і його сутність. Побудова деталей одягу по методу координат, використання лекал для креслення різних ліній деталей одягу.

Лабораторно-практична робота

1. Виконання креслення окремих ділянок деталей одягу.

Тема 4. Загальні відомості про проєкції

Методи графічного зображення. Методи прямокутних проєкцій як основний метод для складання креслень.

Тема 5. Зображення предметів на кресленнях

Узагальнене поняття про зображення. Вибір кількості зображень.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія – 7436 Швачка
Кваліфікація: 1-2 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання у навчальному закладі		
1.	Вступне заняття. Безпека праці та пожежна безпека в навчальних майстернях	6
2.	Екскурсія на підприємство	6
3.	Виконання ручних робіт	18
4.	Виконання машинних робіт з використанням засобів малої механізації	48
5.	Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка (ВТО)	66
Усього годин:		144
II. Виробниче навчання на виробництві		
1.	Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	6
2.	Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виконання операцій найпростішої складності	66
Усього годин:		72
III. Виробнича практика		
1.	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	7
2.	Самостійне виконання робіт швачки 1- 2-го розряду	231
	Кваліфікаційна пробна робота	
Усього годин:		238
Разом:		454

I. Виробниче навчання у навчальному закладі

Тема 1. Вступне заняття. Безпека праці та пожежна безпека в навчальних майстернях

Навчально - виробничі та виховні завдання курсу.

Підприємство-замовник кадрів, його трудові традиції; передовики і новатори виробництва – випускники училища. Форми участі учнів у виконанні виробничого плану підприємства.

Ознайомлення учнів з майстернею; закріплення учнів за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом праці, формами організації праці і правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Форми морального і матеріального стимулювання праці учнів. Виробничий план групи і училища.

Правила і норми безпеки праці в навчальних майстернях. Вимоги безпеки до виробничого обладнання і виробничого процесу. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть виникнути при роботі в майстернях.

Причини травматизму. Види травматизму. Заходи щодо запобігання травматизму. Пожежна безпека. Причини виникнення пожеж

В навчальних майстернях. Заходи запобігання пожежі.

Правила поведінки учнів під час пожежі. Виклик пожежної команди. Використання первинних засобів пожежегасіння. Заходи щодо пожежної безпеки, шляхи евакуації.

Основні правила і норми електробезпеки. Правила використання електронагрівальних приладів і електроінструментів, заземлення електроустановок, вимикання електромережі.

Можливі дії електроструму, технічні засоби і способи захисту, умови зовнішнього середовища, позначки і надписи безпеки, захисні засоби. Види електротравм, надання швидкої допомоги.

Тема 2. Експедиція на підприємство

Навчально-виховні задачі експедиції. Інструктаж з охорони праці та . Ознайомлення з асортиментом випускаємої підприємством продукції, системою контролю якості продукції. Ознайомлення з працею раціоналізаторів і винахідників.

Ознайомлення з обладнанням підприємства, його структурою, виробничим планом, системою перепідготовки робочих кадрів, колективним договором підприємства. Ознайомлення з системою підвищення кваліфікації і економічною освітою працівників підприємства.

Узагальнення результатів експедиції.

Тема 3. Виконання ручних робіт

Інструктаж за змістом занять, організації робочого місця, безпеки праці.

ВПРАВИ

Підготовка інструментів і приладдя. Підбір ниток і голок. Освоєння навичок відриву нитки від котушки. Заправлення нитки в голку. Зав'язування вузлика. Освоєння навичок роботи з голкою та наперстком.

Виконання простих ручних стібків.

Виконання строчок прямого стібка. З'єднування деталей зметувальними стібками, з'єднування деталей тканини з малюнком у смужку і клітинку наметувальною строчкою із прямих стібків. Виконання заметувальних, виметувальних і копіювальних строчок. Виконання строчок для утворення зборок.

Виконання наметувальних строчок із косих стібків.

Закріплення крайових швів у деталях виметувальною строчкою із косих стібків. З'єднування основних деталей з прокладними стьобальними строчками із косих стібків.

Виконання петельних і спеціальних стібків для оздоблювальних робіт. Виконання закріпок. Пришивання фурнітури (гачків, петель, гудзиків, кнопок).

Виконання контрольних завдань ручних робіт на зразку тканини: викроювання оздоблювальних деталей; підрізання швів обшивання, надсікання краю деталей; підрізка деталей верху; обkreйдування, підрізка бортів, горловини, низу виробу.

Тема 4. Виконання машинних робіт

Інструктаж за змістом занять, організація робочого місця, безпека праці.

ВПРАВИ

Освоєння навичок правильної посадки за машиною. Пуск і зупинка машини. Підбір номерів голок і ниток для машинних робіт. Освоєння навичок положення рук і ніг під час роботи на машині. Намотування ниток на шпульку. Установка виробу під голкою. Регулювання частоти стібків для різноманітних тканин і регулювання натягу верхньої та нижньої нитки. Регулювання швидкості машини. Догляд за машиною.

Освоєння навичок виконання паралельних, овальних, ламаних і зигзагоподібних строчок на тканині. Закріплення кінців строчок на тканині. Зшивання двох зрізів тканини різних за товщиною, з косим і прямим зрізами, різноманітних по структурі волокон, з посадкою і без посадки, з посадкою однієї із деталей.

З'єднування деталей зшивним швом з одночасним обметуванням зрізів, настрочним швом з відкритими зрізами, накладним швом з відкритими і закритими зрізами, з двома закритими зрізами.

Виконання білизняних швів: шва у стик, запошивного, подвійного і шва в замок з використанням засобів малої механізації.

Навчання прийомам виконання різноманітних видів крайових швів: у підгин, обкантивальних, обшивних, з пришитою підкладкою та оздоблювальних швів: рельєфних, для утворення складок, з кантом із застосуванням засобів малої механізації.

Навчання прийомам роботи на спеціальних машинах. Заправлення, регулювання спеціальних машин для обметування прямих петель з двома закріпками, для підшивних робіт, для виконання закріпок, для пришивання гудзиків, для обметування країв деталей. Виявлення і усунення можливих неполадок у роботі машин.

Тема 5. Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка (ВТО)

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

Знайомство з інструкційно-технологічними картами обробки окремих деталей та вузлів.

ВПРАВИ

Обробка зрізів та виточок. Обметування зрізів на спеціальній машині. Обробка зрізів смужкою з тонкої шовкової тканини обкантовувальним швом з одним відкритим зрізом або спеціальною шовковою тасьмою. Обробка зрізів на спеціальному пристрої для оформлення краю фігурним вирізом.

Обробка розрізних та не розрізних виточок, виточок-складок (защипів), виточок, що переходять в односторонні і в зустрічні м'які складки.

Обробка клапанів. Перевірка крою клапана і його підкладки, обшивання клапана, підрізання шва, вивертання, виметування, прокладання оздоблювальної строчки, оборки, канта, бейки, видалення ниток виметування.

Обробка хлястиків, погонів, листочок. Обшивання, вивертання, виметування і прокладання оздоблювальної строчки.

Обробка поясу. Зшивання поясу по довжині, обшивання кінців, вивертання, прокладання оздоблювальної строчки. Обробка кінців поясу під хомутики і пряжку.

Обробка кокеток. Обробка пришивних, настрочних, відлітних (прямих, овальних, фігурних) кокеток. Виконання різних оздоблень. Використання мережива, гіпюру, рюшів, тасьми, сутажу. Виконання зборок буф (ручних та машинних), різних підрізів.

Обробка кишень. Обробка різних накладних кишень. Обробка кишень у швах та з основних деталей. Уточнення місця розташування кишень.

Обробка застібок та бортів.

Волого-теплова обробка. Виконання операцій ВТО. Дотримання режимів ВТО для різних тканин. Надання форми деталям. Дублювання деталей.

II. Виробниче навчання на виробництві

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій ділянці, в бригаді, на робочому місці.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві.

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту. Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та

погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті та на виробництві.

Тема 2. Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виконання операцій найпростішої складності

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця, за змістом занять. безпеки праці.

ВПРАВИ

Виконання найпростіших операцій із з'єднання частин різних швейних виробів. Виконання на машинах або вручну операції з підготовки до пошиття виробів з різних матеріалів із застосуванням пристроїв малої механізації. Виготовлення постільної білизни. Обробка наволочок подвійним швом. Обробка країв простирадла швом підгин з закритим зрізом.

Ліквідація обриву ниток, заміна шпульки. Регулювання натягу ниток та частоти строчки.

Здійснення самоконтролю якості виконаних операцій, усунення дефектів, у разі їх виникнення.

III. Виробнича практика

Тема 1. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки пожежної безпеки на підприємстві. Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на виробництві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту.

Ознайомлення учнів з устаткуванням і технологічним процесом виготовлення продукції на підприємстві, з міжзмінною передачею устаткування й організацією виробництва.

Ознайомлення з організацією планування праці і контролю якості робіт на виробничій ділянці, у бригаді, на робочому місці.

Ознайомлення з організацією робочих місць передовиків і новаторів виробництва, роботою з раціоналізації і винахідництва.

Інструктаж з безпеки праці безпосередньо на технологічній ділянці і робочому місці.

Тема 2. Самостійне виконання робіт швачки 1-2-го розрядів

Під час проходження виробничої практики учні повинні:

- виконувати роботи на основі технічної документації, яка застосовується на виробництві з урахуванням учнівської норми виробітку;

- вивчати та використовувати передові високопродуктивні прийоми і способи праці, а також інструменти, приладдя, обладнання, які застосовуються передовими працівниками;

- виявляти та усувати прості технічні неполадки обладнання;
- здійснювати самоконтроль якості виконаних операцій, усувати дефекти, у разі їх виникнення;
- суворо дотримуватися норм та правил безпеки праці, електробезпеки та пожежної безпеки;
  - удосконалювати навички контролю та самоконтролю при виготовлення продукції.
  - здійснювати заходи по найбільш ефективному використанню робочого часу, попередженню дефектів, економному витрачанню матеріалів, інструментів та електроенергії;
  - дотримуватись правил охорони праці та техніки безпеки.
  - брати участь у всіх сферах суспільного життя колективу підприємства.

Примітка: Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо з врахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами-замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт

Швацьке, хутряне, трикотажне, текстильно-галантерейне, головних уборів, інших виробів, такелажне виробництва та виробництва текстильної промисловості:

- вдівання бретелі в регулятори, стрічки еластичної в пряжі;
- вивертання деталей виробів;
- заготівля тари м'якої;
- підрізка надлишків швів;
- розрізання деталі по довжині;
- ремонтування тари м'якої;
- видалення ниток тимчасових строчок.

Трикотажне виробництво:

- з'єднання кусків полотна за шириною.

Виробництво головних уборів:

- потоншення потовщених місць.

Виробництво інших виробів:

- заготовлення капотів, лямок;
- натягання прапорів;
- розвивання мотузки, канату на частини, тросу;
- з'єднання перемичкизапряжників, підпряжників з гортами.

Інші виробництва текстильної промисловості:

- закріплення швів тамбурних;
- зшивання кіпи готових тканин;
- з'єднання тканини.

- вивертання деталей, виробів з виправленням кантів, кутів;
- вирізання оздоблювальних деталей , прокладки бортової під пружки та петлі;
- заготівля обшивки з різних матеріалів;
- виготовлення петель ниткових;
- найкредування крейджаних знаків;
- нанесення знаків на погонах, упаковках, підкладках, начільниках, стрічках;
- нумерація деталей;
- обметування зрізів, швів деталей та виробів;
- обробка білизни столової, постільної ;
- обробка наволочки подвійним швом, обробка країв простирадла швом у підгин з закритим зрізом;
- обробка підкладки кишень, прокладки;
- обтягування гудзиків;
- підрізання швів обшивання;
- підшивання вручну отвору, який залишено для вивертання деталей та інші аналогічні роботи;
- прикріплення швів підкладки, прокладок до швів верху;
- проклеювання деталей;
- розсікання краю деталей, швів;
- складання сорочок
- з'єднання вішалок з деталями, виробами, підкладками, прокладки бортової з утеплювальними прокладками, фурнітури вручну, фурнітури оздоблювальної з виробами, деталями, пояса вручну з виробом, кінців резинки; тасьми, пружка з деталями, виробами;
- чищення деталі, виробу спецщіткою або хімічною речовиною.

Трикотажне виробництво:

- обробка панчішно-шкарпеткових виробів, що виготовлені на круглопанчішних автоматах;
- пошиття без розподілу праці головних уборів;
- з'єднання панчішно-шкарпеткових та рукавичкових виробів у пари, кусків полотна по довжині, етикеток з виробами.

Текстильно-галантерейне виробництво:

- з'єднання купона по довжині для вишивок.

Виробництво головних уборів:

- вирізання отворів вушних, рамок оглядових отворів шоломів;
- загинання ременів;
- вимірювання деталей виробів;
- оброблювання оздоблювальних деталей, начільників;
- обкатування верхніх та нижніх бортів шапок;
- підстригання головних уборів зі штучного хутра;
- пробивання отворів;
- розчісування головних уборів.

Валяльно-повстяне виробництво:

- з'єднання деталей технічних повстяних: фільтрів, прокладок, сальників, тощо.

Інші виробництва текстильної промисловості:

- пошиття автопрокладок та інших виробів: мішків та інших виробів.

Шерстяне виробництво:

- обробка хусток.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 7436 Швачка
(код, назва професії)

Кваліфікація: 1-2 розряд
(рівень кваліфікації - розряд, клас, категорія)

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Методи та прийоми виконання операцій підготовки та найпростіших операцій при обробці зрізів, деталей та вузлів.
2. Призначення та правила експлуатації устаткування, принцип роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується.
3. Правила закріплення ниток, заміни шпуль, регулювання натягу ниток та частоти строчки.
4. Типи швів, технічні умови та методи їх виконання, операції та режими виконання волого-теплової обробки.
5. Основи матеріалознавства, відомості про текстильні волокна, склад, будову та властивості тканин; асортимент тканин, нетканих матеріалів; матеріали для з'єднання деталей та фурнітуру.
6. Схематичне зображення швів, вузлів, креслення деталей виробів.
7. Правові, нормативні та організаційні основи охорони праці в галузі.
8. Основи підприємницької діяльності.
9. Види і призначення електровимірювальних приладів та правила користування ними; принцип дії електричних машин та апаратів, трансформаторів, електроприводів, що застосовуються у швейному виробництві.

УМІЄ:

1. Раціонально і ефективно організувати робоче місце.
2. Виконувати на машинах або вручну операції з підготовки до пошиття виробів з різних матеріалів.
3. Виконувати найпростіші операції з обслуговування універсальних та спеціальних швейних машин: заправку ниток, заміну голок, регулювання довжини стібка та натягу нижньої та верхньої ниток.
4. Контролювати якість крою, відповідність фурнітури до кольору та призначення виробів.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОBOB'ЯЗКОВИХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація – 1-2 розряд

№ з/п	Найменування	Кількість на навчальну групу з 15 осіб		Примітка
		для індивідуального користування	для групового користування	
Обладнання				
1	Універсальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту та напрямку виробництва)		15	
2	Спеціальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту та напрямку виробництва)		Від 6 до 10	
3	Праска		4	
4	Набір спеціальних колодок для волого-теплової обробки		2	
Інструмент				
1	Наперсток	15		
2	Ножиці	15		
3	Ножиці фігурні		1	
4	Голки	15		
5	Сантиметрова стрічка	15		
Приладдя, пристрої				
1	Пристосування малої механізації для універсальних промислових швейних машин		Від 6 до 15	
2	Крейда	15		
3	Лінійка	15		
4	Просічка	15		
5	Кілочок для вивертання		2	
6	Ніж з кільцем		2	
7	Різець		5	
8	Манекен		2	
9	Булавка	100		
Інвентар				
1	Прасувальний стіл		2	
2	Стіл для ручних робіт		8	
3	Стілець гвинтовий	15		
4	Дошка учнівська		1	

5	Аптечка першої медичної допомоги		1	
6	Вогнегасник		1	
	<i>Натуральні взірці</i>			
1	Комплект постільної білизни.		1	
2	Сорочка дитяча		1	
3	Сукня дитяча		3	
4	Сукня жіноча		2	
5	Спідниця		2	
6	Брюки		2	
7	Жилет на підкладці		1	
8	Жакет жіночий		1	
9	Піджак чоловічий		1	
10	Пальто зимове		1	
11	Пальто міжсезонне		1	
	<i>Зразки обробки вузлів одягу</i>			
1	Комплект «Ручні шви»		8	
2	Комплект «Машинні шви»		8	
3	Комплект «Дрібні деталі (пати, шльовки, пояси, клапани, листочки, хлястики)»		8	
4	Комплект «Виточки, підрізи, петлі, буфи, аплікації, вишивки»		8	
5	Комплект «Кокетки в легкому і верхньому одязі»		8	
6	Комплект «Кишені накладні»		8	
7	Комплект «Кишені з основних деталей»		8	
8	Комплект «Кишені в швах»		8	
9	Комплект «Застібки у легкому та верхньому одязі»		8	

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

Державний стандарт
професійно-технічної освіти

ДСПТО 7436.С.14.00– 2015
(позначення стандарту)

Професія: Швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 3-го розряду

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика
випускника професійно-технічного
навчального закладу**

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

1. Професія: 7436 Швачка

2. Кваліфікація: швачка 3-го розряду

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати:

методи, прийоми та послідовність виконання операцій простої складності з обробки окремих деталей, вузлів та пошиття виробів з різних матеріалів;

типи швів, технічні умови та методи їх виконання;

види й властивості матеріалів;

принцип роботи, будову універсального та спеціального швейного устаткування;

операції та режими виконання волого-теплової обробки;

принципи раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;

норми, методи і прийоми безпечного ведення робіт;

правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;

вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища.

Повинен уміти:

виконувати на машинах або вручну операції простої складності з пошиття виробів із різних матеріалів;

виконувати операції з обслуговування універсальних та спеціальних швейних машин;

усувати дрібні неполадки у роботі устаткування, яке обслуговується;

контролювати відповідність кольору деталей виробів, прикладних матеріалів, ниток;

контролювати якість виконаних операцій та усувати дефекти при їх виникненні.

4. Загальнопрофесійні вимоги:

Повинен:

раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;

дотримуватись норм технологічного процесу;

не допускати браку в роботі;

знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);

знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;

володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При продовженні професійно-технічної освіти

Повна або базова загальна середня освіта.

5.2. При підвищенні кваліфікації

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 2-го розряду; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.3. Після закінчення навчання

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 3-го розряду; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво одягу. Виробництво одягу, крім хутряного.
(КВЕД 2010, секція-С, розділ-14).

7. Специфічні вимоги :

7.1 Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

Типовий навчальний план

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація – 3 розряд

Загальний фонд навчального часу – 607 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1	Загальнопрофесійна підготовка	36	2
1.1	Інформаційні технології	7	2
1.2	Основи галузевої економіки і підприємництва	7	
1.3	Основи правових знань	7	
1.4	Резерв часу	15	
2	Професійно-теоретична підготовка	190	52
2.1	Технологія виготовлення швейних виробів	70	8
2.2	Обладнання швейного виробництва	35	8
2.3	Матеріалознавство	28	12
2.4	Основи конструювання швейних виробів	21	6
2.5	Спеціальне малювання	21	16
2.6	Охорона праці	15	
3	Професійно-практична підготовка	354	
3.1	Виробниче навчання	144	
3.1.1	- в навчальному закладі	78	
3.1.2	- на виробництві	66	
3.2	Виробнича практика	210	
4	Консультації	20	
5	Державна кваліфікаційна атестація або (проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	587	54

Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень для підвищення кваліфікації за професією швачка

1. Кабінети:

інформаційних технологій;
технології виготовлення швейних виробів;
охорони праці;
обладнання швейного виробництва;
матеріалознавства;
основ конструювання швейних виробів;

2.Швейна навчальна майстерня (1 майстерня на 15 осіб)

Примітка. Для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватися при наявності обладнаного робочого місця;

предмет «Інформаційні технології» вивчається за згодою підприємств - замовників кадрів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно - практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології	2	
2.	Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології	3	1
3.	Мережні системи та сервіси	2	1
Усього годин:		7	2

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Зміст інформаційних технологій як складової частини інформатики. Суспільство і інформація, перетворення інформації в ресурс, визначення і задачі інформаційних технологій, становлення інформаційних технологій, автоматизація інформаційного процесу – інформатизація.

Вплив інформаційних технологій на розвиток швейній галузі промисловості та виробництва. Джерела і етапи розвитку інформаційної технології в швейній галузі Інформаційні кризи і інформаційні ресурси. Особливості нових інформаційних технологій в швейній галузі.

Використання інформаційних і комп'ютерних технологій для автоматизації швейного виробництва.

Поняття про системи управління автоматизованим та напівавтоматичним швейним обладнанням.

Тема 2. Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології в швейній галузі

Основні напрямки застосування обчислювальної техніки в швейній галузі. Галузеве програмне забезпечення.

Прикладне програмне забезпечення швейної галузі.

Лабораторно-практична робота

1. Ознайомлення з програмними продуктами професійного спрямування. Робота з прикладними програмами професійного спрямування (за напрямом професії).

Тема 3. Мережні системи та сервіси

Проблеми обміну інформацією. Передача інформації на відстань і безпека каналів зв'язку. Принципи і методи обміну інформацією між різними відомствами.

Лабораторно-практична робота

1. Робота з тематичними пошуковими каталогами та пошуковими машинами. Вивчення основних принципів їхньої роботи.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки	1	
2.	Підприємництво в окремій економічній галузі-особлива форма економічної активності	1	
3.	Державна підтримка підприємництва	1	
4.	Фінанси, податки, кредити в підприємницькій діяльності	1	
5.	Маркетингове середовище підприємства галузі	1	
6.	Менеджмент у підприємницькій діяльності	1	
7.	Особливості складання бізнес-плану підприємства окремої галузі	1	
Усього годин:		7	

Тема 1. Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки

Загальні відомості про розміщення продуктивних сил України. Основні напрямки розвитку сучасної економіки. Економіка галузі.

Тема 2. Галузеві підприємства. Підприємство в ринкових умовах

Стан та характеристика підприємств галузі. Організація виробництва. Матеріальна база. Новітні технології. Інновації в галузі.

Тема 3. Державна підтримка підприємницької діяльності в Україні

Законодавче забезпечення підприємництва. Державна фінансова підтримка. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку регіонального підприємництва.

Тема 4. Фінанси, податки, кредити в галузевому підприємстві

Рентабельність підприємства. Система оподаткування галузевого підприємництва. Закон «Про оподаткування». Банкрутство. Санація. Інвестиції підприємницької діяльності в галузі.

Тема 5. Маркетингове середовище підприємства галузі

Маркетингова стратегія підприємства. Стимулювання реалізації товарів і послуг. Просування товару на ринку. Цінова стратегія. Якість товарів, послуг.

Тема 6. Менеджмент у підприємницькій діяльності

Складові економічного аналізу господарської діяльності підприємства.
Управлінські рішення.

Тема 7. Особливості складання бізнес-плану

Технологія підготовки бізнес-плану.

Основна характеристика підприємницької діяльності. Основні підрозділи та їх характеристика. Економічна доцільність підприємницької діяльності в певній галузі економіки.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи правових знань»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Загальні засади Конституційного права в Україні. Закон «Про місцеве самоврядування».	1	
2.	Цивільні правовідносини та їх регулювання.	1	
3.	Правове регулювання господарських відносин в галузі.	1	
4.	Законодавство про працю.	1	
5.	Державна програма з питань регулювання безробіття. Права безробітних.	1	
6.	Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність.	1	
7.	Кримінальна відповідальність в економічній діяльності.	1	
Усього годин:		7	

Тема 1. Загальні засади Конституційного права в Україні.

Загальні засади Основного Закону України. Державні символи. Основні соціально – економічні права громадян України. Місцеве самоврядування в Україні і права громадян. Закон «Про місцеве самоврядування». Місцеві громади та їх права.

Тема 2. Цивільні правовідносини та їх регулювання

Цивільне законодавство. Право власності та його захист. Види і форми угод.

Тема 3. Правове регулювання господарської діяльності

Правове регулювання діяльності підприємств галузі. Законодавство про підприємство галузі, підприємницьку діяльність. Договірна дисципліна. Відповідальність сторін за порушення економічного договору. Вирішення господарських спорів.

Тема 4. Законодавство про працю.

Трудові відносини, соціальний захист і дисципліна працівників галузі. Трудовий договір. Колективний договір. Особливості правового регулювання трудових відносин в окремих галузях господарства.

Тема 5. Державна програма регулювання безробіття. Права безробітних

Державна програма регулювання безробіття в окремих економічних галузях. Місцеві служби захисту прав безробітних. Порядок надання статусу безробітних громадянам що втратили роботу.

Тема 6. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність

Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення в окремих галузях господарства.

Тема 7. Кримінальна відповідальність в економічній діяльності

Кримінальна відповідальність за господарські злочини. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища в окремих галузях економіки України.

**Типова навчальна програма
з предмета «Технологія виготовлення швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно-практичні роботи
1.	Технологія обробки окремих деталей та вузлів швейних виробів	13	
2.	Технологія виготовлення швейних виробів.	45	8
3.	Особливості обробки швейних виробів із різних матеріалів	7	
4.	Процеси підготовчо-розкрійного виробництва	4	
	Усього годин:	70	8

Тема 1. Технологія обробки окремих деталей та вузлів швейних виробів

Види комірів, їх обробка.

Деталі крою. Технологія обробки відкладних комірів, коміра-стійки. Методи з'єднання нижнього коміра з верхнім в залежності від виду виробу. Технологія з'єднання нижнього коміра з верхнім різними способами з використанням різноманітних засобів малої механізації.

Види шлиць, їх обробка.

Місця їх розташування і призначення. Технологія обробки правої і лівої сторони шлиці. Уточнення довжини розрізу. Заклучна обробка шлиці. Технологія обробка шлиць на спинках та в спідницях. Можливі дефекти, їх попередження та усунення.

Технологія бробки низу штанів із розрізом в низу, по бокових швах.

Види застібок, їх обробка.

Місця розташування застібок. Технологія обробки розрізів. Технологія обробки застібки планками з відкритими й закритими зрізами.

Види петель, їх обробка.

Уточнення місця розміщення петель. Застереження участків, які зазнають найбільшого навантаження, розривання і стирання. Обробка петель у легкому (верхньому) одязі.

Обробка ділянок швейного виробу, які зазнають найбільшого навантаження на розривання й тертя.

Тема 2. Технологія виготовлення швейних виробів

Запуск крою в потік.

Технологія виготовлення натільної білизни.

Технологічна послідовність виготовлення трусів, розпашонок, чепчиків та повзунів.

Безпека праці при ручних, машинних та волого-теплових роботах.

Технологія виготовлення поясних виробів:

Технологія виготовлення спідниць.

Види спідниць. Деталі крою. Опис зовнішнього вигляду. Початкова обробка переднього та заднього полотнищ спідниці. З'єднання полотнищ спідниці з кокетками. З'єднання бокових зрізів. Обробка застібки. Обробка верхнього зрізу без пояса, корсажною стрічкою, пришивним поясом, швом у підгін з еластичною тасьмою.

Способи обробки низу спідниці. Безпека праці під час роботи на електрообладнанні.

Технологія виготовлення брюк.

Види брюк. Деталі крою. Опис зовнішнього вигляду. Підготовка деталей крою брюк до пошиття. Призначення волого-теплової обробки задніх і передніх половинок брюк. Призначення і технологія обробки гульфика, відкоска. Обробка кишень різної складності на задніх та передніх половинках брюк. З'єднання передніх половинок брюк із підкладкою.

Види застібок у брюках. Обробка застібки брюк на тасьму «блискавка».

Обробка верхнього зрізу брюк різними способами.

Технологія обробки нижнього зрізу брюк манжетами та без них.

Заключна обробка брюк. Безпека праці під час виконання робіт на електрообладнанні.

Технологія виготовлення плечових виробів:

Технологія обробки жилетів

Моделі жилетів, деталі крою, опис зовнішнього вигляду. Початкова обробка пілочок та спинки жилета. Особливості виготовлення жилета без підкладки.

Технологія виготовлення суконь, блуз, сорочок

Моделі блуз, суконь, сорочок. Деталі крою, опис зовнішнього вигляду.

Вплив виду тканини й фасону на технологію виготовлення виробу. Початкова обробка пілочок та спинок. З'єднання плечових зрізів. Способи обробки горловини без коміра, пройми без рукавів. З'єднання комірів із горловиною. З'єднання бокових зрізів.

Способи з'єднання ліфа зі спідницею у платтях.

Способи з'єднання рукавів із проймою.

Способи обробки низу рукавів.

Способи обробки низу суконь, блуз, сорочок. Оздоблювальні роботи і їх вплив на зовнішній вигляд виробу.

Заключне оздоблення сукні.

Особливості технології виготовлення верхніх чоловічих сорочок різних моделей. Уніфікована технологія обробки верхніх чоловічих сорочок. Безпека праці під час виконання ручних, машинних та волого-теплових робіт.

Лабораторно – практичні роботи

1. Складання технологічної послідовності обробки спідниці відповідно до обраної моделі, вказати технічні умови виконання.
2. Складання технологічної послідовності обробки брюк відповідно до обраної моделі, вказати технічні умови виконання.
3. Складання технологічної послідовності обробки жилета відповідно до обраної моделі, вказати технічні умови виконання.
4. Складання технологічної послідовності обробки сукні відповідно до обраної моделі, вказати технічні умови виконання.

Тема 3. Особливості обробки швейних виробів із різних матеріалів

Умови вибору моделей з тканин із синтетичних волокон. Зміни у послідовності обробки та технології обробки окремих вузлів. Пропозиції до виготовлення одягу із плащових тканин, трикотажних та ворсових полотен.

Тема 4. Процеси підготовчо-розкрійного виробництва:

Підготовче виробництво.

Функції підготовчого виробництва. Якісна й кількісна перевірка тканини. Зберігання тканини і підготовка її до розкрою.

Експериментальне виробництво.

Функції і задачі експериментального цеху. Технічні умови на виготовлення лекал. Нанесення ліній мінімальних і максимальних надставок. Вимоги до розкладок деталей крою. Розміщення надсічок. Допустимі відхилення в зрізах крою та нитях основи. Технічні умови розкладок лекал. Розкладка лекал на гладких, ворсових тканинах і тканинах із малюнком. Виготовлення трафаретів.

Розкрійне виробництво.

Поняття про процес розкрою тканини. Різні способи настилання тканини, їх позитивні й негативні особливості. Технічні умови на настилання тканини. Відхилення від напрямку ниток основи. Крейдування деталей. Перевірка якості настилання. Способи розкрою настилу тканини. Контроль якості крою. Дефекти розкрійного виробництва. Їх попередження. Нумерація, комплектування, упаковка й зберігання крою.

**Типова навчальна програма
з предмета «Обладнання швейного виробництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно- практичні роботи
1.	Одноголкові та двоголкові машини човникового стібка з розширеною функцією призначення	2	
2.	Конструктивні особливості обметувальних та зшивно-обметувальних машин-аналогів	4	
3.	Машини потаємного стібка	4	
4.	Петельні та закріпкові машини-напівавтомати	4	2
5.	Гудзикові машини-напівавтомати	3	2
6.	Засоби малої механізації (приспособування до швейних машин)	4	2
7.	Основні неполадки у роботі швейних машин та їх технічне обслуговування	4	2
8.	Праски, та обладнання для ВТО і клейового з'єднання деталей одягу	4	
9.	Обладнання підготовчого, експериментального та розкрійного цехів швейних підприємств	4	
10.	Підйомно-транспортні засоби швейних підприємств	2	
	Усього годин:	35	8

Тема 1. Одноголкові та двоголкові машини човникового стібка з розширеною функцією призначення

Принцип утворення строчки з посадкою матеріалів. Призначення, класи машин для з'єднання матеріалів строчкою з посадкою фірм «Brother» Японія та «Durkopp» Німеччина, «Minerva» Чехія (або їх аналогів) на підприємствах замовників кадрів.

Одноголкові та двоголкові машини човникового стібка для з'єднання матеріалів безпосадковою строчкою. Технічна характеристика та правила експлуатації класів машин фірм «Brother», «Durkopp» та «Minerva» (або їх аналогів).

Призначення, технічна характеристика і конструктивні особливості спеціалізованих «зигзагмашин»: 26 кл ПМЗ, а також фірм «Brother» Японія, «Durkopp» Німеччина, «Minerva» Чехія (або їх аналогів).

Тема 2. Конструктивні особливості обметувальних та зшивно-обметувальних машин-аналогів

Конструктивні особливості обметувальних та зшивно-обметувальних машин-аналогів зарубіжних фірм В-641кл. фірми «Brother» Японія, 627кл. «Rimoldi» Італія. Призначення, технічна характеристика краєобметувальних

Робочі органи машини, їх функції, основні регулювання, заправлення ниток в голку, лівий та правий петельники. Процес утворення трьохниткового та двохниткового крає обметувального стібка.

Правила роботи, догляд, змащування.

Тема 3. Машини потайного стібка

Призначення потайних стібків.

Призначення і технічна характеристика машин потайного стібка ланцюгового переплетення ниток.

Тема 4. Петельні та закріплювальні машини-напівавтомати

Загальна характеристика машин-напівавтоматів. Призначення, робота, технічна характеристика, регулювання на прикладі машини 25-А кл. ПМЗ.

Конструктивні особливості петельних машин для виготовлення різних за формою петель з човниковим та ланцюговим стібком. Особливості заправлення ниток у голку петельних машин.

Процес виконання операцій на машинах 25-А кл ПМЗ, керування роботою машини. Призначення, правила експлуатації закріплювальних машин на прикладі 220кл. ОЗЛМ.

Петельні та закріплювальні машини зарубіжних фірм.

Лабораторно – практична робота

1. Ознайомлення з конструкцією, основними місцями регулювання та змащування петельних машин-напівавтоматів. Заправка верхньої та нижньої ниток.

Тема 5. Гудзикові машини-напівавтомати

Процес пришивання гудзиків човниковим та ланцюжковим стібком.

Характеристика та особливості конструкції машин для пришивання гудзиків (на прикладі 27кл. ПМЗ, 95кл. ОЗЛМ).

Основні регулювання. Заправлення ниток.

Керування: прийоми роботи, догляд за машиною. Правила безпеки праці під час роботи на гудзикових машинах. Процес виконання операцій на гудзикових машинах і характер рухів голки та тканини виробу під час виконання операцій.

Варіанти машини 27кл. ПМЗ та 95кл. ОЗЛМ, гудзикові машини-напівавтомати зарубіжних фірм «Brother» Японія та «Durkopp» Німеччина.

Лабораторно – практична робота

1. Ознайомлення з конструкцією гудзикової машини, основними регулюваннями та прийомами роботи на гудзикових машинах. Заправка верхньої та нижньої ниток.

Тема 6. Засоби малої механізації (пристосування до швейних машин)

Класифікація, характеристика та конструкція різних пристосувань до машин.

Ефективність від впровадження засобів малої механізації.

Пристосування для обробки жіночої сукні. Пристрої для обкатування деталей стрічкою або тасьмою. Засоби малої механізації, що застосовуються в технологічних процесах на підприємствах замовників кадрів.

Робота на машинах з різноманітними пристосуваннями, дотримання правил безпеки праці.

Лабораторно – практична робота

1. Організація машинного робочого місця, оснащеного пристроями малої механізації для обкатування зрізів деталей, підрубки краю деталі.

Тема 7. Основні неполадки в роботі універсальних швейних машин та їх технічне обслуговування

Причини та способи усунення основних неполадок:

- неякісна строчка;
- поломка голки;
- обрив ниток;
- пропуски стібків;
- погане переміщення матеріалів.

Поняття про систему ППР (планово-попереджувальний ремонт). Види ремонтів і робіт, передбачених системою ППР:

- поточний, середній і капітальний ремонт;
- технічні огляди обладнання;
- контроль за роботою обладнання та устаткування.

Міжремонтне обслуговування. Основні правила підготовки машини до роботи.

Порядок здачі машини після ремонту і після зміни. Порядок повного чищення і змащування машини. Мастильні матеріали.

Лабораторно – практична робота

1. Виявлення та усунення неполадок в роботі універсальних зшивних машин. Порядок чистки та змащування машин.

Тема 8. Праски, та обладнання для ВТО і клейового з'єднання деталей одягу

Поняття, види, призначення волого-теплових робіт (ВТО) при виготовленні швейних виробів. Праски і прасувальні столи. Режими (параметри) ВТО. Способи та види теплоагрівальних елементів, їх коротка характеристика, переваги і недоліки.

Правила безпеки праці та енергозбереження при виконанні ВТО. Призначення, класифікація, будова, принцип роботи пресів для ВТО та клейового з'єднання деталей одягу. Правила безпеки праці та енергозбереження при виконанні ВТО.

Тема 9. Обладнання підготовчого, експериментального та розкрійного цехів швейних підприємств

Призначення та обладнання підготовчого цеху.

Призначення та обладнання експериментального цеху.

Процес настилання тканин, технічні умови, вимоги до настилів і поверхонь для настилання. Машини для настилання.

Пересувні розкроювальні машини з вертикальним і дисковим ножами, їх характеристика, конструкція і робота, вимоги безпеки праці.

Стрічкові розкроювальні машини, їх характеристика, робота; переваги і недоліки. Вимоги безпеки праці.

Процес та механізація транспортування, розбракування та промірювання тканин. Розбракувальні-промірювальні столи, станки, машини. Умови та механізація збереження тканини.

Тема 10. Підйомно-транспортні засоби швейних підприємств

Класифікація транспортних засобів, які застосовуються в технології виготовлення одягу.

Транспортні візки, ліфти, конвеєри.

**Типова навчальна програма
з предмета «Матеріалознавство»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно - практичні роботи
1.	Текстильні волокна.	4	2
2.	Відомості про технологію текстильного виробництва.	4	2
3.	Склад, будова і властивості тканини.	5	2
4.	Гатунок тканин.	2	
5.	Асортимент тканин.	7	4
6.	Неткані матеріали.	2	1
7.	Матеріали для з'єднання деталей одягу.	2	1
8.	Утеплювальні матеріали.	1	
9.	Контроль якості швейних матеріалів.	1	
Усього годин:		28	12

Тема 1. Текстильні волокна

Волокна рослинного та тваринного походження, мінеральні волокна, хімічні волокна.

Порівняльна характеристика натуральних і хімічних волокон, їх фізико-хімічні властивості. Перевага та недоліки синтетичних волокон.

Лабораторно-практична робота

1. Розпізнавання різноманітних видів волокон.

Тема 2. Відомості про технологію текстильного виробництва

Прядіння. Класифікація пряжі за способом прядіння, родом волокна, обробкою, видом скручення, конструкцією і призначенням. Показники якості пряжі. Види ниток.

Ткацтво. Загальна характеристика процесу. Ткацькі дефекти.

Обробка шовкових та вовняних тканин. Види барвників.

Спеціальні види обробки. Кінцева обробка. Дефекти обробки тканин.

Лабораторно-практична робота

1. Визначення характеру обробки тканини за зразками.

Тема 3. Склад, будова і властивості тканини

Загальна характеристика будови і властивості тканини; фактори визначення структури тканини.

Переплетіння прості та їх похідні. Складні переплетення. Дрібновізерункові та крупновізерункові переплетення. Волокнистий склад тканин; нитки основи і утоку.

Механічні властивості тканини. Міцність тканини на розірвання при розтягу та подовження під дією навантаження. Фактори впливу на якість тканини. Зносостійкість, зминальність; жорсткість та драпувальність; їх залежність від переплетення та щільності. Фізичні (гігієнічні) властивості тканин, їх характеристика. Теплозахисні властивості, повітропроникність тканин. Їх значення для одягу. Технологічні властивості тканин. Сипучість тканин, розсовування ниток, прорубування, протистояння різанню, ковзкість ниток, усадка тканин; характеристика цих властивостей та їх визначення для швейного виробництва.

Міцність фарбування тканин і способи її визначення. Здібність тканин до формування при ВТО. Оптичні властивості тканин: колорит, малюнок і фарбування тканин.

Лабораторно-практичні роботи

1. Визначення лицевої та зворотної сторони, ниток основи та утоку тканини. Визначення волокнистого складу тканини, виду переплетення та фарбування.

2. Визначення технологічних властивостей тканин.

Тема 4. Ґатунок тканин

Стандартизація тканин. Визначення ґатунку тканин за дефектами зовнішнього вигляду, по показнику механічних властивостей, по стійкості пофарбування.

Тема 5. Асортимент тканин

Асортимент вовняних тканин. Камвольні, тонкосуконні, грубосуконні групи вовняних тканин.

Характеристика асортименту камвольних тканин і їх пошивні властивості.

Шовкові тканини. Групування шовкових тканин. Підкладкові матеріали.

Коротка характеристика окремих груп і видів тканин, їх пошивні властивості. Нові матеріали для пошиву одягу.

Матеріал для виготовлення пальто із волого відштовхуючих тканин і плащів, синтетичні матеріали, насичені силіконами, штучний замш.

Лабораторно-практична робота

1. Визначення асортиментної групи тканини за зразками.

Тема 6. Неткані матеріали

Неткані матеріали. Асортимент. Фізико-механічні пошивні властивості. Сортність нетканних матеріалів.

Лабораторно-практична робота

1. Розпізнавання виду пошивних властивостей, волокнистого складу нетканих матеріалів.

Тема 7. Матеріали для з'єднання деталей одягу

Матеріали для з'єднання деталей одягу. Нитки. Вимоги до якості ниток. Застосування різних видів ниток.

Клейові матеріали для з'єднання деталей. Їх види і застосування у швейному виробництві. Характеристика властивостей клейових матеріалів.

Лабораторно-практична робота

1. Розпізнавання підгрупи, номеру ниток. Визначення якості ниток.

Тема 8. Утеплювальні матеріали

Натуральне хутро. Поняття про будову хутрової шкіри. Основні властивості хутра і показники його якості. Асортимент пухово-хутрових шкірок.

Штучне хутро. Способи одержання. Види. Показники якості.

Ватин, поролон, синтетичні утеплювальні матеріали.

Тема 9. Контроль якості швейних матеріалів

Контроль якості швейних матеріалів, функції відділу технічного контролю відносно матеріалів, які поступають на швейне виробництво. Послідовність приймання швейних матеріалів, перевірка їх якості і кількості.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи конструювання швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	з них лабораторно- практичні роботи
1.	Роль конструювання в швейному виробництві	1	
2.	Загальні відомості про одяг.	1	
3.	Короткі відомості про людину.	1	
4.	Зняття мірок. Прибавки при конструюванні одягу.	6	2
5.	Побудова креслень спідниць різного покрою та силуету і брюк.	12	4
	Усього годин:	21	6

Тема 1. Роль конструювання в швейному виробництві.

Роль конструктора-модельєра в створенні нових моделей.

Поняття «конструювання одягу», «проектування одягу».

Тема 2. Загальні відомості про одяг

Коротка історія одягу. Функції одягу. Властивості одягу. Вимоги до одягу. Основні характеристики форми одягу.

Загальні відомості про конструкцію викроєного одягу. Формоутворення викроєного одягу. Переваги конструктивного методу формоутворення.

Тема 3. Короткі відомості про людину

Загальна характеристика людини. Біологічні і соціальні риси. Анатомо-фізіологічні особливості. Скелет. Характеристика зовнішньої форми тіла. Тотальні розмірні признаки. Розміри і форми окремих частин тіла. Особливості тілобудови дітей.

Вивчення розмірів і форми тіла людини.

Розмірна типологія дорослого і дитячого населення. Манекени типових фігур, їх види.

Тема 4. Зняття розмірних ознак (мірок). Прибавки при конструюванні одягу

Основні антропометричні точки тіла людини. Розмірні признаки.

Правила обробки розмірних ознак для розрахунку припусків.

Визначення типового розміру для розрахунку і побудови креслення основи. Методи і техніка одержання мірок. Шкала типорозмірів і розмірів-ростів по повноті.

Таблиця вимірів швейних виробів.

Вправи по зняттю мірок з фігури людини і запису мірок.

Вивчення шкали розмірів і ростів та таблиці вимірів.

Прибавки, які враховуються при конструюванні одягу. Коротка характеристика прибавок. Технічні і конструкторські, декоративні прибавки. Таблиці прибавок на вільне облягання.

Лабораторно – практична робота

1. Техніка обмірювання статури. Правила записування мірок.

Тема 5. Побудова креслення спідниці та брюк

Види і фасони спідниць. Конструктивні особливості деталей спідниці в залежності від фасону.

Розмірні ознаки, необхідні для розрахунку креслення. Розрахунок креслення основи прямої спідниці. Сітка креслення прямої спідниці. Розрахунок для визначення ширини виробу по лінії талії, стегон, розхил передніх та задніх виточок. Фактори, які впливають на визначення довжини та розхилу виточок. Побудова креслення прямої двошовної спідниці. Оформлення виточок, бокових зрізів лінії низу, складок.

Види та фасони брюк. Конструктивні особливості деталей брюк в залежності від фасону. Вимірювання для побудови креслення брюк. Розрахункова таблиця та її розділи. Розрахунок креслення виробу по таблиці (передня та задня половинки). Побудова креслення брюк: лінія талії, банта, сидіння, бокових та шагових зрізів, виточок. Оформлення лінії низу. Розрахунки, які визначають положення кишень.

Лабораторно – практичні роботи

1. Розрахунок та побудова основи прямої спідниці за розмірними ознаками.

2. Розрахунок та побудова креслення брюк за розмірними ознаками.

**Типова навчальна програма
з предмета «Спеціальне малювання»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Малювання деталей одягу з журналів мод. Умовності в малюванні моделей одягу.	10	8
2.	Малювання моделей одягу в різних техніках зображення.	11	8
Усього годин:		21	16

Тема 1. Умовності в малюванні моделей одягу. Малювання деталей одягу з журналів мод

Зв'язок одягу з пластикою фігури та людини. Прорісовка деталей одягу. Прилягаючі і неприлягаючі частини одягу.

Малювання моделей одягу за журналами мод. Малювання комірив різного ступеня прилягання. Малювання елементів обробки, їх конструкція. Малювання одягу з різноманітними покроями рукавів: втачний, суцільнокроєний, реглан, напівреглан, комбінований. Малювання легкого одягу по журналам мод. Малювання верхнього одягу по журналам мод із різних матеріалів. Малювання головних уборів і хутряних виробів.

Лабораторно-практичні роботи

1. Малювання деталей одягу з журналів мод.
2. Малювання комірив.
3. Малювання одягу з різноманітними покроями рукавів
4. Малювання головних уборів і хутряних виробів.

Тема 2. Малювання моделей одягу в різних техніках зображення.

Послідовність виконання малюнків одягу по схемах. Основні лінії силуету: горизонтальні, вертикальні.

Різні способи виконання малюнків: контурна лінія, умовна передача об'єму.

Конструктивні, конструктивно-декоративні та декоративні лінії в одязі.

Лабораторно-практичні роботи

1. Малювання моделей одягу в різних техніках зображення.
2. Малювання моделей одягу з різних матеріалів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правові та організаційні основи охорони праці.	2	
2.	Основи безпеки праці в радіоелектронній промисловості.	6	
3.	Основи пожежної безпеки.	2	
4.	Основи електробезпеки.	3	
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди.	1	
6.	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках	1	
Всього годин:		15	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «Охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення.

Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладення і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків. Порядок забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту.

Державний і громадський контроль за охороною праці, відомчий контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, матеріальна і кримінальна відповідальність.

Інструктування з безпеки праці. Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві, алкоголізм і безпека праці.

Основні причини травматизму і захворювання на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму і захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних отруєнь і професійних захворювань.

Розслідування нещасних випадків у навчальних закладах.

Відшкодування власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків.

Тема 2. Основи безпеки праці в радіоелектронній промисловості

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою. Роботи з підвищеною небезпекою в радіоелектронній промисловості. Вимоги безпеки праці при роботі з контрольно-вимірювальними приладами та устаткуванням. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізації. Попереджувальні написи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Мікроклімат виробничих приміщень.

Правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій на виробництві.

Вимоги безпеки у навчальних, навчально-виробничих приміщеннях.

Тема 3. Основи пожежної безпеки

Характерні причини виникнення пожежі: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Види горіння, горіння речовин і способи його припинення. Умови горіння. Вибух, спалах, запалення, самозаймання, тління. Легкозаймисті і горючі рідини спирт, бензин, лаки, фарби.

Вогнегасильні речовини та матеріали: вода, піна, вуглекислота, пісок, негорючі покривала.

Вогнегасники їх види та правила їх використання при пожежі.

Особливості гасіння пожежі в електроустановках.

Тема 4. Основи електробезпеки

Види електрики: електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини, електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікація виробничих приміщень відносно безпеки ураження працюючих електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електрифікованими машинами та електровимірювальними приладами. Колективні та індивідуальні засоби

захисту при роботі з електронно-вимірювальними приладами. Попереджувальні написи, плакати та пристрої.

Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії

Виробнича санітарія як система організаційних, гігієнічних та санітарно гігієнічних заходів.

Шкідливі виробничі фактори: шум, вібрація, електромагнітне, високочастотне, лазерне, та ультрафіолетове іонізуючі випромінювання, основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Поняття про виробничу санітарію, як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Лікувально-профілактичне забезпечення працюючих шкідливими виробничими факторами. Захист від шкідливої дії речовин на виробництві.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за професією «Швачка». Вимоги вентиляції та кондиціювання повітря, виробничих, навчальних та побутових приміщень.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.

Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Стислі основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої долікарської допомоги. Дії у екстремальних випадках.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість.

Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Послідовність надання першої долікарської допомоги при ураженні електричним струмом.

Перша допомога при запорошенні очей, пораненнях, вивихах, переломах, знепритомнінні (утраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, опіку, обмороженні.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень, стравоходу.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Оживлення, способи штучного дихання. Непрямий масаж серця та штучного дихання. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання.

Транспортування потерпілого в медичну установу.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація – 3 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання у навчальному закладі		
1.	Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях	6
2.	Екскурсія на підприємство	6
3.	Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка.	66
Всього годин:		78
II. Виробниче навчання на виробництві		
1.	Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	6
2.	Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виконання операцій простої складності	60
Всього годин:		66
III. Виробнича практика		
1.	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	7
2.	Самостійне виконання робіт швачки 3-го розряду	203
Кваліфікаційна пробна робота		
Всього годин:		210
Разом:		354

I. Виробниче навчання у навчальному закладі

Тема 1. Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях.

Навчально- виробничі та виховні завдання курсу.

Підприємство-замовник кадрів, його трудові традиції; передовики і новатори виробництва – випускники училища. Форми участі учнів у виконанні виробничого плану підприємства.

Ознайомлення учнів з майстернею; закріплення учнів за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом праці, формами організації праці і правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Форми морального і матеріального стимулювання праці учнів. Виробничий план групи і училища.

Правила і норми безпеки праці в навчальних майстернях. Вимоги безпеки до виробничого обладнання і виробничого процесу. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть виникнути при роботі в майстернях.

Причини травматизму. Види травматизму. Заходи щодо запобігання травматизму. Пожежна безпека. Причини виникнення пожеж.

В навчальних майстернях. Заходи запобігання пожежі.

Правила поведінки учнів під час пожежі. Виклик пожежної команди. Використання первинних засобів пожежегасіння. Заходи щодо пожежної безпеки, шляхи евакуації.

Основні правила і норми електробезпеки. Правила використання електронагрівальних приладів і електроінструментів, заземлення електроустановок, вимикання електромережі.

Можливі дії електроструму, технічні засоби і способи захисту, умови зовнішнього середовища, позначки і надписи безпеки, захисні засоби. Види електротравм, надання швидкої допомоги.

Тема 2. Екскурсія на підприємство

Навчально-виховні задачі екскурсії. Випуск підприємством продукції, система контролю якості продукції. Ознайомлення з працею раціоналізаторів і винахідників.

Ознайомлення з обладнанням підприємства, його структурою, виробничим планом, системою перепідготовки робочих кадрів, колективним договором підприємства. Ознайомлення з системою підвищення кваліфікації і економічною освітою працівників підприємства.

Роль працівників колективу у боротьбі за підвищення якості продукції, високу трудову дисципліну. Узагальнення результатів екскурсії.

Тема 3. Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів.

Волого-теплова обробка (ВТО)

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

Навчання прийомам роботи на спеціальних машинах. Заправлення, регулювання спеціальних машин для обметування прямих петель з двома закріпками, для підшивних робіт, для виконання закріпок, для пришивання гудзиків, для обметування країв деталей. Виявлення і усунення можливих нескладних неполадок у роботі машин.

ВПРАВИ

Обробка комірів. Обкрейдування і підрізання деталей коміра. З'єднання нижнього коміра з верхнім обшивним швом або в підгин. Обробка відкладного коміра з відрізною стійкою. Прокладання оздоблювальної строчки.

З'єднання нижнього коміра з верхнім різними способами з використанням різноманітних засобів малої механізації.

Обробка рукавів. Обробка вшивних рукавів. Зшивання передніх зрізів і їх розпрасування. Обробка правої і лівої сторони шлиці. Уточнення довжини розрізу. Заключна обробка шлиці.

Обробка шлиць на спинках верхнього одягу клейовим методом. Можливі дефекти, їх попередження та усунення. Обробка шлиць на рукавах одягу.

Обробка низу рукава. З'єднання прокладки з рукавом ниточним або клейовим способом. Обробка підкладки і утеплювальної прокладки і з'єднання їх з рукавами. Вшивання рукава у відкриту пройму виробу.

Обробка верхніх та нижніх зрізів спідниці та брюк. Обробка нижніх зрізів брюк. Нанесення ліній. Застрочування низу брюк. Пришивання тасьми, обробка нижнього зрізу манжетами. Обробка низу штатів із розрізом в низу, по бокових швах.

Прокладання пружка в згин застібки. Обробка обрізних країв припусків зі сторонами переднього та заднього полотнища. Обробка поясу та з'єднання його зі спідницею.

Волого-теплова обробка. Виконання операцій ВТО. Дотримання режимів ВТО для різних тканин. Надання форми деталям зпрасуванням. Дублювання деталей на пресі.

II. Виробниче навчання на виробництві

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій дільниці, в бригаді, на робочому місці.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві.

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту. Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті та на виробництві.

Тема 2. Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виконання операцій простої складності

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

ВПРАВИ

Виготовлення постільної білизни. Обшивання вирізу підкодри обшивкою. Обробка зрізів та застібки підкодри. Обробка наволочок подвійним швом, обробка застібки. Обробка країв простирадла швом у підгин із закритим зрізом..

Нижня білизна. Виготовлення нижньої білизна. Обробка вирізу пілочки білизни верхньою і нижньою планками. Обробка плечових зрізів білизни. Обробка низу рукавів і низу виробу. Виготовлення нічних сорочок та піжам без застібки. Виготовлення повзунків, розпашонок і т.п.

Виготовлення одягу платтяного асортименту. Виготовлення жіночих і дитячих суконь і сарафанів із натурального і штучного шовку. Удосконалення навичок їх виготовлення з урахуванням моди.

Перевірка і уточнення деталей крою у сукнях і сарафанах із штучного шовку.

Уточнення і нанесення контрольних насічок. Обробка швів з дотриманням технічних умов. Обробка складок, виточок і дрібних оздоблювальних деталей, з'єднання їх з сукнею. Підрізка і підшивання низу сукні або сарафану з застосуванням спеціальних машин.

Перевірка деталей крою і підготовка крою до роботи. Вивчення конструкції блуз і їх основних деталей по готових зразках або малюнках моделей. Перевірка і підготовка деталей блуз до роботи і нанесення контрольних надсічок на деталі. Обробка різних деталей простої складності. Виконання швів при обробці блуз із натурального і штучного шовку. Обробка дрібних деталей. Обробка складок на пілочках. Обробка плечових швів і коміра. Зшивання плечових, бокових зрізів. ВТО швів. Підшивання низу блузи на спеціальній машині у залежності від фасону блузи і виду тканини.

Прикріплення поясу до блузи.

Виготовлення жіночих і дитячих суконь, сарафанів. Перевірка і підготовка деталей крою до роботи. Перенесення ліній з однієї деталі виробу на іншу. Обробка різних дрібних деталей простої складності в залежності від фасону. З'єднання бокових і плечових зрізів тасьмою і без тасьми з дотриманням технічних умов на обробку швів у виробах з вовняних тканин. Обробка коміра. Обробка бретелей. Обробка низу сукні, сарафану.

Виготовлення чоловічих верхніх сорочок із різних тканин. Перевірка і підготовка деталей крою до роботи. Перевірка всіх деталей, контрольних надсічок. Перевірка деталей за лекалами. Розмітка місця розташування кишень Зшивання плечових зрізів. Зшивання бокових зрізів і зрізів рукавів. Обробка низу сорочки.

Виготовлення спідниць. Розмітка на деталях спідниць виточок, складок або інших ліній. Обробка складок і виточок. З'єднання деталей спідниці. Обробка застібки. Обробка низу спідниці. Обкрейдування низу спідниці. Підшивання низу потайними стібками. Припрасування низу. Обробка поясу спідниці. Пришивання гудзиків.

Виготовлення брюк. Уточнення деталей крою. Знаходження різних ліній на деталях крою брюк. Уточнення крою за допоміжними лекалами, розмітка місця розташування кишені, виточок, складок. Обметування зрізів деталей. Обробка виточок, хлястиків, складок і хомутиків з застосуванням передових методів праці. З'єднання передніх і задніх половинок брюк по бокових та крокових зрізах по контрольних надсічках з дотримання технічних умов. З'єднання середніх зрізів брюк. Обробка низу брюк.

Виготовлення жилету Перевірка крою та підготовка його до роботи. Перевірка деталей крою, уточнення деталей крою по лекалах, розмітка місць розташування виточок, кишень, хлястиків. Пришивання надставок до підбортів і обшивок низу пілочок. Розпрасування швів, пришивання надставок. Зшивання частин спинки. Волого-теплова обробка швів. Пришивання хлястиків. Зшивання бокових та плечових зрізів. Обметування петель. Пришивання гудзиків.

Виготовлення бавовняних костюмів. Виготовлення курток. Виготовлення спеціального (робочого) одягу.

Підготовка деталей крою до роботи. Перевірка крою за допомогою допоміжних лекал. Перевірка місць розташування контрольних надсічок на деталях. Настрочування «підсилювачів». Пришивання клинів до рукавів. Настрочування емблеми на рукав. Зшивання плечових зрізів куртки. Зшивання бокових зрізів куртки та передніх зрізів рукавів. Обробка низу рукавів і низу куртки. Обметування петель. Пришивання гудзиків.

Виготовлення штанів. Обробка верхнього зрізу накладних кишень. Настрочування «підсилювачів». Обробка кишень на передніх половинках штанів. Обметування петель. Обробка задніх половинок штанів. Зшивання виточок. Пришивання клинів. Зшивання бокових та крокових зрізів, середнього шва штанів. Обробка низу штанів. Обметування петель на машині. Пришивання гудзиків. Чистка штанів від виробничого сміття.

III. Виробнича практика

Тема 1. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві.

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій ділянці, в бригаді, на робочому місці.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві.

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту. Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та

погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті та на виробництві.

Тема 2. Самостійне виконання робіт швачки 3-го розряду

Під час виробничої практики учні повинні навчитися самостійно виконувати роботу з професії швачка 3-го розряду на робочих місцях підприємства відповідно до кваліфікаційної характеристики, використовуючи передову технологію та наукову організацію праці.

Під час проходження виробничої практики учні повинні:

- виконувати роботи на основі технічної документації, яка використовується на виробництві, з урахуванням учнівської норми виробітку;
- вивчати та використовувати передові високопродуктивні прийоми і способи праці, а також інструменти, приладдя, обладнання, які застосовуються передовими працівниками;
- виявляти та усувати прості технічні неполадки обладнання;
- суворо дотримуватися норм та правил безпеки праці, електробезпеки та пожежної безпеки.

Примітка. Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо із урахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами - замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт

Швацьке, хутряне, трикотажне, текстильно-галантерейне, головних уборів, інші вироби, валяльно-повстяне й такелажне виробництва та інші виробництва текстильної промисловості:

- вистьобування підкладки з утеплювальними прокладками;
- вистрочування малюнку на погонах та рукавичках;
- закріплення блочків, кнопок, хольнітенів;
- найкредування ліній на деталях, місць розташування кнопок, петель;
- наметування вручну деталей з хутра, підкладки з утеплюючими прокладками на верх виробів, пілочки на бортові прокладки;
- наколювання окремих деталей виробів з тканини в клітинку, смужку та з геометричним малюнком;
- обметування кілець, отворів, петель, зрізів деталей, виробів оздоблювальною строчкою;
- оброблення деталей верху виробів, підкладки;

- підгонка підкладки за верхом виробу, за утеплювальними прокладками, які пристібаються для вишивання;
- підрізання деталей верху, виробів такелажних;
- підшивання підкладки рукавів за проймами;
- прикріплення країв утеплювальних прокладок до бортових прокладок, підкладки, прокладки до швів пройм, швів до прокладок;
- з'єднання деталей виробів, пружка, прокладки з деталями верху, рукавів підкладок, утеплюючи прокладок з проймами;
- обкантовування деталей підкладки, швів.

Хутряне виробництво:

- вистьобування скроїв хутряних;
- прикріплення країв відкритих прокладок до відповідних швів хутряного верху з підгинанням зрізів прокладок всередину.

Трикотажне виробництво:

- виконання робіт еластичною тасьмою на спеціальних машинах;
- обробка деталей переду планками у чоловічій білизні, вузлів виробів з прокладанням тасьми, панчішно-шкарпеткових виробів на машинах для автоматизованого зашивання миска (сліпа кетльовка).

Текстильно-галантерейне виробництво:

- обшивання фестонів, штучних художніх виробів;
- з'єднання воланів з виробом.

Такелажне виробництво:

- заготівля утеплювачів, підрамників;
- настрочування бортової стрічки на краї плащ-наметів. Наплічників з прокладанням тасьми на плащ-намети, планки до порозі плащ-намету.

Виробництво інших виробів:

- обробка мішків речових;
- пошиття суфле на локомотиви, рукавів, патрубків вентиляційних, чохлів для утеплення.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 7436 Швачка

(код, назва професії)

Кваліфікація: 3 розряд

(рівень кваліфікації - розряд, клас, категорія)

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Методи та прийоми виконання операцій простої складності з обробки окремих деталей та вузлів.
2. Призначення та правила експлуатації устаткування, принцип роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується.
3. Принцип роботи, будову універсального та спеціального устаткування.
4. Клейові та зварні методи з'єднання деталей швейних виробів, технічні умови та методи їх виконання. Особливості обробки виробів з різних матеріалів.
5. Технологію текстильного виробництва, склад, будову та властивості тканин; асортимент та гатунок тканин, нетканих та утеплювальних матеріалів; матеріали для з'єднання деталей.
6. Основи конструювання, побудову креслень поясних виробів.
7. Правові, нормативні та організаційні основи охорони праці в галузі.
8. Основи підприємницької діяльності.

УМІЄ:

1. Раціонально і ефективно організувати робоче місце.
2. Виконувати на машинах або вручну операції з підготовки до пошиття виробів з різних матеріалів.
3. Виконувати операції простої складності з обслуговування універсальних та спеціальних швейних машин: заправку ниток, заміну голок, регулювання довжини стібка та натягу нижньої та верхньої ниток та усувати дрібні неполадки у роботі устаткування, яке обслуговується.
4. Контролювати якість виконаних операцій та усувати дефекти при їх виникненні, відповідність фурнітури до кольору та призначення виробів.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОBOB'ЯЗКОВИХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ

Професія - 7436 Швачка

Кваліфікація - 3 розряд

№ з/п	Найменування	Кількість на навчальну групу з 15 осіб		Примітка
		для індивідуального користування	для групового користування	
Обладнання				
1	Універсальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту)		15	
2	Спеціальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту)		Від 6 до 10	
3	Праска		4	
4	Набір спеціальних колодок для волого-теплової обробки		2	
Інструмент				
1	Наперсток	15		
2	Ножиці	15		
3	Ножиці фігурні		1	
4	Голки	15		
5	Сантиметрова стрічка	15		
Приладдя, пристрої				
1	Пристосування малої механізації для універсальних промислових швейних машин		Від 6 до 15	
2	Крейда	15		
3	Лінійка	15		
4	Просічка	15		
5	Кілочок для вивертання		2	
6	Ніж з кільцем		2	
7	Різець		5	
8	Манекен		2	
9	Булавка	100		
Інвентар				
1	Прасувальний стіл		4	
2	Стіл для ручних робіт		2	
3	Стул гвинтовий	15		

4	Дошка учнівська		1	
5	Аптечка першої медичної допомоги		3	
6	Вогнегасник		1	
	<i>Натуральні взірці</i>			
1	Сорочка дитяча		1	
2	Сукня дитяча		2	
3	Сукня жіноча		2	
4	Спідниця		2	
5	Брюки		2	
6	Жилет на підкладці		2	
7	Жакет жіночий		2	
8	Піджак чоловічий		1	
9	Пальто дитяче		1	
10	Пальто зимове		1	
11	Пальто міжсезонне		2	
	<i>Зразки обробки вузлів одягу</i>			
1	Комплект «Дрібні деталі (пати, шльовки, пояси, клапани, листочки, хлястики)»		8	
2	Комплект «Виточки, підрізи, петлі, буфи, аплікації, вишивки»		8	
3	Комплект «Кокетки в легкому і верхньому одязі»		8	
4	Комплект «Кишені накладні»		8	
5	Комплект «Кишені прорізні»		8	
6	Комплект «Кишені в швах»		8	
7	Комплект «Застібки (потайні, зі вшивними планками, підбортами, на тасьму-«блискавка») у легкому та верхньому одязі»		8	
8	Комплект «Шлиці в швах рукавів (жакет, пальто)»		8	
9	Комплект «Шлиці в середньому шві спинки виробу (спідниця, жакет)»		8	
10	Комплект «Кути бортів»		8	
11	Комплект «Коміри у легкому та верхньому одязі»		8	

12	Комплект «З'єднання комірів з виробом в легкому та верхньому одязі»		8	
13	Комплект «З'єднання рукавів з виробом в легкому та верхньому одязі»		8	
14	Комплект «Низ рукавів (з обшивкою, швом у підгін, з манжетою) у легкому та верхньому одязі»		8	
15	Комплект «Обробка пройм і горловини виробу обшивками»		8	
16	Комплект «Обробка підкладки та з'єднання її з виробом»		8	
17	Комплект «Обробка верхнього зрізу спідниці (поясом, обшивками, корсажною стрічкою, еластичною тасьмою)»		8	
18	Комплект «Обробка низу брюк (швом у підгін з тасьмою, подвійною манжетою)»		8	

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7436.С.14.00– 2015

(позначення стандарту)

Професія: швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 4-го розряду

Видання офіційне

Київ – 2015

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика
випускника професійно-технічного
навчального закладу**

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

1. Професія: 7436 Швачка

2. Кваліфікація: швачка 4-го розряду

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати:

методи та прийоми виконання операцій середньої складності з пошиття виробів з різних матеріалів;

асортимент виробів;

асортимент тканин та матеріалів, їх властивості;

види дефектів та способи їх усунення;

особливості інформаційних технологій в галузі;

технічні умови виконання операцій середньої складності з пошиття виробів;

схематичне зображення швів, вузлів, креслення деталей виробів;

операції та режими виконання волого-теплової обробки на прасувальному та пресувальному обладнанні;

принцип роботи спеціальних швейних машин, напівавтоматів;

порядок усунення дрібних неполадок у роботі устаткування; принципи

раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;

норми, методи і прийоми безпечного ведення робіт;

правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;

вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища.

Повинен уміти:

виконувати на машинах або вручну операції середньої складності з пошиття виробів із різних матеріалів;

усувати дрібні неполадки у роботі устаткування, яке обслуговується;

виконувати налаштування робочих параметрів та режимів роботи на спеціальному устаткуванні напівавтоматичної дії з комп'ютерним програмним забезпеченням;

контролювати якість виконання операцій та робіт та усувати дефекти при їх виникненні.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;

дотримуватись норм технологічного процесу;

не допускати браку в роботі;
 знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
 використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
 знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
 володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При продовженні професійно-технічної освіти
 Повна або базова загальна середня освіта.

5.2. При підвищенні кваліфікації

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 3-го розряду;

стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.3. Після закінчення навчання

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 4-го розряду; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво одягу. Виробництво одягу, крім хутряного.
 (КВЕД 2010, секція-С, розділ-14)

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

Типовий навчальний план

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація – 4 розряд

Загальний фонд навчального часу – 526 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Загально професійна підготовка	39	3
1.1	Інформаційні технології	8	3
1.2	Основи правових знань	8	
1.3	Основи галузевої економіки і підприємництва	8	
1.4	Резерв часу	15	
2	Професійно-теоретична підготовка	128	22
2.1	Технологія виготовлення швейних виробів	47	8
2.2	Обладнання швейного виробництва	18	2
2.3	Матеріалознавство	24	4
2.4	Основи конструювання швейних виробів	24	8
2.5	Охорона праці	15	
3	Професійно-практична підготовка	332	
3.1	Виробниче навчання:	108	
3.1.1	- в навчальному закладі	48	
3.1.2	- на виробництві	60	
3.2	Виробнича практика	224	
4	Консультації	20	
5	Державна кваліфікаційна атестація (або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	506	25

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень
для підвищення кваліфікації за професією «швачка»**

1. Кабінети:

інформаційних технологій;
технології виготовлення швейних виробів;
охорони праці;
обладнання швейного виробництва;
матеріалознавства;
основ конструювання швейних виробів;

2. Швейна навчальна майстерня (1 майстерня на 15 осіб)

Примітка. Для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватися при наявності обладнаного робочого місця;

предмет «Інформаційні технології» вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології.	2	
2.	Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології.	3	2
3.	Мережні системи та сервіси.	3	1
Усього годин:		8	3

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Поняття про пристої перетворення інформації. Види управління. Структура і визначення різних систем управління механізмами та технологічними процесами.

Визначення і задачі інформаційних технологій, становлення інформаційних технологій, автоматизація інформаційного процесу – інформатизація.

Використання інформаційних і комп'ютерних технологій для автоматизації швейного виробництва.

Тема 2. Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології

Основні напрямки застосування обчислювальної техніки в швейній галузі. Галузеве програмне забезпечення.

Прикладне програмне забезпечення професійного спрямування відповідно до спеціалізації професійно-технічного навчального закладу.

Лабораторно-практичні роботи

1. Ознайомлення з програмними продуктами професійного спрямування.
2. Робота з прикладними програмами професійного спрямування (за напрямом професії).

Тема 3. Мережні системи та сервіси

Проблеми обміну інформацією. Передача інформації на відстань і безпека каналів зв'язку. Принципи і методи обміну інформацією між різними відомствами.

Лабораторно-практична робота

- 1.Робота з тематичними пошуковими каталогами та пошуковими машинами. Вивчення основних принципів їхньої роботи.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки.	1	
2.	Галузеві підприємства. Підприємство в умовах ринкової економіки.	1	
3.	Державна підтримка підприємництва.	1	
4.	Фінанси, податки, кредити в підприємницькій діяльності.	1	
5.	Маркетингове середовище підприємства галузі.	1	
6.	Менеджмент у підприємницькій діяльності.	1	
7.	Особливості складання бізнес-плану підприємства окремої галузі.	2	
Усього годин:		8	

Тема 1. Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки

Загальні відомості про розміщення продуктивних сил України. Основні напрями розвитку сучасної економіки. Економіка галузі.

Тема 2. Галузеві підприємства. Підприємство в ринкових умовах

Стан та характеристика підприємств галузі. Організація виробництва. Матеріальна база. Новітні технології. Інновації в галузі.

Тема 3. Підприємництво в окремій економічній галузі - особлива форма економічної активності

Стан підприємництва в галузі.

Мотивація підприємництва в галузевій економіці. Комплексна характеристика підприємництва. Види і форми організації галузевого підприємництва.

Тема 4. Державна підтримка підприємницької діяльності в Україні

Законодавче забезпечення підприємництва. Державна фінансова підтримка. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку регіонального підприємництва.

Тема 5. Фінанси, податки, кредити в галузевому підприємстві

Рентабельність підприємства. Система оподаткування галузевого підприємства. Закон «Про оподаткування». Банкрутство. Санація. Інвестиції підприємницької діяльності в галузі.

Тема 6. Маркетингове середовище підприємства галузі

Маркетингова стратегія підприємства. Стимулювання реалізації товарів і послуг. Просування товару на ринку. Цінова стратегія. Якість товарів, послуг.

Тема 7. Менеджмент у підприємницькій діяльності

Складові економічного аналізу господарської діяльності підприємства. Управлінські рішення.

Тема 8. Особливості складання бізнес-плану

Технологія підготовки бізнес-плану.

Основна характеристика підприємницької діяльності. Основні підрозділи та їх характеристика. Економічна доцільність підприємницької діяльності в певній галузі економіки.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи правових знань»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно- практичні роботи
1.	Загальні засади Конституційного права в Україні. Закон «Про місцеве самоврядування».	1	
2.	Цивільні правовідносини та їх регулювання.	1	
3.	Правове регулювання господарських відносин в галузі.	1	
4.	Законодавство про працю.	2	
5.	Державна програма з питань регулювання безробіття. Права безробітних.	1	
6.	Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність в економічній галузі.	1	
7.	Кримінальна відповідальність в економічній діяльності.	1	
Усього годин:		8	

Тема 1. Загальні засади Конституційного права в Україні

Загальні засади Основного Закону України. Державні символи. Основні соціально – економічні права громадян України. Місцеве самоврядування в Україні і права громадян. Закон «Про місцеве самоврядування». Місцеві громади та їх права.

Тема 2. Цивільні правовідносини та їх регулювання

Цивільне законодавство. Право власності та його захист. Види і форми угод.

Тема 3. Правове регулювання господарської діяльності в економічній галузі

Правове регулювання діяльності підприємств галузі. Законодавство про підприємство галузі, підприємницьку діяльність. Договірна дисципліна. Відповідальність сторін за порушення економічного договору. Вирішення господарських спорів.

Тема 4. Законодавство про працю

Трудові відносини, соціальний захист і дисципліна працівників галузі. Трудовий договір. Колективний договір. Особливості правового регулювання трудових відносин в окремих галузях господарства.

Тема 5. Державна програма регулювання безробіття. Права безробітних

Державна програма регулювання безробіття в окремих економічних галузях. Місцеві служби захисту прав безробітних. Порядок надання статусу безробітних громадянам що втратили роботу.

Тема 6. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність за правопорушення в окремих галузях

Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення в окремих галузях господарства.

Тема 7. Кримінальна відповідальність в економічній діяльності

Кримінальна відповідальність за господарські злочини. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища в окремих галузях економіки України.

**Типова навчальна програма
з предмета «Технологія виготовлення швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Машинні роботи.	1	
2.	Технологія обробки окремих деталей та вузлів швейних виробів.	12	
3.	Технологія виготовлення швейних виробів.	30	8
4.	Технологія пошиття виробів із різних матеріалів.	4	
	Усього годин:	47	8

Тема 1. Машинні роботи

Машинні нитяні шви; споживчі та промислові вимоги до них.

Тема 2. Технологія обробки окремих деталей та вузлів швейних виробів

Види кишень у виробках, способи їх обробки.

Класифікація прорізних кишень по розміщенню, направленню, формі прорізу, виду оздоблення. Деталі, необхідні для їх обробки.

Прорізна кишень в рамку.

Технологія обробки прорізних кишень із клапаном. Деталі, необхідні для її обробки.

Накладні кишені у верхньому одязі.

Види застібок, їх обробка.

Технологія обробки супатної застібки. Обробка застібок тасьмою-«блискавкою».

Види комірів, їх обробка.

З'єднання нижнього коміра з верхнім в залежності від виду виробу, моделі і матеріалів.

Тема 3. Технологія виготовлення швейних виробів

Технологія виготовлення корсетних виробів.

Види й призначення корсетних виробів. Деталі крою корсетних виробів різної модифікації.

Технологічна послідовність обробки корсетних виробів.

Вшивання чашок бюстгальтерів у закритий зріз.

Технологія виготовлення брюк.

Особливості обробки чоловічих брюк.

Технологія виготовлення суконь, блуз, сорочок.

Особливості технологічної послідовності обробки суконь з рукавами «реглан», «напівреглан» та суцільновикроєними.

Технологія обробки демісезонних та зимових пальт.

Моделі пальто. Опис зовнішнього вигляду, деталі крою. Початкова обробка пілочки та спинки. Обробка бортів підбортами. Способи обробки підкладки пальто, обробка внутрішніх кишень. З'єднання комірів з горловиною. З'єднання підкладки з виробом. Способи обробки рукавів у зимових та демісезонних пальто.

З'єднання рукавів з проймами.

Види утеплюючих прокладок, способи їх обробки та з'єднання з виробом.

Особливості обробки пальт з рукавами «реглан», суцільновикроєними, комбінованими.

Обробка капюшонів різними способами.

Лабораторно-практичні роботи

1. Скласти технологічну послідовність На основі обраної моделі брюк їх обробки.

2. На основі обраної моделі сукні скласти технологічну послідовність її обробки.

3. На основі обраної моделі демісезонного пальто скласти технологічну послідовність його обробки.

Тема 4. Технологія пошиття виробів з різних матеріалів

Технологія пошиття виробів з різних матеріалів у відповідності до прикладів робіт, які визначені кваліфікаційною характеристикою та у відповідності до регіонального компоненту.

Сучасні технології швейного виробництва.

**Типова навчальна програма
з предмета «Обладнання швейного виробництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно- практичні роботи
1.	Характеристика і конструкція сучасних універсальних машин (машин загального призначення) та їх варіантів.	4	
2.	Засоби малої механізації (пристосування до швейних машин).	4	2
3.	Петельні та закріпкові машини-напівавтомати.	4	
4.	Нові спеціальні швейні машини.	6	
	Усього годин:	18	2

Тема 1. Характеристика і конструкція сучасних універсальних машин

Конструкція (будова), робота, регулювання, основні місця змащування, неполадки, причини, способи усунення неполадок в механізмах голки, човника, ниткопритягувача, зубчатої рейки, притисної лапки на прикладі машин, які застосовуються в цехах швейних підприємств (регіональний компонент)

Тема 2. Засоби малої механізації (пристосування до швейних машин)

Ефективність від впровадження засобів малої механізації.

Засоби малої механізації, що застосовуються в технологічних процесах на підприємствах замовників кадрів. Структура універсальних збірних пристосувань.

Лабораторно – практична робота

1. Робота на машинах з різноманітними пристосуваннями для обробки зрізів.

Тема 3. Петельні та закріплювальні машини-напівавтомати

Технічна характеристика петельних машин для виготовлення різних за формою петель з човниковим та ланцюговим стібком. Особливості управління ниток у голку петельних машин.

Петельні та закріплювальні машини зарубіжних фірм « Brother» Японія та «Durkopp» Німеччина (або їх аналогів) та інші, особливості їх конструкції. Усунення дрібних неполадок у роботі обладнання.

Тема 4. Нові спеціальні швейні машин

Машини напівавтоматичної та автоматичної дії з урахуванням регіонального компонента. Напівавтомати для повузлової обробки, їх технічна характеристика та принцип роботи. Вимоги безпеки праці.

Напівавтомати для повузлової обробки:

- манжетів чоловічих сорочок;
- обшивання комірців;
- прорізних кишень.

Їх технічна характеристика та принцип роботи. Вимоги безпеки праці.

**Типова навчальна програма
з предмета «Матеріалознавство»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно- практичні роботи
1.	Склад, будова і властивості тканини.	6	2
2.	Асортимент тканин.	6	2
3.	Натуральна та штучна шкіра. Плівкові, дубльовані матеріали.	8	
4.	Контроль якості швейних матеріалів.	4	
Усього годин:		24	4

Тема 1. Склад, будова і властивості тканини

Волокнистий склад тканин. Загальна характеристика будови тканини; фактори визначення структури різних видів тканини.

Види ткацьких переплетень.

Фізико-механічні та технологічні властивості тканин. Оптичні (естетичні властивості).

Лабораторно-практична робота

1. Визначення волокнистого складу тканини, виду переплетення, фарбування тканин.

Тема 2. Асортимент тканин

Асортимент бавовняних тканин. Погрупування бавовняних тканин по торговельному преїскуранту. Коротка характеристика окремих груп і видів бавовняних тканин.

Поняття про конфекціювання матеріалів. Вибір основних, підкладкових та прокладкових матеріалів до конкретних моделей одягу.

Лабораторно-практична робота

1. Визначення асортиментної групи тканини по зразках.

Тема 3. Штучна та натуральна шкіра. Плівкові, дубльовані матеріали

Натуральна шкіра. Види натуральної шкіри. Асортимент натуральної шкіри для виготовлення одягу. Сортність натуральної шкіри.

Штучна шкіра. Методи вироблення штучної шкіри, її асортимент. Технологічні властивості штучної і натуральної шкіри.

Плівкові матеріали. Властивості полівінілхлоридних і поліетиленових плівок.

Дубльовані матеріали, способи їх вироблення. Коротка характеристика і властивості.

Тема 4. Контроль якості швейних матеріалів

Лабораторне устаткування для контролю фізико-механічних якостей тканин. Станок для одночасної перевірки довжини, ширини тканини і наявності зовнішніх недоліків.

Послідовність розгляду конфліктів, пов'язаних з постачанням недоброякісних матеріалів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи конструювання швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно- практичні роботи
1.	Побудова креслень базової основи виробу з вшивним рукавом.	14	4
2.	Побудова креслень рукавів і нижніх комірив різноманітних фасонів.	10	4
	Усього годин:	24	8

Тема 1. Побудова креслень базової основи виробу з вшивним рукавом (розробка виробу з урахуванням напрямлення моди)

Побудова креслень спинки та пілочки напівприлягаючого силуету з вшивним рукавом. Розрахунки для визначення положення горловини, плечових контурів, пройми, виточок. Розрахунки, які визначають положення бокових швів та низу виробу. Визначення положення кишень.

Побудова креслення виробу заданої моделі напівприлягаючого силуету.

Побудова креслення виробу заданої моделі прямого та вільного силуету.

Лабораторно – практична робота

1. Розрахунок та побудова креслення основи сукні напівприлягаючого силуету з вшивним рукавом відповідно заданій моделі.

2. Розрахунок та побудова креслення основи сукні вільного силуету з вшивним рукавом по заданій моделі.

Тема 2. Побудова креслення рукавів та нижніх комірив різноманітних фасонів

Основні мірки для побудови креслення рукава. Зв'язок розміру рукава з розміром пройми.

Розрахунки для визначення положення ліній рукава: висота окату рукава, лінії ліктя та низу. Розрахунки для побудови верхньої половинки рукава.

Особливості побудови одношовного та двошовного рукава.

Розрахунки для побудови креслення коміра. Розрахунки для визначення довжини коміра, його ширини. Оформлення кінців коміра.

Лабораторно – практична робота

1. Побудова вшивного рукава.

2. Побудова комірів різноманітної форми.

**Типова навчальна програма
з предмета «Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правові та організаційні основи охорони праці.	2	
2.	Основи безпеки праці в швейній промисловості.	6	
3.	Основи пожежної безпеки.	2	
4.	Основи електробезпеки.	3	
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди.	1	
6.	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.	1	
Усього годин:		15	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «Охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення.

Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладення і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків. Порядок забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту.

Державний і громадський контроль за охороною праці, відомчий контроль. Органи державного нагляду за охороною праці.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, матеріальна і кримінальна відповідальність.

Інструктування з безпеки праці. Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві, алкоголізм і безпека праці.

Основні причини травматизму і захворювання на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму і захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних отруєнь і професійних захворювань.

Розслідування нещасних випадків у навчальних закладах.

Відшкодування власником підприємства, установи і організації або уповноваженим ним органом шкоди, заподіяної працівникові ушкодженням здоров'я, пов'язаним з виконанням ним трудових обов'язків.

Тема 2. Основи безпеки праці в швейній промисловості

Шкідливі та небезпечні виробничі фактори в швейній галузі, у цехах підприємства. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Запобіжні надписи, сигнальні кольори. Знаки безпеки.

Вимоги до організації робочого місця швачки. Вимоги до освітлення робочого місця.

Можливі випадки травматизму у швейному цеху.

Дія на організм людини шкідливих речовин, які використовують у швейній галузі. Гранично допустимі концентрації шкідливих газів і пари у повітрі робочих приміщень.

Засоби індивідуального захисту, вимоги до їх стану, правила користування, зберігання.

Вимоги безпеки праці до інструментів, інвентарю, швейного обладнання. Правила роботи з праскою.

Тема 3. Основи пожежної безпеки

Характерні причини виникнення пожежі: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Види горіння, горіння речовин і способи його припинення. Умови горіння. Вибух, спалах, запалення, самозаймання, тління. Легкозаймисті і горючі рідини спирт, бензин, лаки, фарби.

Вогнегасильні речовини та матеріали: вода, піна, вуглекислота, пісок, негорючі покривала.

Вогнегасники їх види та правила їх використання при пожежі.

Особливості гасіння пожежі в електроустановках.

Тема 4. Основи електробезпеки

Види електрики: електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини, електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікація виробничих приміщень відносно безпеки ураження працюючих електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електрифікованими машинами та електровимірювальними приладами. Колективні та індивідуальні засоби захисту при роботі з електронно-вимірювальними приладами. Попереджувальні написи, плакати та пристрої.

Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди

Виробнича санітарія як система організаційних, гігієнічних та санітарно гігієнічних заходів.

Шкідливі виробничі фактори: шум, вібрація, електромагнітне, високочастотне, лазерне, та ультрафіолетове іонізуючі випромінювання, основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Поняття про виробничу санітарію, як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Лікувально-профілактичне забезпечення працюючих шкідливими виробничими факторами. Захист від шкідливої дії речовин на виробництві.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за професією. Вимоги вентиляції та кондиціонування повітря, виробничих, навчальних та побутових приміщень.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.

Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Стислі основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої долікарської допомоги. Дії у екстремальних випадках.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість.

Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Послідовність надання першої долікарської допомоги при ураженні електричним струмом.

Перша допомога при запорошенні очей, пораненнях, вивихах, переломах, знепритомнінні (утраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, опіку, обмороженні.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень, стравоходу.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Оживлення, способи штучного дихання. Непрямий масаж серця та штучного дихання. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання. Транспортування потерпілого в медичну установу.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація – 4 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання у навчальному закладі		
1.	Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях	6
2.	Екскурсія на підприємство	6
3.	Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка.	36
Усього годин:		48
II. Виробниче навчання на виробництві		
1.	Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	6
2.	Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виготовлення швейних виробів середньої складності	54
Усього годин:		60
III. Виробнича практика		
1.	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	7
2.	Самостійне виконання робіт швачки 4 -го розряду	217
Кваліфікаційна пробна робота		
Усього годин:		224
Разом:		332

I. Виробниче навчання у навчальному закладі

Тема 1. Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях

Навчально- виробничі та виховні завдання курсу.

Підприємство-замовник кадрів, його трудові традиції; передовики і новатори виробництва – випускники училища. Форми участі учнів у виконанні виробничого плану підприємства.

Ознайомлення учнів з майстернею; закріплення учнів за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом праці, формами організації праці і правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Форми морального і матеріального стимулювання праці учнів. Виробничий план групи і училища.

Правила і норми безпеки праці в навчальних майстернях. Вимоги безпеки до виробничого обладнання і виробничого процесу. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть виникнути при роботі в майстернях.

Причини травматизму. Види травматизму. Заходи щодо запобігання травматизму. Пожежна безпека. Причини виникнення пожеж

В навчальних майстернях. Заходи запобігання пожежі.

Правила поведінки учнів під час пожежі. Виклик пожежної команди. Використання первинних засобів пожежегасіння. Заходи щодо пожежної безпеки, шляхи евакуації.

Основні правила і норми електробезпеки. Правила використання електронагрівальних приладів і електроінструментів, заземлення електроустановок, вимикання електромережі.

Можливі дії електроструму, технічні засоби і способи захисту, умови зовнішнього середовища, позначки і надписи безпеки, захисні засоби. Види електротравм, надання швидкої допомоги.

Тема 2. Екскурсія на підприємство

Навчально-виховні задачі екскурсії. Випуск підприємством продукції, система контролю якості продукції. Ознайомлення з працею раціоналізаторів і винахідників.

Ознайомлення з обладнанням підприємства, його структурою, виробничим планом, системою перепідготовки робочих кадрів, колективним договором підприємства. Ознайомлення з системою підвищення кваліфікації і економічною освітою працівників підприємства.

Роль працівників колективу у боротьбі за підвищення якості продукції, високу трудову дисципліну. Узагальнення результатів екскурсії.

Тема 3. Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів Волого-теплова обробка (ВТО)

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

ВПРАВИ

Обробка комірів. Обробка нижнього коміра. Зшивання частин нижнього коміра. Пришивання відрізної стійки до нижнього коміра. Розпрасування або розстрочування швів. З'єднання прокладки з нижнім коміром нитковим або клейовим способом. З'єднання коміра з горловиною.

Обробка рукавів. Обробка манжет. Обробка рукавів з манжетами. Обробка підкладки і утеплювальної прокладки і з'єднання їх з рукавами.

Обробка горловини і пройми. З'єднання коміра з горловиною. Обробка горловини обшивкою. З'єднання рукава з відкритою і закритою проймою виробу.

Обробка пройм у виробах без рукавів. Обробка пройм обшивками, обконтуральним швом, оборкою, бейкою.

Обробка петель. Обробка петель з вишивного та петельного шнура, із прямої смужки тканини. Обробка петель на корсажних виробах. обробка різних петель на підбортах.

Обробка застібок. Обробка застібок підбортами. Обробка застібки пришивними планками. Обробка застібки однією планкою, обшивками-підбортами, вшивними і двома нашивними планками. Обробка застібки однією нижньою планкою та тасьмою - «блискавкою». Обробка застібки, розташованої посередині деталі.

Обробка кишень. Обробка прорізнних кишень. Обробка внутрішніх кишень на підкладці, обробка накладних кишень, з'єднання накладних кишень з деталями.

Обробка зрізів спідниці та брюк. Обробка нижніх зрізів брюк з подвійними, полуторними манжетами та без них. Нанесення ліній, пришивання тасьми, підгинання та застрочування підрізнних країв. Закріплення манжет над боковими та кроковими швами. Обробка гульфіка та відкоску і з'єднання з передніми половинками брюк. Обробка застібки на припусках спідниці. Обробка обрізнних країв припусків зі сторонами переднього та заднього полотнищ. Обробка верхнього зрізу спідниці корсажною тасьмою, пришивним та відкладним поясом. Обробка поясу та з'єднання його зі спідницею.

Волого-теплова обробка. Прасування швів, деталей та вузлів. Зпрасування посадки рукавів. Відтягування способом прасування і пресування. Запрасування країв деталей. Кінцева волого-теплова обробка .

II. Виробниче навчання на виробництві

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій ділянці, в бригаді, на робочому місці.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві.

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту. Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті та на виробництві.

Тема 2. Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виготовлення швейних виробів середньої складності

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

ВПРАВИ

Виготовлення одягу платтяного асортименту з різних матеріалів

Виготовлення жіночих і дитячих суконь і сарафанів із натурального і штучного шовку.

Перевірка і уточнення деталей крою у сукнях і сарафанах із штучного шовку.

Уточнення і нанесення контрольних надсічок. Обробка швів з дотриманням технічних умов. Обробка складок, виточок і дрібних оздоблювальних деталей, з'єднання їх з сукнею. Підрізка і підшивання низу сукні або сарафану з застосуванням спеціальних машин.

Перевірка деталей крою і підготовка крою до роботи. Вивчення конструкції блуз і їх основних деталей по готових зразках або малюнках моделей. Перевірка і підготовка деталей блуз до роботи і нанесення контрольних надсічок на деталі. Обробка різних деталей середньої складності. Виконання швів при обробці блуз із натурального і штучного шовку. Обробка дрібних деталей. Обробка складок на пілочках. Обробка плечових швів і коміра. Волого-теплова обробка швів. Обробка низу блузи в залежності від фасону блузи і виду тканини. Прикріплення поясу до блузи.

Виготовлення жіночих і дитячих суконь, сарафанів, суконь-костюмів і суконь-пальто Перевірка і підготовка деталей крою до роботи. Перенесення ліній з однієї деталі виробу на іншу. Обробка різних дрібних деталей середньої складності в залежності від фасону. З'єднання бокових і плечових зрізів з тасьмою і без тасьми. З'єднання накладних кишень з деталями. Обробка коміра та рукавів. Вшивання рукавів у пройму. Обробка низу сукні, сарафану, сукні-пальто.

Виготовлення чоловічих сорочок із різних тканин. Перевірка і підготовка деталей крою до роботи. Розмітка місця розташування кишень. Обробка накладних кишень, з'єднання з деталями. Зшивання плечових зрізів. Вшивання рукавів у відкриту пройму. Зшивання бокових зрізів і зрізів рукавів. Обробка горловини та низу рукавів. Обробка низу сорочки.

Виготовлення спідниць. Розмітка на деталях спідниць виточок, складок або інших ліній. Обробка складок і виточок. З'єднання деталей спідниці. Обробка шлиці. Обробка застібки. Обробка низу спідниці. Обробка поясу спідниці. Обробка верхнього зрізу спідниць. Пришивання гудзиків. ВТО.

Виготовлення брюк. Уточнення крою, розмітка місця розташування кишень, виточок, складок. Обметування зрізів деталей. Обробка виточок, хлястиків, складок і хомутиків з застосуванням передових методів праці. З'єднання передніх і задніх половинок брюк по контрольних надсічках. З'єднання середніх зрізів брюк. Обробка низу брюк, застібки, обробка кишень, з'єднання з деталями. ВТО.

Виготовлення жилету Уточнення деталей крою по лекалах, розмітка місць розташування виточок, кишень, хлястиків. Пришивання надставок до підбортів і обшивок низу пілочок. Обробка кишень. Обробка спинки. Волого-теплова обробка швів. Пришивання хлястиків. Зшивання бокових та плечових зрізів. Обробка підкладки жилету. З'єднання підкладки з жилетом. Обметування петель. Пришивання гудзиків. ВТО.

Виготовлення костюмів, курток та спеціального (робочого) одягу.

Перевірка місць розташування контрольних надсічок на деталях. Обробка кишень курток. Настрочування «підсилювачів». Пришивання клинів до рукавів. Настрочування емблеми. Зшивання плечових зрізів куртки. Обробка коміру. Вшивання рукавів у відкриті пройми. Зшивання бокових зрізів куртки та передніх зрізів рукавів. Обробка низу рукавів і низу куртки. Обметування петель. Пришивання гудзиків. ВТО.

Виготовлення штанів. Обробка накладних кишень. Настрочування наколінників на передні половинки штанів. Обробка задніх половинок штанів. Зшивання виточок. Пришивання клинів. Зшивання бокових, крокових та середнього шва штанів. Обробка застібки та верхнього зрізу штанів. Обробка низу штанів. Обметування петель. Пришивання гудзиків. ВТО.

III. Виробнича практика

Тема 1. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій дільниці, в бригаді, на робочому місці.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві.

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту. Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті та на виробництві.

Тема 2. Самостійне виконання робіт швачки 4-го розряду

За час виробничої практики учні повинні навчитися самостійно виконувати роботу з професії «швачка» 4-го розряду на робочих місцях підприємства відповідно до кваліфікаційної характеристики, використовуючи передову технологію та наукову організацію праці.

Під час проходження виробничої практики учні повинні:

- виконувати роботи на основі технічної документації, яка використовується на виробництві, з урахуванням учнівської норми виробітку;
- вивчати та використовувати передові високопродуктивні прийоми і способи праці, а також інструменти, приладдя, обладнання, які застосовуються передовими працівниками;
- виявляти та усувати прості технічні неполадки обладнання;
- суворо дотримуватися норм та правил безпеки праці, електробезпеки та пожежної безпеки.

Примітка: Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо із урахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами - замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт:

Швацьке, хутряне, трикотажне, текстильно-галантерейне, головних уборів, інших виробів, валяльно-повстяне, такелажне виробництво:

- оброблення кишень внутрішніх на підкладці, низу виробів, підкладки хутряної, пройми відкритої;
- обкантовування деталей верху;
- прострочування оздоблювальних строчок;
- з'єднання кишень накладних з деталями, виробами; мережива з деталями, виробами; манжет з рукавами; рукавів з відкритими проймами; тасьми «блискавка» з виробами.

Хутряне виробництво:

- просушування підкладки до хутряного верху; підкладки, що з'єднана з утеплювальною прокладкою, до хутряного верху;
- з'єднання заглушки з головними уборами, підкладки хутряної з верхом рукавиць, рукавичок.

Трикотажне виробництво:

- підшивання верхніх виробів на спеціальних машинах та з прокладання еластичної тасьми;
- пошиття без розподілу праці брюк, рукавичкових виробів, колготок, рейтузів, виробів білизняного трикотажу (комбінацій, нічних сорочок, пеньюарів);
- розпошивання швів.

Текстильно-галантерейне виробництво:

- пошиття без розподілу праці бантів, вставок, краваток, підв'язок чоловічих, поясів чоловічих та жіночих з еластичною стрічкою, погонів, регатів.

Виробництво головних уборів:

- загинання ковпаків за контуром зі спуском краю;
- обтягування козирків картонних, парусинових, тощо.

Такелажне виробництво:

- оброблення наметів із затроскою смоляних та прядив'яних (конопляних) тросів;
- пошиття брезенту, покрівлі, глухих кутів, бічних стінок наметів без обробки вікон, входів, вентиляційних отворів, тентів. Чохлів для антен;
- з'єднання мотузок, відбійок, планок дерев'яних та інших деталей з виробами.

Шерстяне виробництво:

- зрощування технічного сукна простого переплетіння.

Виробництво інших виробів:

- оброблення рюкзаків;
- обшивання отворів будь-якої форми;
- з'єднання країв тросів смоляних, прядив'яних (конопляних).

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 7436 Швачка
(код, назва професії)

Кваліфікація: 4 розряд
(рівень кваліфікації - розряд, клас, категорія)

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Методи та прийоми виконання операцій середньої складності з обробки окремих деталей та вузлів.
2. Призначення та правила експлуатації засобів малої механізації та устаткування; принцип роботи універсальних, спеціальних швейних машин та напівавтоматів, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується.
3. Схематичне зображення швів, вузлів, креслення деталей виробів.
4. Асортимент, волокнистий склад, види переплетення тканин. Види штучної та натуральної шкіри, плівкових та дубльованих матеріалів.
5. Основи конструювання, побудову креслень базової основи виробу з вшивним рукавом.
6. Правові, нормативні та організаційні основи охорони праці в галузі.
7. Основи підприємницької діяльності.

УМІЄ:

1. Раціонально і ефективно організувати робоче місце.
2. Виконувати на машинах або вручну операції середньої складності з пошиття виробів з різних матеріалів.
3. Усувати дрібні неполадки у роботі устаткування, яке обслуговується.
4. Контролювати якість виконання операцій та робіт, усувати дефекти при їх виникненні.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОBOB'ЯЗКОВИХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ

Професія - 7436 Швачка

Кваліфікація - 4 розряд

№ з/п	Найменування	Кількість на навчальну групу з 15 осіб		Примітка
		для індивідуального користування	для групового користування	
Обладнання				
1	Універсальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту та напрямку виробництва)		15	
2	Спеціальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту)		Від 6 до 10	
3	Праска		4	
4	Набір спеціальних колодок для волого-теплової обробки		2	
Інструмент				
1	Наперсток	15		
2	Ножиці	15		
3	Ножиці фігурні		1	
4	Голки	15		
5	Сантиметрова стрічка	15		
Приладдя, пристрої				
1	Пристосування малої механізації для універсальних промислових швейних машин		Від 6 до 15	
2	Крейда	15		
3	Лінійка	15		
4	Просічка	15		
5	Кілочок для вивертання		2	
6	Ніж з кільцем		2	
7	Різець		5	
8	Манекен		2	
9	Булавка	100		
Інвентар				
1	Прасувальний стіл		4	
2	Стіл для ручних робіт		2	
3	Стул гвинтовий	15		
4	Дошка учнівська	1		

5	Аптечка першої медичної допомоги		2	
6	Вогнегасник		1	
	Натуральні взірці			
1	Сорочка дитяча		1	
2	Сукня дитяча		2	
3	Сукня жіноча		2	
4	Спідниця		2	
5	Брюки		2	
6	Спідниця-шорти		1	
7	Жилет на підкладці		2	
8	Жакет жіночий		2	
9	Піджак чоловічий		2	
10	Пальто дитяче		1	
11	Пальто зимове		1	
12	Пальто міжсезонне		2	
	Зразки обробки вузлів одягу			
1	Комплект «Дрібні деталі (пати, хомутики, пояси, клапани, листочки, хлястики)»		10	
2	Комплект «Виточки, підрізи, петлі, буфи, аплікації, вишивки»		10	
3	Комплект «Кокетки в легкому і верхньому одязі»		10	
4	Комплект «Кишені накладні»		10	
5	Комплект «Кишені прорізні»		10	
6	Комплект «Кишені в швах»		10	
7	Комплект «Застібки (потайні, зі вшивними планками, підбортами, на тасьму-«блискавка») у легкому та верхньому одязі»		10	
8	Комплект «Шлиці в швах рукавів (жакет, пальто)»		10	
9	Комплект «Шлиці в середньому шві спинки виробу (спідниця, жакет)»		10	
10	Комплект «Обробка бортів2		10	
11	Комплект «Коміри у легкому та верхньому одязі»		10	
12	Комплект «З'єднання комірів з виробом в легкому та верхньому одязі»		10	

13	Комплект «З'єднання рукавів з виробом в легкому та верхньому одязі»		10	
14	Комплект «Низ рукавів (з обшивкою, швом у підгін, з манжетою) у легкому та верхньому одязі»		10	
15	Комплект «Обробка пройм і горловини виробу обшивками»		10	
16	Комплект «Обробка підкладки та з'єднання її з виробом»		10	
17	Комплект «Обробка верхнього зрізу спідниці (поясом, обшивками, корсажною стрічкою, еластичною тасьмою)»		10	
18	Комплект «Обробка низу брюк (швом у підгін з тасьмою, подвійною манжетою)»		10	

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

Державний стандарт
професійно-технічної освіти

ДСПТО 7436.С.14.00– 2015

(позначення стандарту)

Професія: швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 5-го розряду

Видання офіційне
Київ – 2015

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика
випускника професійно-технічного
навчального закладу**

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

- 1. Професія:** 7436 Швачка
- 2. Кваліфікація:** швачка 5-го розряду
- 3. Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати:

методи та прийоми виконання складних операцій;
асортимент виробів;
черговість усунення дрібних неполадок у роботі устаткування;
принцип роботи спеціальних швейних машин, напівавтоматів для повузлової обробки із програмним налаштуванням, прасувального та пресувального обладнання, відпарювальних апаратів, пароповітряних манекенів;
технологію пошиття складних виробів, визначених кваліфікаційною характеристикою та у відповідності до регіонального компоненту;
особливості конструювання виробів з різним покроєм рукавів;
асортимент шкіряних, плівкових, дубльованих, утеплювальних матеріалів;
характеристику автоматів, автоматичних ліній, комплексно-механізованих потоків, новітніх універсальних та спеціальних машин, у тому числі із програмним управлінням;
принципи раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;
норми, методи і прийоми безпечного ведення робіт;
правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;
вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища;
основи формування бізнес-плану;
основи підприємницької діяльності.

Повинен уміти:

виконувати на машинах або вручну складні операції з пошиття виробів з різних матеріалів;
виконувати налаштування робочих параметрів та режимів роботи на спеціальному устаткуванні напівавтоматичної дії з комп'ютерним програмним забезпеченням;
усувати дрібні неполадки у роботі устаткування, яке обслуговується.

контролювати якість виконання операцій та робіт і усувати дефекти при їх виникненні;

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;
 дотримуватись норм технологічного процесу;
 не допускати браку в роботі;
 знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
 використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
 знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
 володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При підвищенні кваліфікації

Професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 4-го розряду; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.2. Після закінчення навчання

Професійно-технічна освіта, освітня кваліфікація «кваліфікований робітник» за професією швачки 5-го розряду.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво одягу. Виробництво одягу, крім хутряного.
 (КВЕД 2010, секція-С, розділ-14).

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

Типовий навчальний план

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація - 5 розряд

Загальний фонд навчального часу – 420 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Загальнопрофесійна підготовка	34	4
1.1	Інформаційні технології	6	4
1.2	Основи правових знань	6	
1.3	Основи галузевої економіки і підприємництва	6	
1.4	Резерв часу	16	
2	Професійно-теоретична підготовка	85	19
2.1	Технологія виготовлення швейних виробів	24	6
2.2	Обладнання швейного виробництва	10	
2.3	Матеріалознавство	12	3
2.3	Основи конструювання швейних виробів	24	10
2.4	Охорона праці	15	
3	Професійно-практична підготовка	273	
3.1	Виробниче навчання:	81	
3.1.1	- в навчальному закладі	42	
3.1.2	- на виробництві	39	
3.2	Виробнича практика	192	
4	Консультації	20	
5	Державна кваліфікаційна атестація	8	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	400	23

Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень для підвищення кваліфікації за професією Швачка

1.Кабінети:

інформаційних технологій;
технології виготовлення швейних виробів;
охорони праці;
обладнання швейного виробництва;
основ конструювання швейних виробів.

2. Швейна навчальна майстерня (1 майстерня на 15 осіб)

Примітка. Для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватися при наявності обладнаного робочого місця;

предмет «Інформаційні технології» вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології.	1	
2.	Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології.	3	2
3.	Мережні системи та сервіси.	2	2
Усього годин:		6	4

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Ієрархічні системи управління виробництвом (за напрямом професії). Ієрархія інформаційних технологій по рівням складності об'єктів інформатизації: АРМ (робочі станції автономні РМ), мережеві інформаційно-пошукові системи, мережеві автоматизовані інформаційно-вимірювальні системи реального часу.

Тема 2. Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології

Робота з прикладними програмами професійного спрямування (за напрямом професії).

Лабораторно-практичні роботи

1. Використання можливостей програмних продуктів за напрямом професії у професійному навчанні.
2. Створення проекту (ескізу, макету, форми) використовуючи можливості програмних продуктів за напрямом професії.

Тема 3. Мережні системи та сервіси

Поняття електронної комерції, її переваги і обмеження. Схеми електронної комерції: бізнес – бізнес (В2В) і бізнес – споживач (В2С). електронні ринки. Вплив електронної комерції на сучасний бізнес. Переваги і недоліки електронної комерції.

Лабораторно-практичні роботи

1. Робота з інформаційно-довідковими системами та електронними бібліотеками: створення бібліографічного каталогу за професією.
2. Робота з інформаційно-довідковими системами та електронними бібліотеками: підбір інформаційних ресурсів для написання повідомлення, реферату, пошукової роботи, дослідницьких спостережень.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки	1	
2.	Галузеві підприємства. Підприємство в умовах ринкової економіки	1	
3.	Державна підтримка підприємництва	1	
4.	Фінанси, податки, кредити в підприємницькій діяльності	1	
5.	Маркетингове середовище підприємства галузі	1	
6.	Менеджмент у підприємницькій діяльності	1	
Усього годин:		6	

Тема 1. Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки

Загальні відомості про розміщення продуктивних сил України. Основні напрями розвитку сучасної економіки. Економіка галузі.

Тема 2. Галузеві підприємства. Підприємство в ринкових умовах.

Стан та характеристика підприємств галузі. Організація виробництва. Матеріальна база. Новітні технології. Інновації в галузі.

Стан підприємництва в галузі.

Мотивація підприємництва в галузевій економіці. Комплексна характеристика підприємництва. Види і форми організації галузевого підприємництва.

Тема 3. Державна підтримка підприємницької діяльності в Україні

Законодавче забезпечення підприємництва. Державна фінансова підтримка. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку регіонального підприємництва.

Тема 4. Фінанси, податки, кредити в галузевому підприємстві

Рентабельність підприємства. Система оподаткування галузевого підприємництва. Закон «Про оподаткування». Банкрутство. Санація. Інвестиції підприємницької діяльності в галузі.

Тема 5. Маркетингове середовище підприємства галузі

Маркетингова стратегія підприємства. Стимулювання реалізації товарів і послуг. Просування товару на ринку. Цінова стратегія. Якість товарів, послуг.

Тема 6. Менеджмент у підприємницькій діяльності

Складові економічного аналізу господарської діяльності підприємства. Управлінські рішення.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи правових знань»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Загальні засади Конституційного права в Україні .Закон «Про місцеве самоврядування»	1	
2.	Цивільні правовідносини та їх регулювання	1	
3.	Правове регулювання господарських відносин в галузі	1	
4.	Державна програма з питань регулювання безробіття. Права безробітних	1	
5.	Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність в економічній галузі	1	
6.	Кримінальна відповідальність в економічній діяльності	1	
Усього годин:		6	

Тема 1. Загальні засади Конституційного права в Україні

Загальні засади Основного Закону України. Державні символи. Основні соціально – економічні права громадян України. Місцеве самоврядування в Україні і права громадян. Закон «Про місцеве самоврядування». Місцеві громади та їх права.

Тема 2. Цивільні правовідносини та їх регулювання

Цивільне законодавство. Право власності та його захист. Види і форми угод.

Тема 3. Правове регулювання господарської діяльності в економічній галузі

Правове регулювання діяльності підприємств галузі. Законодавство про підприємство галузі, підприємницьку діяльність. Договірна дисципліна Відповідальність сторін за порушення економічного договору Ви рішення господарських спорів.

Тема 4. Державна програма регулювання безробіття. Права безробітних

Державна програма регулювання безробіття в окремих економічних галузях. Місцеві служби захисту прав безробітних. Порядок надання статусу безробітних громадянам що втратили роботу.

Тема 5. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність за правопорушення в окремих галузях

Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення в окремих галузях господарства.

Тема 6. Кримінальна відповідальність в економічній діяльності

Кримінальна відповідальність за господарські злочини. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища в окремих галузях економіки України.

**Типова навчальна програма
з предмета «Технологія виготовлення швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Технологія виготовлення швейних виробів	16	6
2.	Технологія пошиття складних виробів з різних матеріалів	8	
	Усього годин:	24	6

Тема 1. Технологія виготовлення швейних виробів

Моделі демісезонних та зимових пальто. Опис зовнішнього вигляду, деталі крою. Початкова обробка плічок та спинки. Обробка бортів підбортами. Способи обробки підкладки пальто, обробка внутрішніх кишень. З'єднання комірив з горловиною. З'єднання підкладки з виробом. Способи обробки рукавів у пальто.

З'єднання рукавів з проймами.

Види утеплюючі прокладок, способи їх обробки та з'єднання з виробом.

Особливості обробки пальт з рукавами «реглан», суцільновикроєними, комбінованими.

Обробка капюшонів різними способами.

Лабораторно-практичні роботи

1. Скласти технологічну послідовність обробки демісезонного пальто відповідно до ескізу.

2. Скласти технологічну послідовність обробки зимового пальто відповідно до ескізу.

3. Скласти технологічну послідовність обробки демісезонного пальто з рукавом «реглан».

Тема 2. Технологія пошиття складних виробів з різних матеріалів

Технологія пошиття виробів з різних матеріалів у відповідності до прикладів робіт, які визначені кваліфікаційною характеристикою та у відповідності до регіонального компоненту.

Сучасні технології швейного виробництва.

**Типова навчальна програма
з предмета «Обладнання швейного виробництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Класифікація сучасних швейних машин	4	
2.	Автомати та автоматичні лінії. Комплексно-механізовані потоки. Автоматизація і роботизація швейних технологічних процесів	6	
	Усього годин:	10	

Тема 1. Класифікація сучасних швейних машин

Нові універсальні та спеціальні швейні машини. Машини-напівавтомати з мікропроцесорним управлінням (згідно регіонального компоненту).

Тема 2. Автомати та автоматичні лінії. Комплексно-механізовані потоки. Автоматизація і роботизація швейних технологічних процесів

Коротко з історії автоматизації і роботизації.

Характеристика діючих автоматів і автоматичних ліній, ефективність їх використання. Визначення: механізація, автоматизація, роботизація.

Комплексно-механізовані потоки.

Поняття про АСУ (АСУТП, АСУВ), САПР.

Мікропроцесори, роботи і маніпулятори.

Перспективи впровадження автоматизованого обладнання оснащеного засобам автоматизи та електротехніки.

**Типова навчальна програма
з предмета «Матеріалознавство»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Асортимент тканин	5	1
2.	Натуральна та штучна шкіра. Плівкові, дубльовані матеріали	5	2
3.	Утеплювальні матеріали	2	
Усього годин:		12	3

Тема 1. Асортимент тканин

Асортимент вовняних тканин. Поновлення та розширення асортименту камвольних та суконних вовняних тканин.

Асортимент шовкових тканин. Плащові, костюмні, пальтові шовкові тканини.

Лабораторно-практична робота

1. Визначення виду та асортиментних груп різних видів тканин.

Тема 2. Штучна та натуральна шкіра

Асортимент натуральної та штучної шкіри для виготовлення одягу. Характеристика технологічних властивостей. Види сучасних матеріалів для виготовлення плащів, пальто, курток.

Лабораторно-практична робота

1. Визначення виду натуральної та штучної шкіри в зразках. Характеристика технологічних властивостей.

Тема 3. Утеплювальні матеріали

Асортимент натурального хутра для сучасного одягу, його властивості.

Асортимент штучного хутра, його властивості та економічні переваги у виробництві.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи конструювання швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Побудова креслення одягу різноманітного покрою та силуету	6	2
2.	Особливості конструювання дитячого одягу	3	2
3.	Особливості конструювання корсетних виробів	4	2
4.	Основи моделювання одягу	8	4
5.	Розробка конструкцій лекал	3	
	Усього годин:	24	10

Тема 1. Побудова креслень одягу різноманітного покрою та силуету
Різнманітність фасонів та форм з різним покромом рукавів: реглан, суцільнокроєний і комбінований.

Особливості конструювання виробів з рукавом покромом реглан.

Особливості конструювання виробів з суцільнокроєним рукавом.
Розрахунки для побудови креслень пілок та спинки.

Розрахунки та побудова базової конструкції з рукавом покромом реглан.

Розрахунки та побудова базової конструкції з суцільнокроєним рукавом.

Лабораторно-практична робота

1. Побудова креслень одягу різноманітного покрою та силуету.

Тема 2. Особливості конструювання дитячого одягу

Види та фасони дитячого верхнього одягу для різних вікових груп.
Основні відмінності конструкції дитячих виробів.

Особливості конструювання одягу для дітей ясельного, дошкільного, шкільного віку.

Особливості побудови креслення рукава та пройми виробу.

Лабораторно-практична робота

1. Розрахунок та побудова креслень виробів дитячого одягу

Тема 3. Особливості конструювання корсетних виробів

Основні виміри манекена і фігури людини для конструювання поясів. Правила запису вимірів. Порядок розрахунку конструкції поясів. Правила нанесення контурів і швів на манекен короткого пояса. Особливості переходу к середнім та довгим поясам.

Конструкція бюстгальтерів с коротким та довгим станом. Правила нанесення контурів і швів моделі на поверхні манекена бюстгальтерів з коротким та довгим станом. Особливості переходу від простої до складної конструкції. Правила виготовлення конструкцій бюстгальтерів різних типів.

Класифікація полуграцій та грацій. Правила нанесення контурів і швів на поверхню манекена.

Правила виготовлення конструкцій грацій та полуграцій.

Лабораторно-практична роботи

1. Побудова креслення бюстгальтерів з коротким та довгим станом різних фасонів.
2. Побудова креслення грацій та напівграцій різних фасонів.

Тема 4. Основи моделювання одягу

Технічне моделювання. Основні поняття. Засоби переносу нагрудної виточки в горловину, пройму, боковий зріз, талію, лінію кокетки, рельєфний шов, складки, зборки, заціпи.

Лабораторно-практична робота

1. Технічне моделювання одягу за ескізами.

Тема 5. Розробка конструкцій лекал

Види лекал. Маркування лекал. Розташування ниток основи на лекалах. Величина припусків на шви і обробку. Розстановка надсічок на лекалах.

Штамп на лекалах.

**Типова навчальна програма
з предмета «Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Правові й організаційні основи охорони праці	2	
2.	Основи безпеки праці в галузі	3	
3.	Основи пожежної безпеки	2	
4.	Основи електробезпеки	3	
5.	Основи гігієни праці, виробничої санітарії. Медичні огляди	3	
6.	Надання першої допомоги потерпілим у разі нещасних випадках	2	
Всього годин:		15	

Тема 1. Правові й організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «Охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги до вивчення предмета під час підготовки робітників для виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Основні законодавчі акти з охорони праці: «Конституція України», «Закон України про охорону праці», «Кодекс Законів України про працю», «Закон України про охорону здоров'я населення», «Закон України про пожежну безпеку», законодавство про охорону природи і навколишнього середовища.

Основні завдання системи стандартів безпеки праці: зниження та усунення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працівників. Галузеві стандарти.

Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, пільги і компенсації за важкі і шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків. Порядок забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна і кримінальна відповідальність.

Інструктування з безпеки праці. Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побутові. Алкоголізм і безпека праці. Профзахворювання і профотруєння.

Основні причини травматизму і захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві:

організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруєнь.

Тема 2. Основи безпеки праці в галузі

Шкідливі та небезпечні виробничі фактори в швейній галузі, у цехах підприємства. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Запобіжні надписи, сигнальні кольори. Знаки безпеки.

Вимоги до організації робочого місця швачки. Вимоги до освітлення робочого місця.

Можливі випадки травматизму у швейному цеху.

Дія на організм людини шкідливих речовин, які використовують у швейній галузі. Гранично допустимі концентрації шкідливих газів і пари у повітрі робочих приміщень.

Засоби індивідуального захисту, вимоги до їх стану, правила користування, зберігання.

Вимоги безпеки праці до інструментів, інвентарю, швейного обладнання. Правила роботи з праскою.

Тема 3. Основи пожежної безпеки

Характерні причини виникнення пожежі: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання невідповідної техніки в пожежонебезпечних місцях: порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Горіння речовин і способи його припинення. Умови гасіння. Спалах, запалювання, самозапалювання, горіння, тління. Легкозапалювальні і горючі рідини. Важкозапалювальні і незапалювальні речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасильні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежогасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення та будова, використання у випадку пожежі.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи вивільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікація виробничих приміщень щодо небезпеки ураження працівників електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електрифікованими машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Запобіжні надписи, плакати та пристрої, ізоляційні прилади.

Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці, виробничої санітарії. Медичні огляди

Поняття про виробничу санітарію як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за даною професією.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працівників. Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим у разі нещасних випадків

Стислі основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої допомоги.

Дії у важких випадках.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість, спокій.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Перша допомога при запорошуванні очей, пораненнях, вивихах, переломах.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легенів, стравоходу.

Надання першої допомоги при знепритомленні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, опіку, обмороженні.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Правила надання першої допомоги при ураженнях електричним струмом.

Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів.

**Типова навчальна програма
з виробничого навчання**

Професія – 7436 Швачка
Кваліфікація – 5 розряд

№	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання у навчальному закладі		
1.	Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях.	6
2.	Екскурсія на підприємство	6
3.	Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка.	30
Всього годин:		42
II. Виробниче навчання на виробництві		
1.	Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	7
2.	Навчання прийомам роботи на учнівському потоці з виконанням складних операцій	32
Всього годин:		39
III. Виробнича практика		
1.	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	8
2.	Самостійне виконання робіт швачки 5-го розряду	184
	Кваліфікаційна пробна робота	
Всього годин:		192
Разом:		273

I. Виробниче навчання у навчальному закладі

Тема 1. Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях

Навчально- виробничі та виховні завдання курсу.

Підприємство-замовник кадрів, його трудові традиції; передовики і новатори виробництва – випускники училища. Ознайомлення учнів з майстернею; закріплення учнів за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом праці, формами організації праці і правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Форми морального і матеріального стимулювання праці учнів. Виробничий план групи і училища.

Правила і норми безпеки праці в навчальних майстернях. Вимоги безпеки до виробничого обладнання і виробничого процесу. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть виникнути при роботі в майстернях.

Причини травматизму. Види травматизму. Заходи щодо запобігання травматизму. Пожежна безпека. Причини виникнення пожеж

В навчальних майстернях. Заходи запобігання пожежі.

Правила поведінки під час пожежі. Виклик пожежної команди. Використання первинних засобів пожежегасіння. Заходи щодо пожежної безпеки, шляхи евакуації.

Основні правила і норми електробезпеки. Правила використання електронагрівальних приладів і електроінструментів, заземлення електроустановок, вимикання електромережі.

Можливі дії електроструму, технічні засоби і способи захисту, умови зовнішнього середовища, позначки і надписи безпеки, захисні засоби. Види електротравм, надання швидкої допомоги.

Тема 2. Екскурсія на підприємство

Навчально-виховні задачі екскурсії. Випуск підприємством продукції, система контролю якості продукції. Ознайомлення з працею раціоналізаторів і винахідників.

Ознайомлення з обладнанням підприємства, його структурою, виробничим планом, системою перепідготовки робочих кадрів, колективним договором підприємства. Ознайомлення з системою підвищення кваліфікації і економічною освітою працівників підприємства.

Роль працівників колективу у боротьбі за підвищення якості продукції, високу трудову дисципліну. Узагальнення результатів екскурсії.

Тема 3. Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка (ВТО)

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

Вправи. Виконання складних операцій з пошиття швейних виробів.

Обробка комірів. Обробка коміра, з'єднання коміра з горловиною виробу.

Обробка рукавів. Обробка рукавів з манжетами. Обробка підкладки і утеплювальної прокладки і з'єднання їх з рукавами. З'єднання рукава з відкритою і закритою проймою виробу. Обробка ліктьових швів і різноманітних шлиць рукавів. Обробка рукава реглан, напівреглан.

Обробка застібок. Обробка застібок з урахуванням напрямку моди. Обробка застібки пришивними планками. Обробка застібки однією планкою, обшивками - підбортами, вшивними і двома нашивними планками. Обробка застібки однією нижньою планкою та тасьмою «блискавкою». Обробка застібки, розташованої посередині деталі.

Обробка кишень. Обробка прорізних кишень у верхньому та легкому одязі. Обробка накладних кишень у верхньому одязі.

Волого-теплова обробка (ВТО). Виконання операцій ВТО. Дотримання режимів ВТО для різних тканин. Надання форми деталям зпрасуванням. Дублювання деталей на пресі. Відтягування способом прасування і пресування. Кінцева ВТО.

II. Виробниче навчання на виробництві

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій ділянці, в бригаді, на робочому місці. Впровадження бригадних форм організації і стимулювання праці на швейному підприємстві.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту.

Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті і на виробництві.

Тема 2. Навчання прийомам роботи на учнівському потоці по виготовленню швейних виробів з виконанням складних операцій

Інструктаж з безпеки праці і організації робочого місця за змістом робіт.

ВПРАВИ

Корсетні вироби на підкладці чи без підкладки. Обробка поясу з підкладкою. Виконання різноманітних оздоблювань.

Виготовлення бюстгальтерів на підкладці і без підкладки. Обробка верхнього зрізу мереживом, в'юнчиками, тасьмою, рюшем та іншими видами оздоблення. Вшивання різних за формою чашок у стан бюстгальтера під косу бейку. Кінцева ВТО готового бюстгальтера. Перевірка якості.

Виготовлення напівграцій і грацій на підкладці і без підкладки. Обробка чашок прокладкою із паралону або флізеліну, з різним оздобленням. ВТО напівграцій та грацій на пресі. Кінцева ВТО готових виробів.

Виготовлення суконь, сарафанів і суконь-пальто складних фасонів. З'єднання коміра з горловиною з урахуванням посадки на окремих її ділянках. З'єднання ліфу зі спідницею сукні. Обробка і з'єднання рукавів з проймами. З'єднання рукавів з проймами з урахуванням положення рукава. Вшивання рукавів на спеціальній машині. Кінцева ВТО.

Виготовлення чоловічих сорочок із різних тканин. З'єднання коміра з горловиною, рукавів з проймами.

Виготовлення спідниць. Обробка різних кишень. ВТО спідниці.

Виготовлення брюк. Оволодіння передовими прийомами обробки гультіка. ВТО передніх і задніх половинок брюк з застосуванням передових методів. Дотримання послідовності обробки задньої кишені брюк, бокових кишень. Закріплення банта різними способами в залежності від способу виготовлення брюк.

Вироби пальтово-костюмного асортименту.

Виготовлення демісезонного пальта. З'єднання пілочок з бортовою прокладкою клейовим методом. Зпрасування пілочок і бортової прокладки на випуклість грудей із застосуванням прийомів роботи праскою на пресах із спеціальними подушками. Обробка прорізних кишень. З'єднання коміра з горловиною. Розподіл посадки нижнього коміра при з'єднанні з горловиною. З'єднання верхнього коміра з нижнім коміром. Обробка розкепів. Припрасування і прокладання оздоблювальної строчки по коміру, лацканам, бортам і низу пальто. З'єднання рукавів з проймами. Пришивання підокатників та плечових накладок.

Виготовлення підкладки. З'єднання підкладки з верхом виробу.

Виготовлення піджаків та жакетів. Зпрасування бортової прокладки та зрізів пілочки. Припрасування бортів перед підрізкою та розпрасування бокових швів. Обкрейдування і підрізка бортів і низу. Обробка прорізних та накладних кишень. Обробка комірів та рукавів, з'єднання їх з виробом. Кінцеве оздоблення виробу.

Виготовлення жилету. Пришивання підбортів до підкладки, а в нижніх частинах пілочок — до обшивки низу жилету. Волого-теплова обробка жилету.

Виготовлення зимових пальто і курток. Обробка прокладки із ватину. Вшивання нижнього коміру на спецмашині або з'єднання прокладки з нижнім коміром клейовим методом. Обробка хутряного коміру з коленкоровою прокладкою. З'єднання утеплюючої прокладки з верхом виробу. Обробка пройм в зимових пальто.

Виготовлення зимових курток та спеціального (робочого) одягу.

З'єднання коміра з горловиною. З'єднання рукава з відкритою проймою.

Виготовлення штанів з утеплювальною підкладкою. Обробка з'ємного утеплювача і вистьобаної підкладки. Монтаж з'ємного утеплювача. Оздоблення утеплювача.

III. Виробнича практика

Тема 1. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції,

обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій ділянці, в бригаді, на робочому місці.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві.

Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту. Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв у побуті та на виробництві

Тема 2. Самостійне виконання робіт швачки 5-го розряду

За час виробничої практики учні повинні навчитися самостійно виконувати роботу по професії «швачка» 5 розряду на робочих місцях підприємства щодо кваліфікаційної характеристики, використовуючи передову технологію і наукову організацію праці.

Під час проходження виробничої практики учні повинні:

- виконувати роботи на основі технічної документації, яка використовується на виробництві, з виходом, як правило, наприкінці навчання на норми кваліфікованих робітників відповідного розряду;
- вивчати та використовувати передові високопродуктивні прийоми і способи праці, а також інструменти, приладдя, оснастку, які застосовуються передовими робітниками;
- самостійно розробляти та здійснювати заходи по найбільш ефективному використанню робочого часу, підвищенню якості продукції, економному витраченню сировини та матеріалів;
- виявляти та усувати технічні неполадки обладнання;
- приймати участь в раціоналізаторській роботі;
- строго дотримуватися норм та правил безпеки праці, електробезпеки та пожежної безпеки.

Примітка: Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо із урахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами - замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт

Швацьке, хутряне, трикотажне, текстильно-галантерейне, головних уборів, інших виробів, валяльно-повстяне, такелажне виробництва:

- накрєйдування та підрізка (у виробі) бортів, лацканів, горловини, пройм, низу виробу,

- обметування петель в ручну;
- оброблення бортів, комірів, горловини, лацканів, петель обшивних, пройм закритих, розрізів переду планками, кишень прорізних на деталях верху;
- прострочування погонів у кант;
- розрізання отворів кишень на деталях верху; переду для оброблення планками;
- з'єднання комірів з горловинами, кишень накладних з внутрішнього боку з деталями верху; пружка з бортами, лацканами пілочок; ліфа зі спідницею; манжетів з низом рукавів однією строчкою ; напалок з рукавичками; пальців великих з рукавичками; поясу з верхом брюк, спідниць, курток; рукавів із закритими проймами виробів; чашки зі станом бюстгальтера в закритий зріз.

Хутряне виробництво:

- створення зборки на спідницях хутряних виробів;
- розташування рукавичок візерунком (тильні частини);
- з'єднання кантів, обшивок, підборта з рукавами з посадкою рукавів, рукавичок.

Трикотажне виробництво:

- оброблення деталей з великою посадкою; рельєфів, складок;
- пошиття без розподілу праці виробів верхнього трикотажу;
- з'єднання рукавиці з напалками, рукавичок, смужки з рукавичками.

Текстильно-галантерейне виробництво:

- пошиття без розподілу праці фати для нареченої.

Виробництво головних уборів та валяльно-повстяне виробництво:

- вставка каркасів у комплекти;
- застрочування тасьми з натурального волокна за формою моделей; оброблення ковпаків шкіряних шапок;
- підстригання головних уборів з натурального хутра;
- прострочування капелюха із соломки;
- з'єднання гребінців з верхом шоломофону, деталей головних уборів з кантами, галунами.

Виробництво такелажних виробів:

- обметування отворів круглих з підкладанням мотузяних кілець або тупикових мотузок;
- оброблення наметів з обметуванням отворів, з прокладанням мотузяних кілець або тупикових мотузок, з за тросткою сталевих тросів;
- пошиття покрівлі, глухих кутів, бічних стінок наметів з обробкою вікон, входів вентиляційних отворів з настройкою рифів;
- розстановка каркасів наметів.

Шерстяне виробництво:

- зрощування технічного сукна складного переплетення.

Виробництво інших виробів:

- врощування коушів у кінці мотузок, кантів смоляних, тросів,
- набивання буйків, кранців, нагрудників пробкою;
- нанесення рисунків складних на прапорах;
- пришивання обкантовки сумок;
- з'єднання країв тросів сталевих;
- прошивання перук для ляльок на поліетиленових та пласти зольних ковпаках.

Перевірка якості обробки складних операцій, які виконує.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 7436 Швачка
(код, назва професії)

Кваліфікація: 5 розряд
(рівень кваліфікації - розряд, клас, категорія)

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Методи та прийоми виконання складних операцій.
2. Принцип роботи спеціальних швейних машин, напівавтоматів для повузлової обробки із програмним налаштуванням, прасувального та пресувального обладнання, відпарювальних апаратів, пароповітряних манекенів;
3. Технологію пошиття складних виробів.
4. Призначення та правила експлуатації устаткування, принцип роботи універсальних та спеціальних швейних машин, прасувального та пресувального обладнання, яке обслуговується.
5. Особливості конструювання виробів з різним покроєм рукавів.
6. Правові, нормативні та організаційні основи охорони праці в галузі.
7. Основи підприємницької діяльності; формування бізнес-плану.

УМІЄ:

1. Раціонально і ефективно організувати робоче місце.
2. Виконувати на машинах або вручну складні операції з пошиття виробів з різних матеріалів.
3. Виконувати налаштування робочих параметрів та режимів роботи на спеціальному устаткуванні напівавтоматичної дії з комп'ютерним програмним забезпеченням.
4. Контролювати якість виконання операцій та робіт та усувати дефекти при їх виникненні.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОBOB'ЯЗКОВИХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ

Професія – 7436 Швачка
Кваліфікація - 5 розряд

№ з/п	Найменування	Кількість на навчальну групу з 15 осіб		Примітка
		для індивідуального користування	для групового користування	
Обладнання				
1	Універсальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту та напрямку виробництва)		Від 15	
2	Спеціальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту та напрямку виробництва)		Від 6 до 10	
3	Праска		4	
4	Набір спеціальних колодок для волого-теплової обробки		2	
Інструмент				
1	Наперсток	15		
2	Ножиці	15		
3	Ножиці фігурні		1	
4	Голки	15		
5	Сантиметрова стрічка	15		
Приладдя, пристрої				
1	Пристосування малої механізації для універсальних промислових швейних машин		Від 6 до 15	
2	Крейда	15		
3	Лінійка	15		
4	Просічка	15		
5	Кілочок для вивертання		2	
6	Ніж з кільцем		2	
7	Різець		5	
8	Манекен		2	
9	Булавка	100		
Інвентар				
1	Прасувальний стіл		4	
2	Стіл для ручних робіт		2	

3	Стул гвинтовий	15		
4	Дошка учнівська	1		
5	Аптечка першої медичної допомоги		2	
6	Вогнегасник		1	
	<i>Натуральні взірці</i>			
1	Сорочка дитяча		1	
2	Сукня дитяча		3	
3	Сукня жіноча		2	
4	Спідниця		2	
5	Брюки		2	
6	Спідниця-шорти		1	
7	Жилет на підкладці		2	
8	Жакет жіночий		2	
9	Піджак чоловічий		2	
10	Пальто дитяче		1	
11	Пальто зимове		1	
12	Пальто міжсезонне		2	
	<i>Зразки обробки вузлів одягу</i>			
1	Комплект «Виточки, підрізи, петлі, буфи, аплікації, вишивки»		10	
2	Комплект «Кокетки в легкому і верхньому одязі»		10	
3	Комплект «Кишені накладні»		10	
4	Комплект «Кишені прорізнi»		10	
5	Комплект «Кишені в швах»		10	
6	Комплект «Застібки (потайні, зі вшивними планками, підбортами, на тасьму-«блискавка») у легкому та верхньому одязі»		10	
7	Комплект «Шлиці в швах рукавів (жакет, пальто)»		10	
8	Комплект «Шлиці в середньоу шві спинки виробу (спідниця, жакет)»		10	
9	Комплект «Обробка кутів бортів»		10	
10	Комплект «Коміри у легкому та верхньому одязі»		10	
11	Комплект «З'єднання комірв з виробом в легкому та верхньому одязі»		10	

12	Комплект «З'єднання рукавів з виробом в легкому та верхньому одязі»		10	
13	Комплект «Низ рукавів (з обшивкою, швом у підгін, з манжетою) у легкому та верхньому одязі»		10	
14	Комплект «Обробка пройм і горловини виробу обшивками»		10	
15	Комплект «Обробка підкладки та з'єднання її з виробом»		10	
16	Комплект «Обробка верхнього зрізу спідниці (поясом, обшивками, корсажною стрічкою, еластичною тасьмою)»		10	
17	Комплект «Обробка низу брюк (швом у підгін з тасьмою, подвійною манжетою)»		10	

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7436.С.14.00– 2015
(позначення стандарту)

Професія: швачка

Код: 7436

Кваліфікація: швачка 6-го розряду

**Видання офіційне
Київ – 2015**

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика
випускника професійно-технічного
навчального закладу**

(підприємства, установи та організації, що здійснюють (або забезпечують)
підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників)

- 1. Професія:** 7436 Швачка
- 2. Кваліфікація:** швачка 6-го розряду
- 3. Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати:

методи та прийоми виконання особливо складних операцій з пошиття виробів пальтово-костюмного асортименту (пальт, шинелей, мундирів, фраків, кітелів, візиток, верхніх хутряних виробів та головних уборів);

особливості конструювання хутряних виробів та проектування і формоутворення головних уборів у відповідності до регіонального компоненту;

конструктивні особливості машин, які обслуговуються;

принцип роботи високопродуктивних спеціалізованих машин-автоматів та напівавтоматів, комплексних ліній волого-теплової обробки у відповідності до регіонального компоненту;

принципи раціональної і ефективної організації праці на робочому місці;

норми, методи і прийоми безпечного ведення робіт;

правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;

вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища;

основи формування бізнес-плану;

основи підприємницької діяльності.

Повинен уміти:

виконувати на машинах або вручну особливо складні операції з пошиття виробів із різних матеріалів;

виконувати налаштування робочих параметрів та режимів роботи на спеціальному устаткуванні напівавтоматичної та автоматичної дії із комп'ютерним програмним забезпеченням;

контролювати якість виконання операцій та робіт;

усувати дрібні неполадки у роботі устаткування, яке обслуговується.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;

дотримуватись норм технологічного процесу;

не допускати браку в роботі;

знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо); знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;

володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При підвищенні кваліфікації

Професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією швачки 5-го розряду; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.2. Після закінчення навчання

Професійно-технічна освіта, освітня кваліфікація «кваліфікований робітник» за професією швачки 6-го розряду.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво одягу. Виробництво одягу, крім хутряного.

(КВЕД 2010, секція-С, розділ-14).

7. Специфічні вимоги

7.1. Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2. Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України № 256 від 29.12.1993).

7.3. Медичні обмеження.

Типовий навчальний план

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація - 6 розряд

Загальний фонд навчального часу – 394 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Загальнопрофесійна підготовка	33	5
1.1	Інформаційні технології	6	5
1.2	Основи правових знань	6	
1.3	Основи галузевої економіки і підприємництва	6	
1.4	Резерв часу	15	
2	Професійно-теоретична підготовка	64	8
2.1	Технологія виготовлення швейних виробів	24	2
2.2	Обладнання швейного виробництва	6	
2.3	Основи конструювання швейних виробів	24	4
2.4	Охорона праці	10	
3	Професійно-практична підготовка	269	
3.1	Виробниче навчання:	77	
3.1.1	- в навчальному закладі	42	
3.1.2	- на виробництві	35	
3.2	Виробнича практика	192	
4	Консультації	20	
5	Державна кваліфікаційна атестація	8	
6	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	374	11

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень
для підвищення кваліфікації за професією Швачка**

1.Кабінети:

інформаційних технологій;
технології виготовлення швейних виробів;
охорони праці;
обладнання швейного виробництва;
основ конструювання швейних виробів.

2. Швейна навчальна майстерня (1 майстерня на 15 осіб)

Примітка. Для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватися при наявності обладнаного робочого місця;

предмет «Інформаційні технології» вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології	1	
2.	Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології	4	3
3.	Мережні системи та сервіси	3	2
Всього годин:		8	5

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Ієрархічні системи управління виробництвом (за напрямом професії). Ієрархія інформаційних технологій по рівням складності об'єктів інформатизації: АРМ (робочі станції автономні РМ), мережеві інформаційно-пошукові системи, мережеві автоматизовані інформаційно-вимірювальні системи реального часу.

Тема 2. Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології

Робота з прикладними програмами професійного спрямування (за напрямом професії).

Лабораторно-практичні роботи

1. Використання можливостей програмних продуктів за напрямом професії у професійному навчанні.
2. Створення проекту (ескізу, макету, форми) використовуючи можливості програмних продуктів за напрямом професії.

Тема 3. Мережні системи та сервіси

Поняття електронної комерції, її переваги і обмеження. Схеми електронної комерції: бізнес – бізнес (В2В) і бізнес – споживач (В2С). електронні ринки. Вплив електронної комерції на сучасний бізнес. Переваги і недоліки електронної комерції.

Лабораторно-практичні роботи

1. Робота з інформаційно-довідковими системами та електронними бібліотеками: створення бібліографічного каталогу за професією.
2. Робота з інформаційно-довідковими системами та електронними бібліотеками: підбір інформаційних ресурсів для написання повідомлення, реферату, пошукової роботи, дослідницьких спостережень.

Типова навчальна програма
з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки	1	
2.	Галузеві підприємства. Підприємство в умовах ринкової економіки	1	
3.	Підприємництво в окремій економічній галузі-особлива форма економічної активності	1	
4.	Фінанси, податки, кредити в підприємницькій діяльності	1	
5.	Маркетингове середовище підприємства галузі	1	
6.	Менеджмент у підприємницькій діяльності	1	
Всього годин:		6	

Тема 1. Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки

Загальні відомості про розміщення продуктивних сил України. Основні напрями розвитку сучасної економіки. Економіка галузі.

Тема 2. Галузеві підприємства. Підприємство в ринкових умовах

Стан та характеристика підприємств галузі. Організація виробництва. Матеріальна база. Новітні технології. Інновації в галузі.

Тема 3. Підприємництво в окремій економічній галузі - особлива форма економічної активності

Стан підприємництва в галузі.

Мотивація підприємництва в галузевій економіці. Комплексна характеристика підприємництва. Види і форми організації галузевого підприємництва. Законодавче забезпечення підприємництва. Державна фінансова підтримка. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку регіонального підприємництва.

Тема 4. Фінанси, податки, кредити в галузевому підприємстві

Рентабельність підприємства. Система оподаткування галузевого підприємства. Закон «Про оподаткування». Банкрутство. Санація Інвестиції підприємницької діяльності в галузі.

Тема 5. Маркетингове середовище підприємства галузі

Маркетингова стратегія підприємства. Стимулювання реалізації товарів і послуг Просування товару на ринку. Цінова стратегія. Якість товарів, послуг.

Тема 6. Менеджмент у підприємницькій діяльності

Складові економічного аналізу господарської діяльності підприємства. Управлінські рішення.

Типова навчальна програма
з предмета «Основи правових знань»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Загальні засади Конституційного права в Україні. Закон «Про місцеве самоврядування».	1	
2.	Цивільні правовідносини та їх регулювання.	1	
3.	Правове регулювання господарських відносин в галузі.	1	
4.	Законодавство про працю.	1	
5.	Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність в економічній галузі.	1	
6.	Кримінальна відповідальність в економічній діяльності.	1	
Всього годин:		6	

Тема 1. Загальні засади Конституційного права в Україні

Загальні засади Основного Закону України. Державні символи. Основні соціально – економічні права громадян України. Місцеве самоврядування в Україні і права громадян. Закон «Про місцеве самоврядування». Місцеві громади та їх права.

Тема 2. Цивільні правовідносини та їх регулювання

Цивільне законодавство. Право власності та його захист. Види і форми угод.

Тема 3. Правове регулювання господарської діяльності в економічній галузі

Правове регулювання діяльності підприємств галузі. Законодавство про підприємство галузі, підприємницьку діяльність. Договірна дисципліна. Відповідальність сторін за порушення економічного договору. Вирішення господарських спорів.

Тема 4. Законодавство про працю

Трудові відносини, соціальний захист і дисципліна працівників галузі. Трудовий договір. Колективний договір. Особливості правового регулювання трудових відносин в окремих галузях господарства.

Державна програма регулювання безробіття в окремих економічних галузях. Місцеві служби захисту прав безробітних. Порядок надання статусу безробітних громадянам що втратили роботу.

Тема 5. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність за правопорушення в окремих галузях

Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення в окремих галузях господарства.

Тема 6. Кримінальна відповідальність в економічній діяльності

Кримінальна відповідальність за господарські злочини. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища в окремих галузях економіки України.

Типова навчальна програма
з предмета «Технологія виготовлення швейних виробів»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Технологія виготовлення швейних виробів	24	2
	Всього годин:	24	2

Тема 1. Технологія виготовлення швейних виробів

Технологія виготовлення плечових виробів.

Технологія обробки жилетів.

Особливості виготовлення жилетів на хутряній підкладці.

Технологія обробки демісезонних, зимових пальт та виробів із хутра.

Обробка пілочок і спинок. Способи обробки краю борта. Обробка підкладки пальто, з'єднання її з утеплюючою прокладкою різними способами.

Обробка хутряного коміра та хутряних манжет. З'єднання утеплюючої прокладки та підкладки з верхом виробу.

Особливості обробки верхніх хутряних виробів: обробка кишень, застібок, види з'єднувальних швів.

Остаточна обробка виробів.

Технологія виготовлення особливо складних виробів із різних матеріалів

Особливості обробки фраків, візиток, кителів, мундирів, курток, комбінезонів та інших складних виробів із різних матеріалів.

Драпірування капелюхів.

Лабораторно-практичні роботи

1. Визначення деталей крою, технічних вимог до їх розкрою та складання технологічної послідовності обробки жилету.
2. Визначення деталей крою, технічних вимог до їх розкрою та складання технологічної послідовності обробки пальто із хутра.

**Типова навчальна програма
з предмета «Обладнання швейного виробництва»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно - практичні роботи
1.	Нові швейні машини	6	
	Усього годин:	6	

Тема 1. Нові швейні машини

Нові універсальні та спеціальні швейні машини. Машини-напівавтомати з мікропроцесорним управлінням (згідно регіонального компоненту).

Конструктивні особливості машин, які обслуговуються.

**Типова навчальна програма
з предмета «Основи конструювання швейних виробів»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно- практичні роботи
1.	Особливості конструювання хутряних виробів	18	2
2.	Особливості проектування та формоутворення головних уборів	6	2
	Усього годин:	24	4

Тема 1. Особливості конструювання хутряних виробів

Вибір розмірних ознак. Види і фасони виробів. Особливості конструкції хутряних виробів. Розрахунок та побудова креслення конструкції жіночого пальта із хутра.

Лабораторно – практична робота

1. Розрахунок та побудова креслень конструкції жіночого пальта із хутра.

Тема 2. Особливості проектування зшитих головних уборів

Класифікація головних уборів. Розмірні ознаки. Розрахунковий метод створення форм головних уборів. Розробка та виготовлення лекал головних уборів для різних матеріалів.

Лабораторно-практична робота

1. Розрахунок та побудова креслень головних уборів.

**Типова навчальна програма
з предмета «Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них лабораторно-практичні роботи
1.	Правові й організаційні основи охорони праці.	1	
2.	Основи безпеки праці в галузі.	2	
3.	Основи пожежної безпеки.	1	
4.	Основи електробезпеки.	2	
5.	Основи гігієни праці, виробничої санітарії. Медичні огляди.	2	
6.	Надання першої допомоги потерпілим у разі нещасних випадках.	2	
Всього годин:		15	

Тема 1. Правові й організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «Охорона праці», соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги до вивчення предмета під час підготовки робітників для виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Основні законодавчі акти з охорони праці: «Конституція України», «Закон України про охорону праці», «Кодекс Законів України про працю», «Закон України про охорону здоров'я населення», «Закон України про пожежну безпеку», законодавство про охорону природи і навколишнього середовища.

Основні завдання системи стандартів безпеки праці: зниження та усунення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працівників. Галузеві стандарти.

Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, пільги і компенсації за важкі і шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і підлітків. Порядок забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, правил та інструкцій з охорони праці. Дисциплінарна, адміністративна, матеріальна і кримінальна відповідальність.

Інструктування з безпеки праці. Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побутові. Алкоголізм і безпека праці. Профзахворювання і профотруєння.

Основні причини травматизму і захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, медико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруень.

Тема 2. Основи безпеки праці в галузі

Шкідливі та небезпечні виробничі фактори в швейній галузі, у цехах підприємства. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Запобіжні надписи, сигнальні кольори. Знаки безпеки.

Вимоги до організації робочого місця швачки. Вимоги до освітлення робочого місця.

Можливі випадки травматизму у швейному цеху.

Дія на організм людини шкідливих речовин, які використовують у швейній галузі. Гранично допустимі концентрації шкідливих газів і пари у повітрі робочих приміщень.

Засоби індивідуального захисту, вимоги до їх стану, правила користування, зберігання.

Вимоги безпеки праці до інструментів, інвентарю, швейного обладнання. Правила роботи з праскою.

Тема 3. Основи пожежної безпеки

Характерні причини виникнення пожежі: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання невідповідної техніки в пожежонебезпечних місцях: порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація.

Горіння речовин і способи його припинення. Умови гасіння. Спалах, запалювання, самозапалювання, горіння, тління. Легкозапалювальні і горючі рідини. Важкозапалювальні і незапалювальні речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасильні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежогасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення та будова, використання у випадку пожежі.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Електричні травми, їх види. Фактори, які впливають на ступінь ураження електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість

дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи вивільнення потерпілого від дії електричного струму.

Класифікація виробничих приміщень щодо небезпеки ураження працівників електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електрифікованими машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Запобіжні надписи, плакати та пристрої, ізоляційні прилади.

Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітильниками.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці, виробничої санітарії. Медичні огляди

Поняття про виробничу санітарію як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками. Основні гігієнічні особливості праці за даною професією.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працівників. Щорічні медичні огляди неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим у разі нещасних випадків

Стислі основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої допомоги.

Дії у важких випадках.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість, спокій.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Перша допомога при запорошуванні очей, пораненнях, вивихах, переломах.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легенів, стравоходу.

Надання першої допомоги при знепритомленні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, опіку, обмороженні.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Правила надання першої допомоги при ураженнях електричним струмом.

Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів.

**Типова навчальна програма
з виробничого навчання**

Професія – 7436 Швачка
Кваліфікація – 6 розряд

№	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання у навчальному закладі		
1.	Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях.	6
2.	Екскурсія на підприємство	6
3.	Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів. Волого-теплова обробка.	30
Всього годин:		42
II. Виробниче навчання на виробництві		
1.	Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	7
2.	Навчання прийомам роботи на учнівському потоці щодо виготовлення швейних виробів з виконанням високої складності операцій	28
Всього годин:		35
III. Виробнича практика		
1.	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві	8
2.	Самостійне виконання робіт швачки 6-го розряду	184
Кваліфікаційна пробна робота		
Усього годин:		192
Разом:		269

I. Виробниче навчання в навчальному закладі

Тема 1. Вступне заняття. Безпека праці і пожежна безпека в навчальних майстернях

Навчально- виробничі та виховні завдання курсу.

Підприємство-замовник кадрів, його трудові традиції; передовики і новатори виробництва – випускники училища. Форми участі учнів у виконанні виробничого плану підприємства.

Ознайомлення учнів з майстернею; закріплення учнів за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом праці, формами організації праці і правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Форми морального і матеріального стимулювання праці учнів. Виробничий план групи і училища.

Правила і норми безпеки праці в навчальних майстернях. Вимоги безпеки до виробничого обладнання і виробничого процесу. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть виникнути при роботі в майстернях.

Причини травматизму. Види травматизму. Заходи щодо запобігання травматизму. Пожежна безпека. Причини виникнення пожеж

В навчальних майстернях. Заходи запобігання пожежі.

Правила поведінки учнів під час пожежі. Виклик пожежної команди. Використання первинних засобів пожежегасіння. Заходи щодо пожежної безпеки, шляхи евакуації.

Основні правила і норми електробезпеки. Правила використання електронагрівальних приладів і електроінструментів, заземлення електроустановок, вимикання електромережі.

Можливі дії електроструму, технічні засоби і способи захисту, умови зовнішнього середовища, позначки і надписи безпеки, захисні засоби. Види електротравм, надання швидкої допомоги.

Тема 2. Екскурсія на підприємство

Навчально-виховні задачі екскурсії. Випуск підприємством продукції, система контролю якості продукції. Ознайомлення з працею раціоналізаторів і винахідників.

Ознайомлення з обладнанням підприємства, його структурою, виробничим планом, системою перепідготовки робочих кадрів, колективним договором підприємства. Ознайомлення з системою підвищення кваліфікації і економічною освітою працівників підприємства.

Роль працівників колективу у боротьбі за підвищення якості продукції, високу трудову дисципліну. Узагальнення результатів екскурсії.

Тема 3. Обробка окремих деталей та вузлів швейних виробів.

Волого-теплова обробка (ВТО)

Інструктаж з безпеки праці та організації робочого місця за змістом занять.

ВПРАВИ

Обробка комірів. З'єднання коміра з горловиною виробу, різних за конструкцією та матеріалами.

Обробка рукавів. З'єднання рукава з відкритою і закритою проймою виробу. Обробка рукавів, різних за конструкцією та матеріалами.

Обробка застібок. Обробка застібок підбортами. Обробка застібки пришивними планками. Обробка застібки однією планкою, обшивками - підбортами, вшивними і двома нашивними планками. Обробка застібки однією нижньою планкою та тасьмою- «блискавкою». Обробка застібки, яка розташована по посередині деталі.

Обробка кишень. Обробка внутрішніх прорізних кишень в рамку та з листочкою у пальто, жакеті. Обробка прорізних кишень на деталях верху у верхньому та легкому одязі. Обробка накладних кишень у верхньому одязі.

Волого-теплова обробка (ВТО). Виконання операцій ВТО. Дотримання режимів ВТО для різних тканин. Надання форми деталям зпрасуванням. Дублювання деталей на трьох позиційному пресі. Зпрасування посадки рукавів. Відтягування способом прасування і пресування. Кінцева ВТО готових виробів.

II. Виробниче навчання на виробництві

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві

Структура виробництва і організації праці на швейному підприємстві. Основні цехи підприємства, технологічний процес виготовлення продукції, обладнання, продукція. Технічні (допоміжні) служби, їх задачі, основні функції. Комплексна система управління якістю продукції на підприємстві.

Планування праці та контроль якості робіт на виробничій дільниці, в бригаді, на робочому місці. Впровадження бригадних форм організації і стимулювання праці на швейному підприємстві.

Система управління охороною праці, організація служби безпеки праці на підприємстві. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на підприємстві. Використання засобів техніки безпеки та індивідуального захисту.

Підвищення небезпеки травматизму, зниження продуктивності праці та погіршення якості продукції як негативний наслідок використання наркотиків та спиртних напоїв в биті і на виробництві.

Тема 2. Навчання прийомам роботи на учнівському потоці по виготовленню швейних виробів з виконанням операцій високої складності

Інструктаж з безпеки праці і організації робочого місця за змістом робіт.

ВПРАВИ

Виготовлення чоловічих сорочок із різних тканин. ВТО сорочки. Змінення технологічного процесу в залежності від асортименту тканин.

Виготовлення пальтово-костюмного асортименту:

Виготовлення демісезонного пальто

Волого-теплова обробка пальто. Використання пароповітряного манекену для відпарювання виробу та зняття лас.

Виготовлення жилету. Обшивання бортів, низу та пройм пілочок, вивертання пілочок. Вивертання жилету, застрочування горловини спинки. Пришивання підбортов до підкладки, а в нижніх частинах пілочок — до обшивки низу жилету. Волого-теплова обробка жилету.

Виготовлення зимових пальто і курток. Обробка хутряного коміру. З'єднання хутряного коміру з горловиною. З'єднання рукавів з проймами. Кінцеве оздоблення і ВТО зимового пальто. Вправи в технологічному

контролі якості при виготовленні жіночих та дитячих зимових пальт. Виготовлення прокладок для курток та їх з'єднання з верхом. Обробка прокладки з різних матеріалів. Вистьобування прокладки на універсальній і спеціальній машині. Вшивання нижнього коміру на спецмашині або з'єднання прокладки з нижнім коміром клейовим методом. Обробка хутрянного коміру з коленкоровою прокладкою.

Виготовлення піджаків та жакетів. З'єднання рукавів з проймами виробу. Кінцеве оздоблення виробу.

Виготовлення штанів з утеплювальною підкладкою. Обробка з'ємного утеплювача і вистьобаної підкладки. Монтаж з'ємного утеплювача. Оздоблення утеплювача.

III. Виробнича практика

Тема 7. Самостійне виконання робіт швачки 6-го розряду

За час виробничої практики учні повинні навчитися самостійно виконувати роботу по професії «швачка» 6 розряду на робочих місцях підприємства щодо кваліфікаційної характеристики, використовуючи передову технологію і наукову організацію праці.

Під час проходження виробничої практики учні повинні:

- виконувати роботи на основі технічної документації, яка використовується на виробництві, з виходом, як правило, наприкінці навчання на норми кваліфікованих робітників відповідного розряду;
- вивчати та використовувати передові високопродуктивні прийоми і способи праці, а також інструменти, приладдя, оснастку, які застосовуються передовими робітниками;
- самостійно розробляти та здійснювати заходи по найбільш ефективному використанню робочого часу, підвищенню якості продукції, економному витраченню сировини та матеріалів;
- виявляти та усувати технічні неполадки обладнання;
- приймати участь в раціоналізаторській роботі;
- строго дотримуватися норм та правил безпеки праці, електробезпеки та пожежної безпеки.

Примітка: Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо із урахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами - замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт

Швацьке, хутряне виробництва:

- з'єднання деталей виробів пальтово-костюмного асортименту: рукавів з проймами пальт, шинелей, верхніх хутрянних виробів, піджаків,

фраків, візиток, мундирів, кітелів, плащів, курток, жакетів, комбінезонів; кишень накладних з деталями верху.

Хутряне виробництво:

- з'єднання ліфа зі спідницями з одночасним прокладанням кантів в овчинно-шубних виробках.

Виробництво головних уборів:

- драпірування капелюхів;
- з'єднання козирків фібрових одночасно з налобниками, з кашкетами.

Виробництво такелажних виробів:

- з'єднання підпільників з виробом, глухих кутів з бічними стінками, покрівлею наметів.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: 7436 Швачка

(код, назва професії)

Кваліфікація: 6 розряд

(рівень кваліфікації - розряд, клас, категорія)

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ:

1. Методи та прийоми виконання особливо складних операцій з пошиття виробів пальтово-костюмного асортименту (пальт, шинелей, мундирів, фраків, кітелів, візиток, верхніх хутряних виробів та головних уборів).
2. Особливості конструювання хутряних виробів та проектування і формоутворення головних уборів.
3. Конструктивні особливості машин, які обслуговуються; принцип роботи високопродуктивних спеціалізованих машин-автоматів та напіваавтоматів, комплексних ліній волого-теплової обробки.
4. Правові, нормативні та організаційні основи охорони праці в галузі.
6. Основи підприємницької діяльності та формування бізнес-плану.

УМІЄ:

1. Раціонально і ефективно організувати робоче місце.
2. Виконувати на машинах або вручну особливо складні операції з підготовки пошиття виробів з різних матеріалів.
3. Виконувати налаштування робочих параметрів та режимів роботи на спеціальному устаткуванні напіваавтоматичної та автоматичної дії з комп'ютерним програмним забезпеченням.
4. Контролювати якість виконання операцій та робіт.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ОBOB'ЯЗКОВИХ ЗАСOБІВ НАВЧАННЯ

Професія – 7436 Швачка

Кваліфікація - брозряд

№ з/п	Найменування	Кількість на навчальну групу з 15 осіб		Примітка
		для індивідуального користування	для групового користування	
Обладнання				
1	Універсальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту)		Від 15	
2	Спеціальні промислові швейні машини (з урахуванням регіонального компоненту)		Від 6 до 10	
3	Праска		4	
4	Набір спеціальних колодок для волого-теплової обробки		2	
Інструмент				
1	Наперсток	15		
2	Ножиці	15		
3	Ножиці фігурні		1	
4	Голки	15		
5	Сантиметрова стрічка	15		
Приладдя, пристрої				
1	Пристосування малої механізації для універсальних промислових швейних машин		Від 6 до 15	
2	Крейда	15		
3	Лінійка	15		
4	Просічка	15		
5	Кілочок для вивертання	15		
6	Ніж з кільцем		10	
7	Різець		4	
8	Пристрій для роботи з голкою	15		
9	Манекен		2	
10	Булавка	100		
Інвентар				
1	Прасувальний стіл		4	
2	Стіл для ручних робіт		2	
3	Стул гвинтовий	15		
4	Дошка учнівська		1	
5	Аптечка першої медичної		2	

	допомоги			
6	Вогнегасник		1	
	<i>Натуральні взірці</i>			
1	Сорочка дитяча		1	
2	Сукня дитяча		5	
3	Сукня жіноча		2	
4	Спідниця		2	
5	Брюки		2	
6	Спідниця-шорти		1	
7	Жилет на підкладці		2	
8	Жакет жіночий		2	
9	Піджак чоловічий		2	
10	Пальто дитяче		1	
11	Пальто зимове		1	
12	Пальто міжсезонне		2	
	<i>Зразки обробки вузлів одягу</i>			
1	Комплект «Виточки, підрізи, петлі, буфи, аплікації, вишивки»	8		
2	Комплект «Кокетки в легкому і верхньому одязі»	8		
3	Комплект «Кишені накладні»	8		
4	Комплект «Кишені прорізні»	8		
5	Комплект «Кишені в швах»	8		
6	Комплект «Застібки (потайні, зі вшивними планками, підбортами, на тасьму-«блискавка») у легкому та верхньому одязі»	8		
7	Комплект «Шлиці в швах рукавів (жакет, пальто)»	8		
8	Комплект «Шлиці в середньому шві спинки виробу (спідниця, жакет)»	8		
9	Комплект «Кути бортів»	8		
10	Комплект «Коміри у легкому та верхньому одязі»	8		
11	Комплект «З'єднання комірів з виробом в легкому та верхньому одязі»	8		
12	Комплект «З'єднання рукавів з виробом в легкому та верхньому одязі»	8		

13	Комплект «Низ рукавів (з обшивкою, швом у підгін, з манжетою) у легкому та верхньому одязі»	8		
14	Комплект «Обробка пройм і горловини виробу обшивками»	8		
15	Комплект «Обробка підкладки та з'єднання її з виробом»	8		
16	Комплект «Обробка верхнього зрізу спідниці (поясом, обшивками, корсажною стрічкою, еластичною тасьмою)»	8		
17	Комплект «Обробка низу брюк (швом у підгін з тасьмою, подвійною манжетою)»	8		

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

І. Законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України.-2003.-№ 11.
2. Граничні норми підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми (наказ МОЗ України від 22.03.96 №59).
3. Закон України «Про зайнятість населення» від 1 березня 1991р. // ВВР.- 1991. - №14.
4. Закон України «Про пожежну безпеку»
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Закон України «Про охорону праці».
9. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996 р. //Відомості ВРУ.-1997.-№ 27
10. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. //Відомості ВРУ.-1995.-№17
11. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991р.// ВВРУ.-1991.-№49.
12. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р.// ВВР . – 1993. - № 36
13. Закон України « Про підприємництво» від 07.02.1991р. № 698-ХІІ Про працю. Збірник законів. Х.:ПП «ІГВІНІ», 2005.- 216с.
14. Кодекс законів про працю України.
15. Кодекс законів про працю України від 1 грудня 2005 року.- К: Школа, 2006. – 112с.
16. Конституція України. — К., 1996
17. Основи законодавства України про охорону здоров'я.
18. Перелік важких робіт і робіт з шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх (наказ Держнагляд охорони праці України від 31.03.94 №46).
19. Перелік робіт з підвищеною небезпекою (наказ Держнагляд охорони праці України від 26.01.2005 №15).
20. Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і закладах освіти (наказ МОН України від 01.08.2001 р. №563).

21. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в закладах освіти (наказ МОН України від 31.08.2001 р. №616).

22. Положення про порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, пов'язаним з роботами із шкідливими та важкими умовами праці, а також з роботами підвищеної небезпеки (наказ Держнаглядохоронпраці України від 15.12.2003 №244).

23. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 №1112).

24. Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів (наказ Держнаглядохоронпраці України від 09.01.98 №4).

25. Правила охорони праці на автомобільному транспорті (наказ Держнаглядохоронпраці України від 13.01.97 №5).

26. Правила пожежної безпеки в Україні (наказ МВС України зі змінами від 05.03.2002 №217).

27. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (наказ Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 №15).

28. Типове положення про службу охорони праці (наказ Держнаглядохоронпраці України від 15.11.2004 №255).

29. Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар у 2 ч. / За заг. ред. Я.М. Шемшученко. - К.: Концерн «Видавничий Дім «ІнЮре», 2004.- ч.1 -692с. - ч.2 - 896с.

30. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2003 року. -К. : Право, 2003.-368с.

II Підручники та навчальні посібники

1. Анисимов М.В. Електротехніка з основами промислової електроніки. Лабораторний практикум. К.: Вища школа, 1997
2. Бандрівський М.І. Правила дорожнього руху. Львів: Світ, 2012
3. Батраченко І.В, Головінок В.П, Каменєва Н.М. Технологія виготовлення жіночого одягу. К: «Вікторія», 2000
4. Березненко М.П., Савчук Н.Г., Березненко С.М, Піщук В.Г., Сологуб І.М. Сертифікація якості та продукції в легкій промисловості. К.: «Логос», 1996
5. Березовський В.С., Потієнко В.О., Завадський О. І. Основи комп'ютерної графіки: Навчальний посібник 2-ге вид. – К.: Вид. група ВНУ, 2009
6. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. К.: Вища школа, 2003
7. Боженко Л.І., Гутта О.І. Управління якістю, основи стандартизації та сертифікації продукції. Львів: «Афіша», 2001
8. Борецька Є.Я, Пацюковська І.І., Троць Б.Б. Легкий жіночий і дитячий одяг. К.: Вища школа, 1995
9. Борецька Є.Я. Моделі одягу. Л.: «Світ», 2000
10. Винокурова Л.Е., Васильчук М.В., Гаман М.В. Основи охорони праці. Підручник. К.: «Вікторія», 2001
11. Варналій З.С. Основи підприємницької діяльності. К: «Знання України», 2004
12. Глинський Я.М., Ряжська В.А. Інтернет: Мережі, HTML і телекомунікації: Навчальний посібник. Самовчитель 5-те вид. – Львів: СПД Глинський, 2009
13. Головкина М.В, Михайлець В.М, Ямпольська А.М. Обробка деталей швейних виробів. К.: Техніка, 1992
14. Гнатенко П.І., Калашников В.М., Марков К.А. Основи правознавства. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2003
15. Гуржій А.М., Поворознюк Н.І., Самсонов В.В. Інформатика та інформаційні технології. Підручник для учнів ПТНЗ. Харків: «Компанія СМІТ», 2003
16. Гуржій А.М., Сільвестров А.М., Поворознюк Н.Г. Електротехніка з основами промислової електроніки. К.: Форум, 2002
17. Довідник з охорони праці. К.: Вища школа, 1999
18. Інтел. Навчання для майбутнього. К.: Видавнича група НУ, 2004.
19. Канченко Т.В, Панченко М.П. Основи економіки. К.: «Вища школа», 2003
20. Ковальчук В.О. Економіка. К: «Навчальна книга», 2000
21. Кучер В.О., Степура А.О. Обладнання швейного виробництва. К.: «Вікторія», 2001
22. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство. Львів: «Світ», 2004
23. Литвин В.Г. Конструювання швейних виробів. К.: «Вікторія», 2008
24. Міненко Н.Г. Ткацькі переплетення. К.: «Вікторія», 2001

25. Радкевич В.О. Моделювання одягу. К.: «Вікторія», 2000

Зміст

1.	Аркуш погодження .....
2.	Авторський колектив .....
3.	Загальні положення .....
4.	ДСПТО з професії 7436 Швачка (1- 2 розрядів).....
4.1	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу за професією 7436 Швачка 1- 2 розрядів.....
4.2	Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників .....
4.3	Типові навчальні програми з предметів .....
4.4	Типова навчальна програма з виробничого навчання.....
4.5	Критерії кваліфікаційної атестації випускників.....
4.6	Перелік основних обов'язкових засобів навчання.....
5.	ДСПТО з професії 7436 Швачка (3 розряд).....
5.1	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу за професією 7436 Швачка 3 розряду.....
5.2	Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників .....
5.3	Типові навчальні програми з предметів .....
5.4	Типова навчальна програма з виробничого навчання.....
5.5	Критерії кваліфікаційної атестації випускників.....
5.6	Перелік основних обов'язкових засобів навчання ....
6.	ДСПТО з професії 7436 Швачка (4розряд).....
6.1	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу за професією 7436 Швачка 4 розряду.....
6.2	Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників .....
6.3	Типові навчальні програми з предметів .....
6.4	Типова навчальна програма з виробничого навчання.....
6.5	Критерії кваліфікаційної атестації випускників.....
6.6	Перелік основних обов'язкових засобів навчання ....
7.	ДСПТО з професії 7436 Швачка (5 розряд).....
7.1	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу за професією 7436 Швачка 5 розряду.....
7.2	Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників .....

7.3	Типові навчальні програми з предметів .....
7.4	Типова навчальна програма з виробничого навчання.....
7.5	Критерії кваліфікаційної атестації випускників.....
7.6	Перелік основних обов'язкових засобів навчання .....
8.	ДСПТО з професії 7436 Швачка (6 розряд).....
8.1	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу за професією 7436 Швачка 6 розряду.....
8.2	Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників .....
8.3	Типові навчальні програми з предметів .....
8.4	Типова навчальна програма з виробничого навчання.....
8.5	Критерії кваліфікаційної атестації випускників.....
8.6	Перелік основних обов'язкових засобів навчання .....